

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ LİSANSÜSTÜ
EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

DİSİPLİNLERARASI OSMANLI ARKEOLOJİSİ ANABİLİM DALI

EDİRNE ARKEOLOJİ MÜZELERİ'NDE BULUNAN OSMANLI
DÖNEMİ SİKKELERİ

DOKTORA TEZİ

GAMZE HELVACIKÖYLÜ

TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. REYHAN KÖRPE

ÇANAKKALE – 2023

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

DİSİPLİNLERARASI OSMANLI ARKEOLOJİSİ
ANABİLİM DALI

**EDİRNE ARKEOLOJİ MÜZELERİ'NDE BULUNAN
OSMANLI DÖNEMİ SİKKELERİ**

DOKTORA TEZİ

GAMZE HELVACIKÖYLÜ

TEZ DANIŞMANI

PROF. DR. REYHAN KÖRPE

ÇANAKKALE-2023

T.C.

ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Gamze HELVACIKÖYLÜ tarafından Prof. Dr. Reyhan KÖRPE yönetiminde hazırlanan ve 17/02/2023 tarihinde aşağıdaki jüri karşısında sunulan “**Edirne Arkeoloji Müzelerinde Bulunan Osmanlı Dönemi Sikkeleri**” başlıklı çalışma, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü **Disiplinlerarası Osmanlı Arkeolojisi Anabilim Dalı**’nda **DOKTORA TEZİ** olarak oy çokluğu ile kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri

İmza

Prof. Dr. Reyhan KÖRPE
(Danışman)

.....

Prof. Dr. Ali SÖNMEZ

.....

Prof. Dr. Cumhuri ASLAN

.....

Doç. Dr. Okay PEKŞEN

.....

Doç. Dr. Kamil DOĞANCI

.....

Tez No :

Tez Savunma Tarihi : 17/02/2023

.....

Doç. Dr. Yener PAZARCIK

Enstitü Müdürü

.././20..

ETİK BEYAN

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Tez Yazım Yönergesi'ne uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, tez çalışmasında yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı, bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu, bildirir, aksi bir durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi taahhüt ve beyan ederim.

(İmza)

Adı SOYADI

.../.../20..

TEŞEKKÜR

Bu tezin gerçekleştirilmesinde, çalışma boyunca benden bir an olsun yardımlarını esirgemeyen, beni yönlendiren çok kıymetli saygıdeğer danışman hocam Prof. Dr. Reyhan KÖRPE'ye sonsuz şükranlarımı sunuyorum. Bu alışma için değerli görüşlerini benimle paylaşan, fikir sunan değerli hocalarım, Prof Dr. Ali SÖNMEZ ve Prof Dr. Cumhuri ASLAN'a teőekkürlerimi sunuyorum. Uzun ve değerli çalışma yolculuğumda bana her zaman destek olan biricik eşime sonsuz teőekkürlerimi sunarım.

Tez konumu oluşturan sikkeleri yerinde inceleme fırsatı vererek bana yardımcı oldukları için, Edirne Etnografya ve Arkeoloji Müzesi'nin kıymetli görevlilerine teőekkürlerimi sunuyorum.

Gamze HELVACIKÖYLÜ
anakkale, şubat 2023

ÖZET

EDİRNE ARKEOLOJİ MÜZELERİ'NDE BULUNAN OSMANLI DÖNEMİ SİKKELERİ

Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Disiplinlerarası Osmanlı Arkeolojisi

Anabilim Dalı Doktora Tezi

Danışman: Prof. Dr. Reyhan KÖRPE

17/02/2023 102 sayfa

İnsanların maddi ihtiyaçlarının karşılanması somut verisi olarak ortaya çıkan sikkeler; darp edilmeye başladıkları dönemlerden itibaren gerek gelecek için nesnel bir hatıra ve dönemin bilgisi gerekse de propaganda aracı olarak kullanılmışlarsa da nihai amacı ticari ilişkilerde ödeme gerçekleştirmek olmuştur. Her dönem, devlet ve coğrafyada basılan sikkelerin kendine has özellikleri vardır. Bu sikkelerin özellikleri ve önemi; kazılardan ve yüzey araştırmalarından çıkan sikkelerin incelenmesi yoluyla elde edilmekte ve bunların detaylı çalışılması ve incelenmesiyle anlaşılmaktadır.

Özellikle Osmanlı Döneminde önemli bir merkez olan Edirne, Osmanlı Dönemi tarihinin incelenmesine birçok açıdan kaynak teşkil etmektedir. Bu çalışmada da, çeşitli yollar aracılığıyla (zor alım, satın alınma, hibe, bağış) Edirne Arkeoloji Müzesi'ne ulaştırılmış ve kayıt altına alınmış olan sikkeler incelenerek, tarihi kaynaklara yenilerinin kazandırılması amaçlanmıştır. İki cilt şeklinde oluşturulan çalışmanın ilk cildi; sikkelerin ve sikkelerin görünüş özelliklerinin yer verildiği katalogdan oluşmaktadır. İkinci cildi ise katalogda yer alan sikkelerin özelliklerinin ayrıntılı yorumlanmasıyla oluşturulmuştur. Edirne Arkeoloji Müzesi'nde Osmanlı Dönemine ait olan ve Müze envanterine kayıtlanmış 1702 tane sikke incelenmiştir. Osmanlı sikkeleri hakkında yazılan kaynaklardan elde edilen mevcut bilgilerin bazılarının da teyit edilmesiyle çalışma sonlandırılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Osmanlı Arkeolojisi, Meskûkât, Sikke, Nümismatik, Osmanlı, Edirne Müzesi.

ABSTRACT

OTTOMAN PERIOD COINS FOUND IN EDİRNE ARCHEOLOGY MUSEUMS

Gamze HELVACIKÖYLÜ

Çanakkale Onsekiz Mart University

Graduate Education Institute

Interdisciplinary Ottoman

Archeology PhD Thesis

Supervisor: Prof. Dr. Reyhan KÖRPE

17/02/2023 102 page

Coins, which emerged as the concrete data of meeting the material needs of people; Although they have been used as an objective memory for the future and information of the period, as well as a propaganda tool since the period when they began to be beaten, their ultimate purpose was to make payments in commercial relations. Coins minted in every period, state and geography have their own characteristics. The features and importance of these coins; It is obtained through the study of coins from excavations and surveys and is understood by studying and examining them in detail.

Edirne, which was an important center especially in the Ottoman Period, constitutes a source for the examination of the history of the Ottoman Period in many ways. In this study, it was aimed to examine the coins that were recorded and delivered to the Edirne Archeology Museum through various means (hard purchase, purchase, grant, donation) and to bring new ones to the historical sources. The first volume of the study which was created in two volumes; It consists of a catalog that includes coins and their appearance features. The second volume was created by interpreting the features of the coins in the catalog in detail. In the Edirne Archeology Museum, 1702 coins belonging to the Ottoman Period and recorded in the museum inventory were examined. The study was concluded with the confirmation of some of the existing information obtained from the sources written about the Ottoman coins.

Keywords: Ottoman Archeology, Meskûkât, Coin, Numismatics, Ottoman, Edirne Museum.

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

JÜRİ ONAY SAYFASI.....	i
ETİK BEYAN.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER	vi
SİMGELER ve KISALTMALAR.....	x
TABLolar DİZİNİ.....	xi
ŞEKİLLER DİZİNİ.....	xii

BİRİNCİ BÖLÜM GİRİŞ

1.1. Giriş.....	1
1.2. Osmanlı Dönemi Edirne ve Sikke Tarihi Alan Yazını.....	3

İKİNCİ BÖLÜM OSMANLI DÖNEMİ SİKKE TARİHİ

2.1. Osmanlı'da Genel Hatlarıyla Sikke Tarihi.....	7
2.2. Darphaneler.....	8
2.3. Sikke Basım Teknikleri ve Memurları.....	10
2.3.1. Darphane Emniyeti.....	10
2.3.2. Sahib-i Ayar.....	10
2.3.3. Kefçe Nazarı.....	11
2.3.4. Sikkegenler.....	11
2.4. Sikke Malzemesi ve Birimleri.....	11
2.4.1. Altın Sikkeler ve Birimleri.....	11
Adlı Altın.....	12

Fındık Altın.....	12
Hayriye Altını.....	13
Memduhiye.....	13
Rumi Altın.....	13
Sultanî.....	13
Surre Altını.....	14
Zer-i Mahbub.....	14
2.4.2. Gümüş Sikkeler ve Birimleri.....	15
Akçe.....	15
Altılık.....	16
Beşlik.....	17
Bucu.....	18
Çeyrek Mecidiye.....	18
Dirhem.....	18
Kuruş.....	18
Mecidiye.....	19
Zolota.....	20
2.4.3. Bakır Sikke ve Birimleri.....	20
Mangır.....	20
2.4.4. Nikel Sikkeler.....	21

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EDİRNE MÜZESİ'NDEKİ OSMANLI DÖNEMİ SİKKELERİ

3.1. Edirne Müzesi'ndeki Osmanlı Dönemi Sikkeleri.....	22
3.2. I. Murad Dönemi Sikkeleri (H.761-792).....	24
3.3. I. Bayezid Dönemi Sikkeleri (H. 792-805).....	25
3.4. Emir Süleyman Dönemi Sikkeleri (H. 806-813).....	25
3.5. Mustafa Çelebi Dönemi Sikkeleri (H. 822-825).....	26
3.6. II. Murad Dönemi Sikkeleri (H. 824/848-849/855).....	27

3.7. II. Mehmed Dönemi Sikkeleri (H. 848/855-886).....	29
3.8. II. Bayezid Dönemi Sikkeleri (H. 886-918).....	31
3.9. I. Selim Dönemi Sikkeleri (H. 918-926).....	31
3.10. I. Süleyman Dönemi Sikkeleri (H. 926-974).....	32
3.11. II. Selim Dönemi Sikkeleri (H. 974-982).....	35
3.12. III. Murad Dönemi Sikkeleri (H. 982-1003).....	36
3.13. I. Ahmed Dönemi Sikkeleri (H. 1012-1026).....	36
3.14. IV. Murad Dönemi Sikkeleri (H. 1032-1049).....	36
3.15. İbrahim Dönemi Sikkeleri (H. 1049-1058).....	37
3.16. II. Süleyman Dönemi Sikkeleri (H. 1099-1102).....	38
3.17. II. Ahmed Dönemi Sikkeleri (H. 1102-1106).....	39
3.18. II. Mustafa Dönemi Sikkeleri (H. 1106-1115).....	39
3.19. III. Ahmed Dönemi Sikkeleri (H. 1115-1143).....	41
3.20. I. Mahmud Dönemi Sikkeleri (H. 1143-1168).....	44
3.21. III. Osman Dönemi Sikkeleri (H. 1168-1171).....	46
3.22. III. Mustafa Dönemi Sikkeleri (H. 1171-1187).....	46
3.23. I. Abdülhamid Dönemi Sikkeleri (H. 1187-1203).....	50
3.24. III. Selim Dönemi Sikkeleri (H. 1203-1222).....	54
3.25. IV. Mustafa Dönemi Sikkeleri (H. 1222-1223).....	56
3.26. II. Mahmud Dönemi Sikkeleri (H. 1223-1255).....	57
3.27. Abdülmecid Dönemi Sikkeleri (H. 1255-1277).....	60
3.28. Abdülaziz Dönemi Sikkeleri (H. 1277-1293).....	62
3.29. II. Abdülhamid Dönemi Sikkeleri (H. 1293-1327).....	63
3.30. V. Mehmed Dönemi Sikkeleri (H. 1327-1336).....	64

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

EDİRNE MÜZESİ'NDEKİ OSMANLI SİKKELERİNİN GENEL ÖZELLİKLERİ

4.1. Edirne Müzesi'ndeki Osmanlı Dönemi Sikkelerinin Özellikleri.....	66
4.1.1. Katalogdaki Sikkelerin Malzemeleri.....	66
4.1.2. Darp Yerleri ve Tarihleri.....	67
4.1.3. Yazılar ve Tuğralar.....	72
4.1.4. Nakışlı Mangırlar.....	73

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ ve ÖNERİLER

5.1. Bulgular.....	75
5.2. Sonuç ve Öneriler.....	91
KAYNAKÇA.....	98
EK 1. SİKKE ENVANTERİ.....	I
EK 2. SİKKE KATALOĞU.....	CXXIV
ÖZGEÇMİŞ.....	CLXVI

SİMGELER VE KISALTMALAR

a.g.e.	Adı geçen eser
a.g.m.	Adı geçen madde
A.N.B.	Anadolu Nümismatik Derneği
Ay.	Arka Yüz
Bkz.	Bakınız
Öy.	Ön Yüz
Çev.	Çeviren
g.	Gram
H.	Hicri
İst. Ark. Müz.	İstanbul Arkeoloji Müzeleri
MKİK	Meskûkât-ı Kâdime-i İslâmiye Kataloğu
Res.	Resim
s.	Sayfa
S.	Sayı
TDV	Türk Diyanet Vakfı
TMOK	Takvîm-i Meskûkât-ı Osmaniye Kataloğu
TTK	Türk Tarih Kurumu
yy.	yüzyıl
Yak.	Yaklaşık
Yak.	Yaklaşık

TABLolar DİZİNİ

Tablo No	Tablo Adı	Sayfa No
Tablo 1	Ağırlık Ölçüleri	8
Tablo 2	Mecidiye Ayarları	19
Tablo 3	Katalog Çalışmasındaki Osmanlı Padişahları	22
Tablo 4	Edirne Darplı Sikkeler	29
Tablo 5	Katalogdaki Padişahlara Ait Sikke Sayıları	70
Tablo 7	Bursa Darplı Sikkeler	70
Tablo 8	Cezayir Darplı Sikkeler	71
Tablo 9	Darü'l Hilafeti'l Aliyye Darplı Sikkeler	71
Tablo 10	Dımişk Darplı Sikkeler	71
Tablo 11	Edirne Darplı Sikkeler	71
Tablo 12	İslambol Darplı Sikkeler	72
Tablo 13	Kastamonu Darplı Sikkeler	72
Tablo 14	Kostantiniyye Darplı Sikkeler	72
Tablo 15	Kratova Darplı Sikkeler	73
Tablo 16	Mısır Darplı Sikkeler	73
Tablo 17	Novar Darplı Sikkeler	73
Tablo 18	Saray Darplı Sikkeler	74
Tablo 19	Serez Darplı Sikkeler	74
Tablo 20	Tiflis Darplı Sikkeler	74
Tablo 21	Tire Darplı Sikkeler	74
Tablo 22	Üsküp Darplı Sikkeler	74
Tablo 23	Çalışmada İncelenen Sikke Tipleri	77
Tablo 24	Sikkelerde yer alan niyaz, lakap ve unvanlar	124

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil No	Şekil Adı	Sayfa No
Şekil 1	Zer-i Mahbûb Örneği	9
Şekil 2	III. Mehmed Dönemi Akçe	10
Şekil 3	II. Mahmud Dönemi Altılık	10
Şekil 4	II. Mahmud Dönemi Cedid Beşlik	11
Şekil 5	II. Mahmud Dönemi Cedid Beşlik	11
Şekil 6	Kayı Damgası	16
Şekil 7	Çiçek Motifi	28
Şekil 8	Çiçek Motifi	36
Şekil 9	Geometrik Motifler	40
Şekil 10	Gül Motifleri	44
Şekil 11	Darp Yerlerinin Dağılımı	71

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

1.1.Giriş

İnsanlar var oldukları dönemden itibaren yaşamlarını devam ettirmek için ihtiyaçları olan besin ve giyecekleri değiş tokuş-barter yöntemiyle karşılamaya çalışmışlardır. Ellerinde bulunan fazla malları, ihtiyaçlarını karşılamak üzere karşısındaki kişiden talep ederek malların takas usulüyle değiştirildiği bu düzen bir süre devam etmiştir. Kısıtlı alan içerisinde toplu halde yaşayan bu dönem insanları, belirli bazı ihtiyaçları olduğundan ve takas etmesi kolay olduğundan bu yöntemi uzun süre uygulamışlardır. İklim ve doğa şartları gereği o bölgede en çok hangi ürün fazlası bulunuyorsa o fazla ürün, diğeriyle değiştirilerek ihtiyaçlar karşılanmaya çalışılmıştır. Bir nevi alışveriş olan bu usul; zamanla nüfusun artması ve insan gereksinimlerinin çeşitlenmesi sebebiyle bırakılmış, bunun yerini alacak farklı yöntemler arayışına girilmiştir. Bu bağlamda ihtiyaçlar neticesinde değiş tokuş yerine kullanılması daha işlevsel olan yeni bir alışveriş yöntemi bulunarak ilk sikke icat edilmiştir.

Lidyalılar tarafından İ.Ö. VII. yüzyılda icat edilen sikke, insanların değiş tokuş yerine kullanabileceği daha somut bir materyal olarak kullanıma sunulmuştur (Tekin, 2008:15). Değerini madenin ağırlığından ve devletlerin onlara yüklediği anlamdan alan, herhangi bir ekonomik durumda istenilen birim kullanılarak tedavüle sokulan sikke, çağlar boyunca kullanımını sürdürmüştür. Ağırlığı ya da madeni ne olursa olsun sikke her zaman ona biçilen değer kadar tedavüle çıkmış ve ekonomide kullanılan bir metal parçası olarak önemini çağlar boyunca korumuştur (Tekin, 2009:179).

Özellikle İslami dönemlerde bir yerin fethinden sonra oraya hükmetmek için önce hutbe okutmak ve sikke basmak gerekmektedir. Bu sebeple de hükümdarların fethettikleri bölgelerde yaptıkları ilk iş sikke darp ettirmek olmuştur. Eğer bu bölgelerde sikke darp edilecek darphane yok ise darphane kurduşmuşlardır. Bu sikkelerin madenleri, bezemeleri ve üzerindeki yazı ile semboller çeşitlilik göstermiştir. Sikke darbı her hükümdar tarafından revize edilerek yeni sikkeler üretilmiştir. Bu bağlamda herhangi bir tarihi dönemin tarihi verilerine ışık tutmak için, dönemin sikkelerinin özelliklerine bakmak faydalı olmaktadır. Bu sebeple de Osmanlı tarihine ek materyal sunan Osmanlı nümismatiği bu alanda önemini göstermektedir.

Sikkelerin eski eser niteliği kazanarak koleksiyonerler tarafından toplanması ve müzelerde sergilenmesinin yolunu başlatan Osman Hamdi Bey'dir (Shaw, 2004:141).

Başlatılan bu yolun devamında Osmanlı sikkelerine gerek yurtdışı ve yurtiçi müzelerinden gerekse de koleksiyonerlerden ulaşılabilmektedir.

Bu çalışmanın konusu “Edirne Arkeoloji Müzesi’nde bulunan Osmanlı Dönemi Sikkeleridir. Bu bağlamda müze envanterinde olan Osmanlı dönemine ait sikkeler belirlenmiştir. Bu araştırmanın ilk aşamasında, gerekli izinlerin alınmasının ardından Edirne Arkeoloji ve Etnografya Müzesi’nde bulunan Osmanlı Dönemi sikkeleri, müze envanteri üzerinden çalışılmıştır. Envanterde dolayısıyla müze koleksiyonunda Osmanlı dönemine ait kaç sikke olduğu, hangi padişahlara ait ve ne gibi özelliklere sahip olduğu, envanterin ayrıntılı olarak incelenmesiyle belirlenmiştir. Daha sonra bu çalışmanın en önemli aşamasını oluşturan, müzedeki Osmanlı Dönemi sikkeleri üzerinde birebir çalışmalara başlanmıştır. Ardından 1702 sikkenin kaydına ulaşılmıştır. Bunların hepsinin ayrıntılı incelenmesinin ardından 643 tanesi örnek seçilerek kataloğa eklenmek üzere belirlenmiştir. Bunların içerisinden aynı olan sikkeler tanımlanıp gruplanarak sikke tipleri belirlenmiştir. Çalışma neticesinde belirlenen sikke tipi sayısı 262’dir.

Uzun süren bu çalışmada sikkeler, makro çekim ile fotoğraflanmışlardır. Sikkelerin ağırlık ve uzunlukları ölçülmüş, bu ölçümler envanterde yer alan ölçümler ile karşılaştırıldıktan sonra katalog çalışması için kaydedilmişlerdir. Katalog çalışmasının sonunda, elde edilen veriler gerek tablo gerekse de çekilen fotoğraflar üzerinden yorumlanarak tez çalışmasına eklenmiştir. Çalışılan sikkeler 29 padişaha aittir. Bu sikkelerden yazılarının okunaklı ve bozulmamış örnekleri değerlendirilerek kataloğa eklenmiştir. Her sikke kendine has özelliklere sahip olarak açıklanarak birimleri belirtilmiştir.

Çalışma katalog haricinde beş bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde “Osmanlı Döneminde Edirne ve Sikke Tarihi Alan Yazısına yer verilmiştir. İkinci Bölümde “Osmanlı’da Genel Hatlarıyla Sikke Tarihi” başlığı altında darphaneler, sikke basım teknikleri ve memurlar, sikke malzemesi ve birimleri; altın sikkeler ve birimleri, gümüş sikkeleri ve birimleri, bakır sikkeler ve özellikleri, nikel sikkeler başlıklı bölümler yer almaktadır. Üçüncü bölümde “Edirne Müzesindeki Osmanlı Dönemi Sikkeleri” başlığı altında katalogda yer verilen tüm sikkeler padişah sırasıyla incelenmiştir.

Toplam 29 padişaha ait sikkeler tanımlanarak bunların özellikleri ve birimlerine ayrıca değinilmiştir. Bu padişahlar; I Murad (H. 761-792), I. Bayezid (H. 792-805), Emir Süleyman (H.806-813), Mustafa Çelebi (H. 822-825), II. Murad (H.824-848), II. Mehmed (H.848/855-886), II. Bayezid (886-918), I. Selim (918-926), I. Süleyman (H.926-974),

II. Selim (H.974-982), III. Murad (H. 982-1003), I. Ahmed (H.1012-1026), IV. Murad (H.1032-1049), İbrahim (H.1049-1058), II. Süleyman (1099-1102), II. Ahmed (H.1102-1106), II. Mustafa (H.1106-1115), III. Ahmed (H.1115-1143), I. Mahmud (H.1143-1168), III. Osman (H.1168-1171), III. Mustafa (H.1171-1187), I. Abdülhamid (H.1187-1203), III. Selim (H.1203-1222), IV. Mustafa (H.1222-1223), II. Mahmud (H.1223-1255), Abdülmecid (H.1255-1277) Abdülaziz (H.1277-1293), II. Abdülhamid (H.1293-1327) ve V. Mehmed (H. 1327-1336) olarak sırasıyla yer almıştır.

Dördüncü Bölüm “Katalogdaki Sikkelerin Özellikleri” başlığıyla yer almış ve bu sikkelerin malzemeleri, darp yerleri ve tarihleri, yazı ve tuğralar ile nakışlı mangırlar alt başlıklarıyla yorumlanmıştır. Son bölüm olan beşinci bölüm ise “Değerlendirme ve Sonuç” başlığıyla oluşturulmuş ve sikkelerin ayrıntılı incelenmesinin sonucunda ulaşılan bulgulara tablo halinde yer verilmiştir. Ardından çalışma esnasında eksik görülen alanların iyileştirilmesi amacıyla alan ile ilgili öneriler eklenerek çalışma sonlandırılmıştır.

Beş bölümden oluşan çalışmanın ilk cildi olarak tasarlanan bölümün ardından ikinci cilt olarak katalog çalışması yer almaktadır. İkinci ciltte katalog çalışması 29 levha şeklinde oluşturulmuştur. Her bir padişahın sikkeleri bir levha şeklindedir. Levhalarda, müzede yer alan sikkeler envanter numaralarıyla yazılarak tasniflendirilmişlerdir. Çalışma esnasında sikkelerin bazıları bozulmuş halde olduğundan ön yüz ve arka yüz yazıları okunamamıştır. Bazıları ise örnek verilerine ulaşamadığından dönemi ve özellikleri açısından yanlış bilgi aktarmamak adına yorumlanmamışlardır. Bu sebeple tanımlanamayan söz konusu sikkeler kayıt altında kalmaları için 30 ve 31 levhalar başlığı altında sadece fotoğraf şeklinde kataloğa eklenmiştir.

1.1. Osmanlı Dönemi Edirne ve Sikke Tarihi Alan Yazını

Osmanlı Tarihi açısından son derece öneme sahip olmasına rağmen, bu dönem Edirne’si hakkında yeteri kadar çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma esnasında incelediğimiz kitap ve tezlere özellikle değinmek gerekmektedir. Öncelikle Osmanlı Dönemi Edirne Tarihi hakkında yazılmış kitaplara bakmak gerekirse; Osman Nuri Peremeci (2011) “Edirne Tarihi”; M. Tayyip Gökbiçgin (2007) “Edirne ve Paşa Livası XV. ve XVI. Asırlarda Vakıflar-Mülkler ve Mukataalar”; Rıfat Osman (1989) “Edirne Sarayı” adlı çalışmalar, Osmanlı döneminde Edirne hakkında ayrıntılı bilgiler içermektedirler.

Kitapların ardından bu konu ile ilgili yapılmış tez çalışmalarına da değinmek yerinde olacaktır. H. Aydoğan (2019) “Evliya Çelebi’ye göre 17. yüzyılda Edirne” başlıklı yüksek lisans tezinde, Osmanlı’nın 17. yüzyıl Edirne’si, Evliya Çelebi gözünden incelenmiştir. S. Tiktaş (2014) “XVI. yüzyılda Edirne Şehri: Demografik Toplumsal ve Ekonomik Yapı” başlıklı yüksek lisans tezinde, Osmanlı kentinin nüfus ve ekonomi gibi önemli özelliklerini incelemiştir. Osmanlı döneminde Edirne’nin çalışıldığı tezlerin bir diğeri; A. Diktaş (2008) tarafından hazırlanan “XVI. Yüzyılın Son Çeyreğinde Edirne’de Sosyal Hayat” adlı çalışmadır. H. Kayıcı (2012) “Sâlnâmelere Göre Sosyo-Ekonomik Yapısıyla Edirne Sancağı (1870-1903)” adlı tez, Osmanlı Dönemi Edirne’sinin ekonomisi hakkında bilgi veren bir başka çalışmadır. Bu dönem ile ilgili verilebilecek son örnek çalışma da, S. Sert’in (2011) “Temettuat Defterleri’ne Göre Edirne Şehri” adlı yüksek lisans tezidir. Osmanlı Dönemi sikkelerini daha iyi algılayabilmek için, dönemin ekonomisi hakkında genel bir bilgiye sahip olmak yararlı olacaktır. Bu açıdan ekonomi ile ilgili çalışmalara bakmak gerekmektedir. Alan yazında hali hazırda yapılmış çalışmalardan biri; M. Genç (2000) “Osmanlı İmparatorluğu’nda Devlet ve Ekonomi” adlı eserdir.

Bu çalışmanın özel olarak konu alanı içerisine giren Osmanlı Dönemi Sikkeleri alanında, yazılmış kitapların sayısı sınırlı olmakla birlikte bu çalışmaların çoğu yeni bilgilerin eklenmesiyle revize edilmemişlerdir. Bu eserlerden; İsmail Galib tarafından yazılan “Takvim-i Meskûkât-ı Osmaniye” ve Halil Ethem tarafından hazırlanan “Meskûkât-ı Osmaniye” bu alan için çok önemli olan iki eserdir. Bu eserler, çok eski olmalarına rağmen Osmanlı sikkeleri hakkında geniş bilgiler vermektedirler (Tekin, 2004: 318).

Osmanlı sikkeleri açısından önemli bir diğeri çalışma ise, Nuri Pere (1968) “Osmanlılarda Madenî Paralar” adlı eserdir. Ardından Cüneyt Ölçer (1968) “Yıldırım Bayezid’in Oğullarına Ait Akçe ve Mangırlar” ile yine C. Ölçer’in (1975) “Osmanlı Mangırları” adlı çalışmaları, Osmanlı Dönemi sikke incelemelerinin öncüsü sayılabilir. Cüneyt Ölçer’in (1979) “Sultan Abdülaziz Han Devri Osmanlı Madeni Paraları”; Ölçer (1966) “Son Altı Osmanlı Padişahı Zamanında İstanbul’da Basılmış Gümüş Paralar”; (1978) “Sultan Abdülmecid Devri Osmanlı Madeni Paraları”; (1970) “Sultan II. Mahmut Zamanında Darp Edilen Osmanlı Madeni Paraları”; (1987) “Sultan Mehmed Reşad ve Sultan Mehmed Vahdettin Dönemi Osmanlı Madeni Paraları” ; (1987) “Sultan V. Murad ve Sultan II. Abdülhamid Dönemi Osmanlı Madeni Paraları”, Osmanlı Sikkeleri alanında ayrıntılı incelemelerde bulunmuş eserlerdir.

İbrahim Artuk ve Cevriye Artuk tarafından hazırlanan iki ciltlik “İstanbul Arkeoloji Müzeleri Teşhirdeki İslami Sikkeler Kataloğu” bu alan için çok önemlidir. Bu eserin ikinci cildinde Osmanlı sikkeleri ayrıntılı olarak çalışılmıştır. Öncelikle padişahlar hakkında verilen özet bilgilerin ardından sikkeler sırasıyla birimlerinin özellikleriyle çalışılmış ve levha numaraları belirlenerek kitabın arkasına eklenmiştir (Artuk, 1971). Bunun yanı sıra Nuri Pere'nin “Osmanlılarda Madeni Paralar” adlı eseri Osmanlı sikkeleri hakkındaki önemli bilgileri kısaca vermesi açısından ön bilgi niteliği taşımaktadır. Levhalar halinde sikkeleri tanımlaması açısından da kıymetli bir eserdir. Sikkeler hakkında ön bilgi edinmek için yararlanılabilecek bir kaynaktır (Ölçer, 1975).

Mangırlar hakkında nadir eser olarak tanımlayabileceğimiz iki kaynak Necdet Kabaklarlı'ya aittir. Bunlardan biri olan “Mangır” kitabı ayrıntılı olarak nakıslı mangırları anlatır (Kabaklarlı 1998). Fakat temin edilmesi çok zor bir kitaptır. Bunun yanı sıra “Tire’de darp edilen Osmanlı Bakır Paraları” kitabı da mangırlar hakkında bilgi veren bir diğer eserdir (Kabaklarlı 2007).

Şevket Pamuk (1999) “Osmanlı İmparatorluğu’nda Paranın Tarihi” adlı çalışma bu dönem ve konu ile ilgili önemli bir eserdir. Ömer Faruk Bölükbaşı'nın (2013) “18. Yüzyılın İkinci Yarısında Darphane-i Âmire” çalışması, konumuz açısından yararlanılacak çalışılmış eserler arasındadır. Osmanlı Dönemi ekonomisini dolayısıyla sikkelerini doğrudan ilgilendiren, sikke tashihleri ve tağşişler ile ilgili çalışmalara da değinmek gerekmektedir. Bu çalışmaların çoğu makale olarak yazılmışlardır. Bunlar; Ruhi Özcan (2005) “Osmanlı Devleti’nde XVII. yüzyılda Yapılan Sikke Tashihleri”; Hüseyin Kaleli (2002) “Osmanlı Madeni Para Rejiminde Enflasyona Yol Açması Bakımından Tağşişler ve Sebepleri”. A. İhsan Aksan'ın (2014) “Kütahya Arkeoloji Müzesi’ndeki Erken Osmanlı Dönemi Sikkeleri (I. Murat-II. Murat Dönemi)” bu alanda yapılmış yüksek lisans çalışmasıdır. Bir diğer örnek de; Necla Dursun (2012) “Konya Etnografya Müzesinde Bulunan Osmanlı Klasik Dönemi Sikkelerinden Örnekler” adlı çalışmadır. Tüm bu çalışmaların yanında İslam Ansiklopedisi, sikke birimleri hakkında verdiği ayrıntılı bilgiler sayesinde bu alanda önemli bir veri olmaya devam etmektedir.

Müzelerdeki Osmanlı sikkeleri ile ilgili ne kadar çok çalışma yapılırsa, Osmanlı Dönemi sikke basımı, özellikleri ve ekonomisi hakkında o kadar çok bilgiye ulaşılabilecektir. Bu açıdan müze çalışmalarına ağırlık vermek gerekmektedir. Özellikle Türkiye'nin çeşitli müzelerinde birçok Osmanlı sikkesi olmasına rağmen, bunların oldukça az bir kısmı çalışma konusu olmuştur. Bu açıdan Osmanlı Dönemi için önemi son derece büyük ve ayrıcalıklı

kentlerden biri olan Edirne'deki sikkelerin incelenmesi, müzelerdeki Osmanlı sikkelerinin ayrıntılı olarak incelenmesine liderlik etmesinin yanı sıra bu alanda oluşmuş eksikliği giderici bir çalışmadır.

İKİNCİ BÖLÜM

OSMANLI DÖNEMİ SİKKE TARİHİ

2.1. Osmanlı'da Genel Hatlarıyla Sikke Tarihi

Osmanlı padişahları, devletin kuruluşundan itibaren para darbına başlamışlardır. Buna rağmen Selçuklu paralarının, II. Murad dönemine kadar kullanılmaya devam ettiği bilinmektedir. Bu sebeple Osmanlı'nın ilk dönem paraları hakkında daha çok veriye ve daha çok çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır. Osmanlı padişahlarından ilki olan Osman Bey'in sikke darp ettirdiği tartışmalıdır. İlk gümüş paranın Osman Bey tarafından darp edildiği, İsmail Galip¹ gibi bazı nümismatlar tarafından kabul edilip örneği gösterilmiştir. Tartışmalı olan konuya yeni bir veri eklenerek bu konu kesinliğe kavuşmuştur. Osman Gazinin Yenişehir'de darp ettirdiği üç adet gümüş akçe örneği bulunmuş ve ilk gümüş paranın Osman Bey tarafından darp edildiği kabul görmüştür (Yılmaz, 2019).

Osman Bey döneminde darp edilen bu sikkelere, beyaz olmasından dolayı "beyaz sikke" anlamına gelen "akçe" denmiştir. Akçenin Orhan Gazi döneminden Fatih Sultan Mehmet dönemine dek ayarı hiç düşürülmeden kullanıldığı bilinmektedir. Bu dönemde akçenin ayarının ilk defa düşürülmesi, Edirne'de "Buçuktepe İsyanına" neden olmuştur (Özcan, 1992: s. 343). III. Murad döneminde en hızlı düşüşü yaşayan akçenin, I. Ahmed döneminde de çok değer kaybettiği bilinmektedir (Pere, s.13). Değer ve ayarı değiştiğinden kıymeti azalan akçenin yerini zamanla "kuruş" almıştır. Akçe ve kuruş haricinde Osmanlı döneminde kullanılan bir diğer gümüş sikke birimi ise, "dirhemdir. Kanuni Sultan Süleyman zamanında Osmanlı parası olarak kullanılan gümüş madeninden basılan dirhem, zamanla değer kaybetmiş ve on akçelikler basılmaya başlayınca da tedavülden kalkmışlardır (Pere, s. 12).

Akçelerin yanı sıra Osmanlı döneminde masrafların artmasından dolayı daha az maliyetli olan bakır para darp edilmiştir. Darp edilen ilk bakır paranın Orhan Gazi dönemine ait olduğu söylenmesine rağmen buna bir örnek bulunmamıştır. Bunun aksine ele geçen ilk bakır sikke I. Murad dönemine aittir (Tekin, 2003). Bu dönemden başlayarak zamanla çeşitli değişimlere uğrayan bakır paraların, Abdülmecid dönemine kadar kullanıldığı bilinmektedir. Bu dönemden sonra bakır paralar üzerinde yapılan değişiklikler neticesinde ortaya çıkan yeni bakır paralar II. Abdülhamid döneminin sonuna kadar darp edilmişlerdir (Pere, s. 14). Osmanlı padişahları kendi darp ettikleri sikkelerin yanı sıra, başka ülkelerin sikkelerinin ülke

¹ İsmail Galip Bey (1848-1895), Osmanlı'daki önemli nümismatlardan biridir (Artuk, 1982: s. 22-27).

ticaretinde dolaşımına ve kullanımına izin vermişlerdir. Örneğin, Fatih Sultan Mehmed döneminde gerçekleşen altın paranın darbına dek, Osmanlı'da Venedik dukası kullanılmıştır. Osmanlı'nın ilk zamanlarında sikkeler üzerinde dini yazılar bulunmaktayken sonraları bunların yerini, darp yeri ve tarihinin yazması almıştır. Özellikle darp yeri ve tarihinin açık bir şekilde sikke üzerinde yer alması I. Mehmed döneminde olmuştur (Pere, s. 10-11).

Osmanlı sikkelerinde darp yeri ve tarihlerinin kullanımı; sikkenin basıldığı dönem ve sikke özellikleri hakkında bilgi veren en önemli veridir. Fakat bu veri her sikkede bulunmamaktadır. Osman Bey, Orhan Gazi, I. Bayezid dönemi sikkelerinde darp yerleri belirtilmemiştir. Osmanlı'nın ilk dönem sikkeleri, genelde paranın ön yüzüne darp edilmiş padişah isimlerine bakarak tarihlendirilmektedir. Osmanlı sikkeleri üzerinde sikkenin darp yeri bilgisi ilk defa Yıldırım Bayezid'in oğulları tarafından basılan sikkeler üzerinde yer almıştır. (Pere, s. 21). I. Murad dönemi gümüş sikkelerinde darp yeri belirtilmemiş fakat bakır sikkelerinde darp yerinin bulunduğu bu çalışma sonucunda anlaşılmıştır.

Tablo 1

Osmanlı sikkelerinde ağırlık ölçüleri (Pere, 1968:36)

Ölçü Adı	Karşılığı
1 buğday	50 mg
1 kırat	200 mg
1 miskal	4.8 g
1 dirhem	3.207

2.2. Darphaneler

Darphane kelimesi: Darp ve hane (ev) kelimelerinin birleşiminden oluşmuştur. Darp, Arapça “vurma yöntemiyle para basmak” anlamındadır. Osmanlılarda para basımı darphane dârüddarp- adı verilen binalarda gerçekleşmiştir (Pere, 1968:36).

II. Mehmed İstanbul'un fethinden sekiz yıl sonra H. 865 yılında ilk Kostantiniye darplı sikkeyi basmıştır. II. Ahmed döneminde de Kostantiniye darp yeri kullanılmasının yanında İslambol darphanesi de kullanılmıştır. Fakat III. Selim döneminde Kostantiniye darp yeri kullanımı bırakılarak artık sadece İslambol darplı paralar basılmıştır (Tekin, 184).

Osmanlı'nın en parlak dönemini I. Süleyman döneminde yaşaması, bu dönemin darphanelerine de yansımıştır. Dolayısıyla bu dönemde Osmanlı'nın kırktan fazla yerinde

yeni darphaneler kurulmuştur. Birçok yerde yeni darphanelerin işler hale getirilmesi sebebiyle altın, gümüş ve bakır sikkelerin darbı artmıştır (Pere, s. 109).

Osmanlı'da ilk zamanlarda belli başlı darphanelerde sikke basımı yapılırken fetihlerden sonra sınırların genişlemesiyle birçok darphane kurulmuştur. Yeni kurulan bu darphanelerde sikke darbına devam edilmiştir. Bu çalışmada yer alan sikkelerin nerede darp edildiği her sikke üzerinde yer almamakla birlikte sikkelerde en çok Kostantiniye darplıların olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Edirne darplı 17 adet, Bursa darplı 4 adet, Serez darplı 3 adet, Novar darplı 6 adet, Kostantiniye darplı 137 adet, Üsküp darplı 2 adet, Mısır darplı 25 adet, Cezayir darplı 1 adet, Kratova darplı 1 adet, Dımyşk darplı 1 adet sikke mevcuttur. Bunların yanı sıra Tire darplı 1 adet, Kastamonu darplı 1 adet, Saray darplı 1 adet, İslambol darplı 37 adet, Tiflis darplı 1 adet, Darü'l Hilafetil Aliyye darplı 1 adet sikke kataloğumuzda çalışılmıştır. Diğer sikkelerinin bazılarının darp yerleri yok iken bazılarının ise okunaksızdır. Dolayısıyla incelenen sikkelerdeki darp yerleri; Bursa, Cezayir, Darü'l Hilafetil Aliyye, Dımyşk, Edirne, İslambol, Kastamonu, Kratova (Makedonya), Kostantiniye, Saray, Serez, Tiflis, Tire, Mısır, Novar (Novaberde-Kosova), Üsküp'tür. Katalogda çalışılan padişahlardan I. Selim'in, II. Selim'in, IV. Murad'ın, İbrahim'in, II. Süleyman'ın, II. Ahmed'in, II. Mustafa'nın, III. Ahmed'in, I. Mahmud'un, III. Osman'ın, III. Mustafa'nın, I. Abdülhamid'in, III. Selim'in, IV. Mustafa'nın, II. Mahmud'un, Abdülmecid'in, Abdülaziz'in, II. Abdülhamid'in, V. Mehmed'in incelenen tüm sikkelerinde darp yerleri vardır ve okunaklıdır.

Osmanlı sikkeleri darp yerleri, maden ve nakışlar olarak çeşitlilik gösterse de küçük darphanelerde basılan mangırlar haricindeki altın, gümüş ve bakır paraların çoğunun üzerinde sülüs hatlı yazı kullanılan padişah tuğrası, unvanı, niyazı ile sikkenin darp yeri ve darp tarihi yer almaktadır. Bunun üzerine tuğrasız sikkeler yerine sadece padişah isminin yazdığı sikkeler de mevcuttur. Tuğranın sikke üzerinde ilk kullanımı Emir Süleyman dönemindedir. Bu çalışmada yer alan padişahlardan I. Mahmud, III. Ahmed, II. Murad, III. Mustafa, II. Mahmud, III. Selim, Abdülmecid, Abdülaziz, II. Abdülhamid ve V. Mehmed Reşad sikkelerinde padişahların kendi tuğraları bulunmaktadır.

2.3. Sikke Basım Teknikleri ve Memurları

İlk darp makinesinin kullanıldığı XVII. yüzyıla kadar sikke basımı el gücüyle yapılmıştır. Toplanan metaller üzerinde gerekli madeni ayrıştırma yapıldıktan sonra bu madenler eritilerek potalara dökülmüştür. Üzerinde erimiş maden bulunan bu potalar, fırınlara yerleştirilir sikke yapılmak üzere ince çubuklar şeklinde pişmesi sağlanırdı. Ham malzeme olan ince madeni çubuklar elde edildikten sonra darp işleminin zor ve zahmetli kısmı başlardı. En alta örs yerleştirilirdi. Örsün üzerine yerleştirilen alt sikke kalıbının üzerine de sikke pulu konurdu. Sikke pulunun da üzerine üst sikke kalıbı yerleştirilir. En üstte de çelik yer alırdı. Dolayısıyla alttan başlayarak üste doğru giden sıra; örs, alt sikke kalıbı, sikke pulu, üst sikke kalıbı ve çelik şeklindeydi. Ardından çekiçe üst çelik kısma vurularak kalıbın oluşması sağlanırdı. Bu şekilde gerçekleşen sikke darbi, dikkatli çalışılması gereken bir iş olmasının yanı sıra zor, yavaş olmasının yanı sıra kalıp ve damgaların kaymasına neden olan hataların yapılabildiği bir yöntemdi (Sahillioğlu, 1993: 504). Bu ilkel yöntem uzun süre sikke darbında kullanılmıştır.

Osmanlı'da sikke basımı darphane memurları tarafından yapılmıştır. Bu memurlar, darphane emini, sahib-i ayar, kefçe nazırı, sikkegenlerdir. Görev sırasıyla şu şekilde özetleyebiliriz:

Darphane Emini

Yerel darphaneler dışında büyük merkez darphanelerinde sikke basımında görevli birçok çalışan bulunmaktaydı. Amir ya da nazır ismi ile de anılan darphane emini sikke basımında en üst nitelikli memurdu. Para işlerinin eksiksiz ve hatasız yürütülmesi onun sorumluluğu altındaydı. Görevleri: altın, gümüş gibi madenlerin temini, malzemelerin bulunması, personel işleri, personellerin denetlenip ücretlerinin ödenmesiydi (Bölükbaşı 2013: 29). Diğer bir görevi de gümüş kaçakçılığını engellemek olan darphane emini aynı zamanda yeni akçe arzında da bulunurdu (Öztürk, 2002: s. 1487).

Sahib-i Ayar

Darphane emininin ardından sikke darbından sorumlu olan kişiydi. Darp edilen sikkelerin vezir ayarlarını yapıp onların standartlara uyumunu sağlayarak kayıt altına alırdı. Bu sebeple de güvenilir kişilerden olması mesleğinin gereği idi (Bölükbaşı, 42).

Kefçe Nazırı

Kefçe nazırı, öncelikle sikkenin ayar ve vezin kontrolünden sorumluydu. Ardından sikke metalinin yumuşaklığı, sertliği ile ilgili kayıtlarını rapor halinde tutmakla görevliydi (Bölükbaşı, 45).

Sikkegenler

Sikkegenler, sikke kalıbını hazırlamakla görevliydi. Sikkelerin üzerinde yer alacak olan kalıbı hazırlayan sikkegenler, saray sanatkârları sınıfından seçilirdi. Çünkü kalıplarda işlenen motifler özel bir yetenek istemekteydi. Sikkegenler, hazırladıkları kalıpları taşra darphanelerine de gönderirlerdi (Bölükbaşı, 48).

2.4. Sikke Malzemesi ve Birimleri

Osmanlı döneminde sikkelerin basıldığı malzemeleri dört başlık altında inceleyebiliriz. Bu malzemeler önem sırasına göre; altın, gümüş, bakır, nikel olarak incelenebilmektedir.

2.4.1. Altın Sikkeler ve Birimleri

Altın kelimesi, Moğolca “Altan” isminden gelmiştir. Altın madeninden basılan sikkeler, değerini madeninden aldığından önemli bir yere sahip olmuşlardır. Altın, bozulmayan parlak sarı renginden dolayı hükümdarların saltanat sembolü olan eşyalarında da sıklıkla kullanılmıştır. Özellikle bir halkın ya da hükümdarın altın sikke bastırması ekonomik anlamda iyiliğin işaretiydi.

II. Mehmed dönemine kadar Osmanlı sikkeleri gümüş ya da bakır madenlerinden basılmışlardı. Altın paralar II. Mehmed döneminde basılmaya başlanmıştır. Bu döneme kadar da Venedik dukaları, altın para değerinde Osmanlı’da büyük ticari alışverişlerde kullanılmıştır (Pere, 1968:10). Dönemin ilk altın paraları olan bu paraların ön yüzünde “Daribün nadri sahibül izzı vennasri filberri velbahri” unvanı; arka yüzünde ise kendisi için “Sultan” babası için de “Han” elkabı ile darp yeri ve tarihi yer almaktadır (Pere, s. 16). Sultanî adı verilen bu altın sikkeler I. Süleyman’ın hükümdarlığında artış göstermiştir (Sahillioğlu, 1989).

Osmanlı sikkelerinde altın paralar çok çeşitlidir. Yeni yazı ve nakış stilleri eklenerek zamanla değişmelerinin yanı sıra yeni isimlerle de anılmışlardır. Kataloğumuzda bulunan altın sikkelerin isimleri şunlardır; sultanî, fındık (yarım, çeyrek, bir buçuk), zer-i mahbûb

(yarım, çeyrek), adli altın (yarım adli, çeyrek cedit adli, tuğralı çeyrek cedit adli), cedit mahmudiye (yarımlık, çeyrek, yirmilik), rumi altın (çeyrek, atik rumi, çifte atik rumi), Hayriye altını, elli kuruş, yüz kuruş, surre altınıdır. Katalogda yer alan altın birimlerin tanımları yapılmıştır.

Adlî Altın

İsmi II. Mahmud'un "Adlî" mahlasından alan bu sikkeler, padişahın tahta çıkışının on dördüncü senesinde ilk kez darp edilmişlerdir. 19 kırat ayarında olduğundan hazineye büyük gelir getiren bu sikkelerin ön yüzünde padişahın tuğrası, arka yüzünde ise "Duribe fi Dâri'l -hilafeti-aliyye" yazıları yer almıştır. Ön yüzde bulunan tuğrasının yanındaki "adli" yazısıyla kolaylıkla tanımlanan bu sikkelerin tam, yarım ve çeyrek olmak üzere üç çeşidi basılmıştır. Tam olanı 12, yarımı 6, çeyreği ise 2.5 kuruşa denk sayılmıştır (Pere, 1968:18).

İlerleyen zamanda "adlî atik" adını alan bu sikkeler, Akdeniz kalpazanlarının bu sikkelerin taklitlerini çıkarmaları neticesinde görünüş ve yazı değişikliğine uğramışlardır. Bu yeni sikkelerin ön yüzünde artık "Sultan-ı Selatini Zaman Mahmud Han"; arka yüzüne ise "Duribe fi Konstantiniye mahruse, etrafına da "Dame Mülkühü Saltanatühü" yazısı işlenerek taklit edilmelerinin önüne geçilmeye çalışılmıştır. Bu yeni yazılı sikkeler, H. 1239 yılında tedavüle girerek "cedid adlî" adı ile basılmaya devam edilmiştir (Artuk, 1988: 389). Adlî altının; yarım adli altın, çeyrek cedit adliye altını olarak birimleri vardır. Bu birimler, sikkelerin ağırlıklarına göre isimlendirilmişlerdir.

Fındık Altını

III. Ahmed döneminde basımına başlanan bu altın paralar, kalpazanlar tarafından kırılarak ayarı düşürülen şerifi altınların yerine kullanılmıştır. Bu paraların çevresine konan noktalar fındığa benzemektedir. Kenar bezemelerinin görünüşü sebebiyle "fındık altını" adını almıştır (Pere, s. 17). I. Mahmud ve III. Osman zamanında, büyük boyda kesilmişlerdir. Fındık altınları, "beş fındık", "çifte fındık", "üç fındık" altınları olarak da çeşitlenmişlerdir.

III. Ahmed Dönemi Fındık Örneği (Env. No: 5444)

Mısır'da basılanlarında tarih ibaresinin üzerinde sene yazısı da yer almaktadır. Bu altın sikkelerin kullanımı III. Mustafa döneminde oldukça yaygınlaşmış olsa gerek ki "Sultan Mustafa altını" olarak da ifade edilmişlerdir. II. Mahmud döneminden sonra fındık altını kesimi son bulmuştur (Artuk, 1996: 27-28). Fındık altınlarının yarım, çeyrek, bir buçuk fındık altını olarak birimleri de darp edilmiştir.

Hayriye Altını

Hayriye altınlarının ilk defa II. Mahmud döneminde darp edildiği bilinmektedir. Bu altınlar, içerikleri diğer darp edilen altın sikkelerden farklı olan rumi ve adli isimli altın sikkeler ile aynı zamanda basılmışlardır (Akyıldız, 2007: s. 165)

Memduhiye

Sultan Abdülmecid'in saltanatının ilk yıllarında darp edilen altın paralardır. Nakış ile resimleri belirgin ve sade olan bu altınlar; yirmilik, onluk ve beşlik olarak darp edilmişlerdir. Ön yüzlerinde yanında dal olan tuğra vardır. Arka yüzlerinde ise darp edildikleri yer ve tarih yazılıdır (Pere, s. 257). Memduhiyeler yarımlik ve çeyreklik olarak da darp edilmişlerdir.

Rumi Altın

Rumi altınlar II. Mahmud döneminde darp edilmeye başlanmışlardır. "Cedid Rumi" "Atik Rumi" olarak iki farklı şekilde basılan atik rumilerin ön-arka yüzlerinde yazı ve tuğranın etrafının kıvrımlı dallarla çevrelenmiş olması ayırt edici özellikleridir. Cedid rumilerde ise, yazı ve tuğranın etrafında dairevi yazı kuşağı bulunmaktadır (Damalı, 2014:184). Rumi altınların iki farklı tipi, tuğranın etrafında yer alan motiflerin incelenmesiyle ayırt edilebilmektedirler.

Sultanî

Sultanîler I. Mehmed döneminden itibaren darp edilmeye başlanan altın sikkelerdir. XVI. yüzyılın başlarına kadar, sınırlı sayıda basılan sultaniler, I. Selim'in doğu seferleri neticesinde Suriye, Doğu Anadolu, Mısır darphanelerinde de basılarak sayıları arttırılmışsa da en çok sultanînin darp edildiği dönem I. Süleyman (Kanuni) dönemidir. Ülke sınırlarının

genişlemesiyle birlikte sadece İstanbul'da değil aynı zamanda Balkanlar (Sidrekapısı ve Kratova) ve Kahire'de darphaneler kurularak sultanî darbı attırılmıştır. Sultanîler, akçelere yapıldığı gibi sık sık ayar değişimine maruz kalmamışlardır. Uluslararası ticarete kullanıldıklarından sabit ayarda kalmaları ve uluslararası ticaret piyasalarının takip edilmesi gerektiği için uzun yıllar aynı ayar ve ağırlıkta kalmışlardır. Mısır'ın fethedilmesiyle birlikte sultanîlerin darp edilmesi daha sıklaşmıştır. Çünkü bu fetihle, Osmanlı'nın Mısır'dan aldığı vergilerin altın olarak ödenmesi gerekmekteydi (Pamuk, 1018:68-79, Sahillioğlu, 1965:17).

Surre Altını

I. Mehmed döneminde başlayan ve I. Dünya Savaşı'nda Hicaz'ın Osmanlılar ile bağlantısı son bulana kadar devam eden "surre" âdetinde kullanılan altın paralara verilen isimdir. Surre altınları, hac zamanında surre alayı ile beraber Hicaz'a götürülür ve Mekke-Medine'de yaşayan fakir, seyir ve şeriflere hediye edilirdi (Pere, s. 18).

Levha. XXV: 34 (Env. No: 2018.154)

Zer-î Mahbûb

Zer-î Mahbûb, Osmanlı'da II. Mustafa döneminde basılmaya başlanan altın sikkelere verilen isimdir. "Sevilen altın" anlamına gelen bu sikkeler ismini, kullanımının oldukça fazla tercih edilmesine borçludur. İzmir ve Edirne'de yeni darphanelerin kurulmasıyla da yaygınlaşan bu sikkelerin üzerinde tuğra olmasından dolayı halk arasında "tuğralı" ya da "yeni tuğralı" olarak da adlandırılmıştır. I.Mahmud'un altınları iki cins olarak basılmıştır. Bunlardan biri "cedid İstanbul" diğeri "zer-î mahbûb"dur. Bu dönem zer-î mahbuplarının en güzel zer-i mahbûb örnekleri olduğu bilinmektedir (Pere 1968: s. 17).

1716 senesi III. Ahmed zamanında bu sikkelerin darp yerleri Kostantiniye olarak değil de İslambol olarak işlenmiştir. Bundan dolayı darp yeri farklı bu yeni sikkelere de "yeni İstanbul zer-î mahbûb" denmiştir. 1788 tarihinden itibaren ise İslambol ibaresi

kaldırılarak tekrar eski Kostantiniye darp yeri yazılmaya başlanmıştır. Bu durum I. Abdülmecid dönemine kadar sürmüştür. Tashih-i Meskûkât'tan (1844) sonra tedavülden kalkan bu sikkeler, ön yüzlerinde niyet metinleri arka yüzlerinde ise padişahın tuğrasının altında yer alan darp yerlerinden teşhis edilebilirler (Artuk, 2013: 281-282). Zer-î mahbuplar, yarım ve çeyrek olarak da darp edilmişlerdir.

Şekil 1. Zer-i Mahbûb Örneği: III. Selim (1203-İslambol)

2.4.2. Gümüş Sikkeler ve Birimleri

Osmanlı padişahları tarafından çeşitli birimlerde gümüş sikkeler basılmıştır. Bunlardan; Akçe, altılık, beşlik, bucu, cedid yirmi para, cedid yüzlük, ikilik, kuruş (üç dirhem kuruş), mecidiye (yarım, çeyrek), onluk, para (yirmi, on), üçlük, yirmilik, yüzlük ve zolota (çifte zolota) kataloğumuzda çalışılan birimlerdir. Bu sebeple sadece bunların tanımlarına yer verilmiştir.

Akçe

Moğolca kelime manasıyla “beyaz sikke” demek olan akçe; Osmanlı Devleti'nin kuruluşundan II. Mahmud döneminin sonlarına kadar kullanılmıştır. Osman Bey ile Orhan Gazi dönemlerinde akçe darp olduğu kabul edilmektedir (ANB, s.10) Dolayısıyla akçe, Osmanlıların ilk gümüş sikkesi olmasının yanı sıra ilk gümüş para birimidir. Selçuklular tarafından da kullanılan paralara akçe denmesinden dolayı, karışmaması için Osmanlı akçelerine “Akçe-i Osmanî” ya da sadece “Osmanî” denildiği de olmuştur. Akçe, ayarı hiç değiştirilmeden Orhan Gazi döneminden Fatih Sultan Mehmed dönemine kadar

kullanılmıştır. Fakat Fatih Sultan Mehmed, birinci cülûsunda Edirne’de darp ettirdiği akçelerin ayarını düşürünce “Buçuktepe İsyanı” olarak bilinen ayaklanmanın çıkmasına sebep olmuştur. Dolayısıyla akçenin kıymetinin bu ilk düşüşü, önemli bir problem yaratmıştır (Pere, s. 13).

İlk akçenin darp edildiği dönemden II. Mehmed dönemine dek basılmış olan akçelerin ayarları ile vezinleri hep aynı kalarak herhangi bir değişikliğe uğramamıştır. II. Mehmed dönemine denk gelen bu ayar ve vezin değişikliği Edirne’de darp ettirdiği sikkelerde görülmektedir (Pere, 1968: 36) Bu dönemde gerçekleşen akçe küçülmesi yeniçerilerin kargaşa çıkarmasına sebep olmuştur. Normalde bu askerlerin günlük ödemeleri yarımşar akçe iken, üç buçuk akçeye çıkarılarak aradaki fark kapanmış ve yeniçerilerin çıkardığı karışıklık son bulmuştur (Artuk, 1974: 471).

Akçenin ayarının zamanla düşmeye başlaması, II. Süleyman döneminde gümüş para biriminin kuruş, zolota ve pareye (para) geçmesine yol açmıştır. Bu dönemde üç akçenin değeri bir para eder olmuştur. Dolayısıyla akçenin yerini artık para almıştır (Sahillioğlu, 1989: 224-225). Nitekim Osmanlı’nın ilk parası olan gümüştan darp edilen akçeler, 1834 yılında son kez darp edilmişlerdir (Pere, s.12; Akyıldız, 2007: s. 165).

Şekil 2. III. Mehmed Dönemine ait Akçe

Altılık

Bir çeşit gümüş para olan altılıklar II. Mahmud döneminde darp edilmeye başlanmıştır. Ön yüzünde adli tuğra, arka yüzünde ise kenarları lale motifleriyle çerçevelenmiş tarih ve darp yeri olan bu sikkeler, 38 mm çapında ve 12.55 g ağırlığındadırlar. II. Mahmud’un yirmi altıncı saltanat yılından otuz ikinci saltanat yılına kadar basılmışlardır (Artuk, 1989: 532).

Şekil 3. II. Mahmud Dönemi: Altılık

Beşlik

Beşlik adı verilen sikkeler, II. Mahmud'un tahta çıkışının 22. senesinde (1829) ekonomik sıkıntıdan dolayı zaten ayarı düşük gümüş sikkelerin daha da ayarının düşürülmesiyle basılmaya başlanmıştır. Ön yüzünde bulunan kurdeleli düğüm ile bağlı kuşakla sarılmış tuğradan tanınan bu sikkelere "cedid beşlik" de denmiştir. Beşlikler, yaklaşık 38-39 mm çapında ve 13-15 g ağırlığında basılmışlardır.

Şekil 4. II Mahmud Dönemi: Cedid Beşlik (24 cülüs, noktasız)

1832 senesinde II. Mahmud'un 25. cülüsünde da beşliklerin daha da düşük ayarlı olanları darp edilmeye başlanmıştır. Daha düşük ayarlı bu beşliklerin 25. cülüs öncesi cedid beşliklerinden ayrımının yapılabilmesi için, tuğrayı saran kurdele düğümünün altına nokta konulmuştur (Artuk, 1992: 7).

Şekil 5. II Mahmud Dönemi: Cedid Beşlik (26 cülûs, noktalı)

Bucu

Bucu, II. Mahmud zamanında Cezayir’de darp edilmiş sikke birimidir. Sikkenin ön yüzünde “Sultanül berreyni ve hakanül bahreyni...” niyazı yazarken arka yüzünde darp yeri ve darp tarihi işlenmiştir. Sene yerinde genelde noktalı çiçek yer almaktadır (Artuk, 1992: 343).

Çeyrek Mecidiye

Gümüş olarak darp edilen mecdiyenin $\frac{1}{4}$ ’ü olan 5 kuruşluğun yaygın olarak kullanılan adı “çeyrek mecdiye”dir. Çeyrek mecdiyeler, 1840 yılında “Meskûkâtın ıslahı ve tashihi ayarına dair ferman” ile darp edilmeye başlamış ve 1844 yılında da tedavüle çıkarılmışlardır. Ön yüzlerinde padişahın tuğrasının gül motifi ile birlikte yer aldığı çeyrek mecdiyelerin genel olarak çapı 24 mm iken ağırlığı 6.13 gramdır. Arka yüzünde “Azze nasruhu” duası ile birlikte darp edildiği yer ve cülûs tarihi bulunmaktadır. 1918 yılı sonuna dek darp edilen çeyrek mecdiyelerin; Abdülmecid, Abdülaziz, V. Murad, II. Abdülhamid, V. Mehmed Reşad ve VI. Mehmed (Vahdeddin) dönemlerine ait örnekleri mevcuttur (Aykut, 1993: 298).

Katalog çalışmasında çeyrek mecdiyeler tanımlanarak incelenmişlerdir. Abdülmecid dönemine ait üç tane (Lev: XXVIII:9-Lev. XXVIII-13), Abdülaziz dönemine ait bir tane (Lev. XXVII: 2), V. Mehmed dönemine ait ise üç tane çeyrek mecdiye incelenmiştir.

Dirhem

İlk defa Kanuni Sultan Süleyman döneminde kullanılmaya başlanan dirhem, Osmanlı döneminde gümüş sikkeye verilen tanımlamadır (Sahillioğlu, 1994: 369). Arap para sisteminde gümüş para demek olan dirhem kesin olarak ağırlığı bilinemez (Pere, 1968: 36).

Kuruş

Kuruş, Avrupa’da XIII. yüzyılda yaşanan maden darlığı sebebiyle akçe yerine kullanılmaya başlanan küçük gümüş sikkelere verilen isimdir. Bu yüzyıldan sonra “groschen” ismiyle Avrupa’nın diğer bölgelerinde de darp edilmeye başlayan bu sikkeler;

İtalya’da “grosso”, Osmanlı’da ise “kuruş” ismiyle darp edilmiştir (Pamuk, 2002: 458). Kuruşların darp edilmesiyle akçe yalnızca hesaplamalar için kullanılarak piyasadan çekilmiştir (Öztürk, s. 1502). 1688-1880 yılları arasında Osmanlı’da darp edilen kuruşlar, akçenin değerindeki düşüş sebebiyle tedavüle çıkarılmışlardır. Bu tarihlerden önce Osmanlı’da kullanılan kuruşlar, Avrupa’da darp edilen kuruşlardır (Öztürk, 2002: s. 1496). Kuruşlar; bir kuruş, cedit kuruş, cihadiye beş kuruş, çifte kuruş, iki kuruş ve yeni kuruş gibi birimlerde de darp edilmişlerdir.

Mecidiye (Yirmi Kuruş)

Abdülmecid’in culüsünün altıncı yılı dolayısıyla darp edilen altın ve gümüş paraların genel adıdır. Yirmi kuruş olarak da bilinen ilk mecdiye 22 Nisan 1260, 10 kuruş olarak bilinen yarım mecdiye ise, daha sonra 11 Mayıs 1260 yılında darp edilmiştir (Ölçer, 1966 s. 17). Bu dönemde bazı sikke karışıklığının giderilmesi için eskilerinin toplatılıp yeni gelen darphane makineleriyle yeniden darp edilmesiyle ortaya çıkarılmışlardır. Daha çok gümüş madeninden darp edilen mecdiyelerin ön yüzünde Abdülmecid’in tuğrası bulunmaktadır. Arka yüzünde ise darp edildiği yer belirtilmektedir. Mecdiyelerin, başka sikkelerde olmayan tek farklılığı ön yüzün en altında bulunan defne dallarının bağlandığı bağda kuruş değerinin yazıyor olmasıdır (DİA, 2003: 239). Kenarları tırtıklı şekilde olan mecdiyelerin ayar ve ölçüleri birbirinden farklıdır.

Tablo 2

Mecdiye ayarları (Ölçer, 1966 s.18).

Paranın Cinsi	Kuruş	Gram	Kutur
Mecdiye	20	24.055	37
Yarım Mecdiye	10	12.023	27.25
Çeyrek Mecdiye	5	6.013	24
İkilik	2	2.405	18.75
Kuruş	1	1.202	15
Yirmi Para	1/2	0.606	13.75

Zolota (Zolta, Otuzluk)

Osmanlı döneminde XVII. yüzyıldan itibaren kullanılmaya başlayan zolota, aslında Lehistan'da kullanılan gümüş para birimidir. Zolotalar, zamanla alım gücü yüksek olan bir para haline gelmiştir. Piyasada dirhemi 22 akçe olan zolotaları halk, dirhemi 20 akçe olan darphaneye götürmek istememiştir. Bu durum sebebiyle uzun süre zolota kesilememiştir. Zolotaların darp edilmemesi, gemilerle mal götüren tüccarların ödemelerini kesintiye uğratmıştır. Ardından bakır ve gümüş oranıyla oynanmış yeni zolotalar çıkarılsa da bunlar da varlığını I. Abdülhamid dönemine kadar koruyabilmişlerdir. Bu dönemden sonra zolota basımı terkedilmiştir (Artuk, 2013: 500-501).

2.4.3. Bakır Sikkeler ve Özellikleri

Osmanlı döneminde altın ve gümüş sikkelerin yanı sıra bakır sikkeler de darp edilmiştir. Bu sikkelerin madeninden kaynaklı değeri olmamasına rağmen, görsel açıdan üzerinde yer alan motifler sebebiyle ayrıca incelenmesi gereken önemli verilerdir. Küçük alışverişlerde kullanılan bakır sikkeler mangır olarak tanımlanmışlardır.

Mangır

Moğolca nakit para anlamına gelen “munhun/mongon” kelimesinden türeyen Osmanlı dönemi bakır parası olan mangırlara “puls”, “fels”, “mankur” da denilmiştir. Büyük Selçuklu ve Anadolu Selçuklu dönemlerinde de kullanılan bakır paralar, Osmanlı Devleti tarafından da kullanılmaya devam edilmişlerdir. Osmanlı'nın ilk bakır sikkesinin hangi padişaha ait olduğu kesinlik kazanmamıştır. Orhan Gazi dönemi olarak bilirse de elde somut bir veri yoktur. Bunun yanında bilinen ve bulunan ilk bakır sikke I. Murad dönemine aittir (Damalı, 2010/1: s. 144). Mangırların büyüklüğü ve ölçüleri hakkında kesin bir veri bulunmamakla birlikte II. Mehmed dönemine kadar yaklaşık 2.70 g oldukları bilinmektedir (Pere, s.14).

Asıl görevi halkın bozuk para ihtiyacını karşılamak olan mangırların değeri, ne madeninde ne de nadirliğindeydi. Mangırlara değer biçen devletti ve halk belli bir miktar gümüş para karşılığında bakır para almak için teşvik edilip bu şekilde kullanımı sağlanmıştır. Osmanlı'da mangır kesimi I. Murad döneminde başlamış ve II. Süleyman dönemine kadar devam etmiştir. Fakat bu süre zarfında Osmanlı'ya gelen ucuz gümüşten dolayı III. Murad döneminden sonra bir süre mangır darbında azalmalar olmuştur (Tekin, 2003: 568).

Kataloğumuzda çalışılan mangırların çoğu nakışlı mangırlardır. Kimisinin ön

yüzünde nakış bulunurken kimisinde hayvan ya da geometrik motifler yer almaktadır. Aşınmış olduklarından ve üzerlerinde darp yeri ve tarihleri bulunanların az olmasından dolayı mangırların tanımlanması zor olmaktadır.

2.4.4. Nikel Sikkeler

Osmanlı Devleti'nde çeşitli madenler kullanılarak sikke darbı yapılmıştır. Bu madenler; gümüş, bakır, altın ve nikelidir. Coşkun'a göre (1979) nikel sikke darbı V. Mehmed ile başlamıştır bilgisi, II. Abdülhamid dönemine ait nikel sikkelerin varlığıyla doğruluğunu yitirmiştir. Artuk'un "İ.A.M. Teşhirdeki İslami Sikkeler Kataloğunda" tanımlanan II. Abdülhamid dönemine ait olan yirmi para (No: 2117) ve sekiz para (No: 2118) nikelidir. Bu çalışmada da II. Abdülhamid dönemine ait Mısır darplı 2 kuruluşun (Lev. XXVIII:5) nikel olduğu anlaşılmıştır. Bu sebeple Osmanlı Devleti'nde nikel sikke darbının II. Abdülhamid döneminde başladığı söylenebilir. Bu dönemde nikel sikke darbı başlamış ise de resmîyet kazanması 20 Haziran 1910 (H. 1328) tarihli kanunla olmuştur (Akyıldız, 2007).

1910 tarihli kanun neticesinde, V. Mehmed döneminde dört birimde nikel para darp edilmiştir. Bunlar; 40, 20, 10, 5'lik olarak tedavüle çıkarılmışlardır. Darp edilmesine karar verildiği ilk zamanlarda ortasının delik basılması düşünülse de tuğraya yer kalmayacağı fikriyle bu karardan vazgeçilmiştir. Bunun yerine altın ve gümüş paralardan farkları olmasının istenmesinden dolayı kenarları tırtiksız olarak basılmışlardır. Değeri ağırlığıyla eş olmayan bu nikel paralar üzerine darp yerlerinin yazımına da devam edilmiştir. Ön yüzünde bulunan tuğrasının çevresinde "Hürriyet, Müsavat, Adalet" yazılı olan nikel paraların alt kısmında da buğday başağı ve defne dalı yer almıştır. Defne dalı, sulh ve barışı simgelerken; buğday başağı bolluk ve bereketi temsilen kullanılmıştır (Pere, s. 15).

Bu çalışmada oluşturulan katalogda, V. Mehmed dönemine ait, Kostantiniye darplı üç tane 40 para (Env. No: 736/748/2330), üç tane 20 para (Env. No: 1041/1046/2331), dört tane 10 para (1049/2016.2162/2152/2332), iki tane 5 para (738/751) olarak tanımlanan nikel paralar incelenmiştir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EDİRNE MÜZESİ'NDEKİ OSMANLI DÖNEMİ SİKKELERİ

3.1. Edirne Müzesi'ndeki Osmanlı Dönemi Sikkeleri

Edirne Müzesi'ndeki envanter incelemesinin ardından yapılan sikke çalışmasının sonucunda Osmanlı padişahlarının çeşitli sikkeleri tanımlanmıştır. Bunların çeşitlilik içermesi, çalışmanın Osmanlı nümismatiği alanına katkısı açısından önemlidir. Nakışlı mangırlar haricinde incelenen sikkelerin dönemlerine bakıldığında, yirmi dokuz Osmanlı padişahının sikke türlerine rastlanılmıştır. Bunların özelliklerinin kolaylıkla incelenebilmesi için de padişah isimlerine göre sırayla tasniflenmişlerdir.

Tablo 3

Katalog çalışmasındaki Osmanlı padişahları

1.	I.Murad	H. 763-791
2.	I.Bayezid	H.791-804
3.	Emir Süleyman	H. 805-813
4.	Mustafa Çelebi	H. 822-825
5.	II. Murad	H.824-848 H.849-855
6.	II. Mehmed	H.848-885/ H.885-886
7.	II. Bayezid	H.886-918
8.	I. Selim (Yavuz)	H.918-926
9.	I. Süleyman	H.926-974
10.	II. Selim	H.974-982

11	III. Murad	H.982-1003
12	I. Ahmed	H.1012-1026
13	IV. Murad	H.1032-1049
14	İbrahim	H.1049-1058
15	II. Süleyman	H.1099-1102
16	II. Ahmed	H.1102-1106
17	II. Mustafa	H.1106-1115
18	III. Ahmed	H.1115-1143
19	I. Mahmud	1143-1168
20	III. Osman	H.1168-1171
21	III. Mustafa	H.1171-1187
22	I. Abdülhamid	H.1187-1203
23	III. Selim	H.1203-1222
24	IV. Mustafa	H.1222-1223
25	II. Mahmud	H.1223-1255
26	Abdülmeçid	H.1255-1272
27	Abdülaziz	H.1277-1293
28	II. Abdülhamid	H. 1293-1327
29	V. Mehmed	H. 1327-1336

3.2.I. Murad Dönemi Sikkeleri (H. 763-791)

I. Murad döneminde çeşitli formlarda gümüş ve bakır paralar darp edilmiştir. Osmanlı döneminde darp edilen sikkelerde, padişahların sikke darp ederken kendi isminin yanında babasının ismine de yer verme geleneği I. Murad dönemi sikkeleriyle birlikte başlamıştır. Gümüş paralarında darp tarihi ve yeri bulunmamakla birlikte çalışma sonucunda bakır sikkelerinde darp yerinin yer aldığı anlaşılmıştır (Aykut, 2002: s. 1529; Pere, s. 51; Ölçer 1966 s. 7).

Edirne Arkeoloji Müzesi'ndeki sikkelerin incelenmesi sonucunda oluşturulan kataloğumuzda I. Murad dönemine ait iki tür sikke yer almaktadır. Bunlardan biri bakır madeninden darp edilmiş "mangır" iken diğeri gümüş "akçe"dir. Edirne darplı olan mangırın ön yüzünde tanımlanamayan bazı motifler; arka yüzünde ise "Hullide Mulkehu Duribe Edirne" yazılarak sikkenin darp yerinin Edirne olduğu belirtilmiştir (Lev.I:1). Darp yerinin belirsiz olduğu akçenin ise ön yüzünde "Murad bin Orhan" nakışlanmış, arka yüzünde de "Hullide mulkehu.." yazısının olduğu okunabilmektedir (Lev. I:2).

Edirne Arkeoloji Müzesi sikke kataloğu I. Murad dönemi sikkeleriyle başlamaktadır. Dolayısıyla katalogda incelenen en erken tarihli sikke I. Murad sikkeleridir. Ayrıca çalışmada incelenen Edirne darplı bu bakır sikke, bize yeni bir bilgi sunmuştur. Pere'ye göre Osmanlı sikkeleri üzerinde sikkenin darp yeri bilgisi ilk defa Yıldırım Bayezid'in oğulları tarafından basılan sikkeler üzerinde yer almıştır. (Pere, s. 21). Fakat bu (Env. No: 634) sikkede darp yeri Edirne olarak okunduğundan Osmanlı sikkeleri üzerinde darp yerinin I. Murad döneminde kullanıldığı söylenebilir. I. Murad dönemi gümüş sikkelerinde darp yeri belirtilmemiş fakat bakır sikkelerinde darp yerinin bulunduğu anlaşılmıştır.

Gümüş

Akçe

1. Lev.I: 2 Padişah ismi - -

Bakır

Mangır

2. Lev.I:1 Padişah ismi - Edirne

3.3.I. Bayezid (Yıldırım) Dönemi Sikkeleri (H. 791-804)

I. Bayezid dönemi sikkeleri, Osmanlı para tarihi açısından önemlidir. Osmanlı sikkelerinde açık olarak basım tarihinin bir sikke üzerinde yer alması I. Bayezid'in akçe ve mangırlarının darp edilmesiyle başlamıştır (Ölçer, 1966 s.7). Böylece herhangi bir paranın hangi cülûs tarihinde darp edildiği net olarak bilinmektedir. I. Bayezid dönemi sikkelerini incelemiş olan araştırmacılar, onun cülûs tarihini 792 olarak kabul etmişlerdir (Galib, 1307: 16-17). Edirne Müzesi'nde incelenen sikkeler içerisinde de böyle olduğu görülmektedir. Katalogda yer alan paraların üç tanesi akçe iken bir tanesi mangırdır. Mangır hariç, akçelerin hepsinin arka yüzünde "Hullide mülkehu 792" yazılmıştır. Bu durum da cülûs tarihi bilgisini kanıtlar niteliktedir. Ayrıca 792 cülûs tarihli bu sikkelerin bir tanesinin darp yeri Edirne'dir. (Lev. II-2). Mangır ve akçelerin ön yüzlerinde "Bayezid bin Murad" yazısı okunmaktadır.

Gümüş

Akçe

1.Lev.II:1	Darp yeri yok
2. Lev.II:2	Edirne
3.Lev.II:4	Darp yeri yok

Bakır

Mangır

1.Lev.II:3	Darp Yeri yok

3.4. Emir Süleyman Dönemi Sikkeleri (1402-1411/805/813)

Osmanlı döneminde basılan ilk sikkelerde genelde padişah ve padişahın babasının adı bulunuyordu. Dolayısıyla bu sikkelerde tuğra yer almamaktaydı. Fakat I. Bayezid'in oğlu Emir Süleyman bu alışageldik durumu değiştirmiştir. Emir Süleyman bastırıldığı sikkelerde kendi tuğrasını kullanmıştır. Bu sebeple de Osmanlı sikkeleri üzerinde tuğra bulunan ilk sikke, Emir Süleyman Çelebi'ye aittir diyebiliyoruz (Pere, 1968: 38). Emir Süleyman Çelebi, sikkelerinde Emir unvanını da kullanmış ve bu konuda ilk ve son olmuştur (Pere, 1968: 33). Bu bilgi ışığında katalogdaki sikkeleri incelediğimizde, ön yüzde Emir Süleyman tuğrasının yer aldığı görülür. Ön yüzünde "Emir Süleyman bin Bayezid" şeklindeki tuğra bulunan

mangırların arka yüzünde “Hullide mülkehu 806” yazısı yer almaktadır (Lev. III:1/Env. No: 2251). Emir Süleyman’ın 806 darp tarihli bu (Edirne) akçesine karşılık hükümdarlık iddiasında olan Timur da yine bu tarihte Ankara (Engüriyye) ve Bursa’da sikke darp ettirmiştir. Dolayısıyla sikke darbı, hükümdarlık iddiasının en önemli somut verisi olduğundan hükümdarlar ilk olarak bu yola başvurmuşlardır (Ölçer, 1984: s 14). Emir Süleyman’ın ön yüzünde tuğra bulunan diğer sikkesi ise, akçe cinsindedir. Bu akçenin arka yüzünde yine mangırdaki gibi “Hullide mulkehu 806” yazısının yanı sıra çevresinde de “Ebubekir, Ömer, Osman, Ali” yazılarıyla dört halife ismi yer almaktadır (Lev. III: 2).

Akçe

Ön Yüz

Arka Yüz

1. Lev.III:2 Tuğra Emir Süleyman bin Bayezid -Hüllide mülkuhu 806 (Çevresinde dört halifenin ismi) 15 mm, 1.28 g

Mangır

2. Lev.III:1 Tuğra Hüllide mülkuhu 806 18mm, 2.50 g

3.5.Mustafa Çelebi Dönemi Sikkeleri (H. 822-825)

Mustafa Çelebi’nin, Timur tarafından Semerkant’a götürüldüğü ve ancak onun ölümünden sonra serbest kaldığı bilinmektedir (Pere, s. 75). Serbest kalan Mustafa Çelebi, bazı Rumeli beylerbeylerinin desteğiyle Edirne’de hükümdar kabul edilmiştir. Mustafa Çelebi dönemine ait olan akçenin ön yüzünde “Mustafa bin Bayezid Han” yazmakta iken arka yüzünde ise, “Hullide mulkehu duribe Edirne 822” yazmaktadır (Ölçer, 1984: s. 14). Darp yeri Edirne olan bu akçenin basıldığı tarihin ve darp yerinin bulunması, çalışma açısından önem taşımaktadır. Mustafa Çelebi’nin 819 yılında Serez’de darp ettirdiği sikkesinin ardından üzerinde 822 darp tarihli sikkesini de Edirne’de darp ettirmiştir.

Bu esnada (822) Edirne’de kısa süreli hâkimiyeti olmuştur. 822 tarihinde ilk olarak Edirne’de darp ettirdiği (Env. No: 2249/Lev.IV:1) ve 824-825 yıllarında da kestirilen bu akçenin ön yüzünde “Mustafa bin Bayezid”, arka yüzünde ise “duribe Edirne 822” yazılıdır.

Dolayısıyla Mustafa Çelebi, yeğeni olan II. Murad’ın Bursa’da darp ettirdiği 824 tarihli mangırına karşılık aynı tarihli parayı Edirne’de darp ettirerek hükümdarlık iddiasında

bulunmuştur. II. Mustafa tehlikesi ve ölümünün ardından II. Murad sultanlığını ilan ederek sikke darbına devam etmiştir (Ölçer 1984: s. 13-14). Katalog çalışmasında yer alan söz konusu bu sikke (Env. No: 2249), iki önemli bilgi daha sunmaktadır: Birincisi hem darp yeri hem de darp tarihi bilgisini vermesi Mustafa Çelebi döneminde sikkeler üzerindeki bilginin netliğini gösterir. İkinci olarak ise; Mustafa Çelebi bu sikkeyi, II. Murad'ın Bursa darplı 824 tarihli sikkesine karşı, kendi hükümdarlık iddiasıyla darp ettirmiştir. Aynı Emir Süleyman'ın Edirne'de darp edilmiş 806 tarihli sikkesine karşı Çelebi Mehmed'in "Enguriyye" darplı sikkelerini bastırdığı gibi.

Gümüş

Akçe

1. Lev. IV:1	Padişah ismi	Edirne	822
--------------	--------------	--------	-----

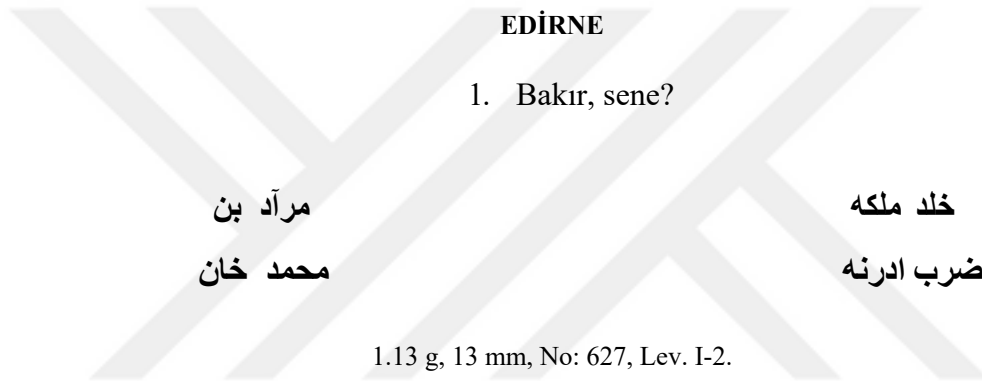
3.6. II. Murad Dönemi Sikkeleri (H. 824-848) (H. 849-855)

II. Murad, Çelebi Mehmed Edirne'de vefat ettiğinde Amasya'da bulunmaktaydı. Bu vefatın ardından Bursa'ya gelmiş ve burada ilk parasını darp ettirmiştir. İlk parasının 824 tarihinde darbıyla tahta geçtiğini duyurmuştur. Sözü geçen Bursa darplı bu akçenin ön yüzünde "Murad bin Mehmed Han" yazılı iken, diğer yüzünde "Hullide mülkehu duribe Bursa" yazısı darp edilmiştir. Bu türde olan ve 824 tarihli olan akçelerinin sadece Bursa'da darp edildiği bilinmektedir.

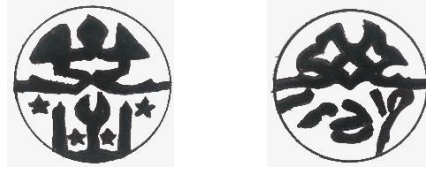
II. Murad sikke darbına 827 yılında da devam etmiştir. Bu yıla ait Ayasuluk, Bursa, Edirne ve Serez darplı sikkeleri vardır (Ölçer, 1984:15). Katalogumuzda da 827 senesine ait Bursa ve Edirne (Lev. V:1/Lev.V:5) darplı sikkeler mevcuttur. Bu bakır sikkelerin ön yüzünde "Murad bin Mehmed Han Hullide mülkehü", arka yüzünde ise "Duribe Bursa/Edirne" yazmaktadır. Bundan sonra 829 tarihinde ise, 825 tarihinde darp edilen paraların üzerine "B" işareti eklenmiş ve bunlar yeni tip akçe olarak darp edilmiştir (Ölçer, 1984:16). Ayasuluk, Edirne ve Serez darplı basılan bu yeni tip akçelerden, katalogumuzda darp yeri belirsiz bir adet bulunmaktadır (Env.2020.23). II. Murad 834 ve 835 hicri senelerinde de para bastırmıştır. Cülûs tarihinin onuncu senesine denk gelen 834 yılında darp ettirdiği akçeler bastırdığı son akçelerdir. Katalogumuzda bu akçelerden Serez darplı olanı mevcuttur (Lev.V: 6/Env.No: 2020.11). II. Murad'ın tahttan feragat ettiği (Hicri 848) senesine ait paralar da bulunmaktadır. Ayrıca II. Murad, oğlu II. Mehmed'in gururunun kırılmaması için ön yüzü "Murad bin Mehmed/Mehmed bin Murad olarak her iki şekilde

okunabilen sikke darbına devam etmiştir (Ölçer, 1984:16). II. Murad'ın ikinci saltanat dönemine (H. 849) tarihlenen paralarına rastlanmadığından, tekrar eden saltanatında para bastırmadığı anlaşılmaktadır (Pere, 1968: 83).

Edirne Müzesi'ndeki paralarda II. Murad'a ait yedi tip para olduğu belirlenmiştir. Bu tiplerden beş tanesi mangır, ikisi akçedir. Bunlar arasında Ölçer'in söz ettiği üzere Osmanlı döneminin en eski nakışlı mangır örneğine de rastlanılmıştır (Ölçer, 1975: 17-22). Özellikle bu dönemde nakışlı mangır örneklerine çokça rastlanılmaktadır. Bunun sebebi bir akçenin sekiz adet mangıra eşit olması dolayısıyla alım gücünün kolaylaşmasından kaynaklanır. Söz konusu mangırlarda "Kayı" damgasının bulunduğu Edirne darplı olan nakışlı mangır önemlidir (Env. No:2658).

2. Bakır, sene ?

Şekil 6. Kayı damgası

2.58 g, 15 mm, Env. No. 820-1156-2197-2658, Lev. I-3

SEREZ

1. Bakır, sene 834

مراد بن محمد خن	خلد ملکه ضرب سرز
--------------------	---------------------

1.g, 14.mm, Babacan K., Env. No. 2605, Env. No. Lev. 1-6.

Katalogumuzda 837 tarihli Edirne darplı sikkeler ile 834 darplı Serez sikkeleri mevcuttur. Dolayısıyla II. Murad tahta geçtiği en erken tarihten itibaren Serez'de sikke darp ettirmiştir. Edirne darplı sikkelerin daha ayrıntılı incelenmesi için tablo oluşturulmuştur. Bu tabloda, Edirne darplı sikkelerin ön ve arka yüzlerindeki baskılara yer verilmiştir.

Tablo 4

Edirne darplı sikkeler

Tip1er	Ön Yüz	Arka Yüz
Tip1	مرآد بن محمد خان ٤٣٨ (Murad bin Mehmed Han 834)	خالد حله ضرب ادرنه (Hullide mülkuhu duribe Edirne)
Tip2	Ayna usulü simetrik Murad ve Kayı damgası	Ayna usulü simetrik Murad ادرنه

3.7. II. Mehmed Dönemi Sikkeleri (H. 848-849) (H. 855-886)

Fatih Sultan Mehmed, Osmanlı tahtına iki kez geçmiştir. Birinci cülûs tarihi H. 848-849 iken ikinci cülûs tarihi H. 855-886 yılları arasındadır. Her iki cülûsunda da sikke kestirmiştir. II. Mehmed'in ilk cülûs döneminde (H. 848) ve kendinden önceki dönemlerde basılan paraların hepsi bakır ve gümüşten olduğundan onun da bu yıllarda sadece bu madenlerden para bastırıldığı bilinmektedir.

Fakat ikinci cülûs döneminde (H. 855) yaptığı değişiklik, onun Osmanlı para tarihinde ayrı bir yer edinmesini sağlamıştır. O zamana dek Osmanlı'da altın olarak dolaşan paralar yabancı ülkelerin paralarıydı. II. Mehmed altın paralar darp ettirerek artık Osmanlı'da kendi altın paralarının dolaşımının önünü açmıştır.

Bu değişim o kadar önemlidir ki: Fatih Sultan Mehmed, ilk defa bastırıldığı bu altın sikke ile adeta Osmanlı'nın beylikten devlete geçişini ilan etmiştir. Bu altın sikkeler Kostantiniye (Kostantiniyye) basımlıdır. Fatih zamanında çeşitli şekil ve boylara sahip sikkeler de bu dönemi farklı kılmaktadır (Pere, 1968:89).

Oluşturulan katalogda II. Mehmed dönemine ait yirmi tür sikke incelenmiştir.

Bunlardan sekiz tanesi bakır madeninden basılmış mangır iken on iki tanesi de akçedir. Mangırların beş tanesinin darp yeri belirsiz olduğundan okunamamaktadır (Lev. VI: 1-2-5-6-20). Darp yeri Bursa olan iki mangırın ön yüzlerinde “ejderha figürü” bulunmaktadır. Arka yüzlerinde “Hullide mulkehu Bursa” yazmaktadır (Lev VI: 3-4). Edirne darplı diğer mangırın ön yüzünde “Mehmed bin Murad Han” yazılı iken arka yüzünde “Hullide mulkehu Edirne” yazısı yer almaktadır (Lev. VI: 7). II. Mehmed’in akçelerinin darp tarihi bazı sikkelerde ön yüzde (Lev.VI:9/Lev.VI:18); bazılarında ise (Lev.VI:13) arka yüzde bulunmaktadır. Bir padişaha ait aynı tür sikkelerin üzerinde birden fazla basım tarihinin bulunması Mehmet Çelebi ile başlamış ve II. Mehmed döneminde de devam etmiştir (Ölçer, 1966 s. 7).

Gümüş

Akçe

1. Lev.VI:8	Padişah ismi	Edirne	-
2. Lev. VI:9	Padişah ismi	Bursa	869
3. Lev.VI:10	Padişah ismi	-	-
4. Lev.VI:11	Padişah ismi	Edirne	-
5. Lev.VI: 12	Padişah ismi	Edirne	-
6. Lev.VI:13	Padişah ismi	-	886
7. Lev.VI:14	Padişah ismi	Novar	-
8. Lev.VI:16	Padişah ismi	-	-
9. Lev.VI:17	Padişah ismi	-	-
10. Lev. VI:18	Padişah ismi	Edirne	869

Bakır

Mangır

11. Lev.VI:1	Padişah ismi	-	-
12. Lev.VI: 2	Nakış	-	-
13. Lev.VI: 3	Hayvan motifi	Bursa	-
14. Lev.VI:4	Hayvan motifi	Bursa	-
15. Lev.VI:5	Padişah ismi	-	-

16. Lev.VI:6	Padişah ismi	-	-
17. Lev.VI:7	Padişah ismi	Edirne	-
18. Lev.VI:20	Padişah ismi	-	-

3.8. II. Bayezid Dönemi Sikkeleri (H. 886-918)

Osmanlı sikkelerinde nakış ve resimler genellikle bakır paralarda kullanılmıştır. Bunun nedeni de madeni kıymetli olmadığı için görsel güzellik ile değer kazandırmak istemelerinden olabilir. Bu süslere en güzel örnek II. Bayezid'in bakır sikkeleridir. Padişahın özellikle bakır sikkelerinde çeşitli nakış ve süsler bulunmaktadır (Pere, 1968: 38). Bakır sikkelerinin yanı sıra babası zamanındaki gibi muntazam kesilen altın sikkeleri de vardır fakat bunlarda "fi" edatının yazılmadığı görülmektedir. Bu döneme kadar taşra darphanelerinde yalnızca gümüş ve bakır sikke darp edilmişse de, II. Bayezid döneminden itibaren taşra darphanelerinde altın sikke de darp edildiği bilinmektedir (Pere, s.99)

Gümüş

Lev.VII:1-5-6-7-8 Sultan Bayezid bin Mehmed Han Azze nasruhu duribe Edirne
Sene 886 12 mm, 0.72 g

*Bu sikkenin, Kostantaniyye, Novar, Serez darplı olanları da katalogda mevcuttur.

Bakır

Lev. VII:2-3-4 Sultan Bayezid duribe Kostantiniyye Nakış 13mm, 2.50/1.20 g²

3.9. I. Selim Dönemi Sikkeleri (H. 918-926)

Altın, gümüş ve bakır madenlerinden çeşitli sikkeler basılan bu dönemde, altın sikkeler diğerleri içerisinde daha önemlidir. Çaldıran Zaferinden kaynaklanması muhtemel basılan sikkelerinde "Şah unvanı" kullanılmış ve bu altın paralara "Şahî" adı verilmiştir. 923 tarihli üzerinde "Şah" yerine "Sultan" yazılan sikkelerine ise "Sultanî" ismi verilmiştir (Mihai, s. 143; Pere, s.103). Sultanî denen bu altınlara bazen de "Eşrefî" denmiştir. Altın paralarında kullanılan "Şah" unvanı Osmanlı sikkelerinde sadece Kanuni Sultan Süleyman ile II. Selim zamanlarında kullanılmıştır. Bu dönemden sonra kullanılmamıştır (Pere, s. 17)

² Bu sikkenin Edirne darplı olanı da katalogda mevcuttur.

Gümüş

Akçe

1. Lev.VIII:1-Lev.VIII:2-Lev.VIII:4 Kostantiniyye
2. Lev.VIII:3-Lev.VIII:7 Novar
3. Lev.VIII:5 Üsküp
4. Lev.VIII:6 Edirne

3.10.I. Süleyman (Kanunî) Dönemi Sikkeleri (H. 926-974)

I. Süleyman, Osmanlı padişahları içerisinde çeşitli tiplerde sikke darp ettirmesiyle ve bu sikkelerin süslü olmasıyla bilinmektedir (Artuk, 1972). Osmanlı'ya en parlak dönemini yaşatmasıyla da bilinmekle birlikte bu dönemde kırktan fazla şehir ve kasabada darphane kurdu muştur. Bu dönemde basılan sikkelerin nakışları çeşitlilik göstermektedir (Pere, 109).

KOSTANTİNİYE

1. Altın, (Sultanî) sene 926

ضارب النضر
حب النصر
صا العزو
فئ البحر والبحر
قسطنطينه

ن ن
سلطان سليمان
بن سليم خان
ع نصره ضرب
سنه ٩٢٦

3.44 g, 19 mm, Pere Lev. 12-178, Env. No: 5183, Lev. V-8.

2. Gümüş, (akçe) sene 926

.....
٩٢٦

خالد ملكه
قسطنطينه

0.45 g, 12 mm, No. 630, Lev. V-2.

3. Gümüş, (akçe) sene 926

سلطان
سليمان
بن شاه
سليمان
شاه

نصره
عز ضرب
قسطنطينه
سنه
٩٢٦

0, 75 g, 12 mm, MKİK No. 703; Artuk No. 17, Env.No. 5198, Lev. V-13.

4. Bakır, sene 953

انصره
عز ضرب
.....
قسنطنطينه
سنه ٩٥٣

2.15 g, 14 mm, Pere Lev. 14-221, No: 819, 1183, Lev. V-4, V-6.

TİRE

5. Gümüş, akçe, sene 926

سلطان
شاه

عز نصره
ضرب

سلیمان
بن سلیم

تیره
سنه

٩٢٦

0.63 g, 13 mm, Artuk 224, Env. No: 5201, Lev V-14.

6. Bakır, sene ?

خلد ملكه
ضرب تیره

? g, 12 mm, O.M. No: 372, Env. No: 631, Lev. 5-3.

MISIR

7. Altın, sultani, sene 926

ضارب النضر

ن

صا العزو النصر

سلیمان ه
سلطان شا

بن سلیم خان

البر والبحر

عز نصره ضرب

3.48 g, 20 mm, Pere Lev. 12-181, Artuk No 154, Env. No. 5182, Lev.V-7.

NOVAR

8. Gümüş, akçe, sene 926

س ل ط ا ن
س ل ي م ا ن
ب ن ش ا ه
س ل ي م
ش ا ه

ن ص ر ه
ع ز
ب
ض ر
ن و
س ن ه

٦٢٩

0.50 g, 13 mm, MKİK No. 1055; Artuk No. 181, Env. No. 5204, Lev. V-16.

KRATOVA

9. Gümüş, sene 926

س ل ط ا ن
س ل ي م ا ن
ب ن ش ا ه
س ل ي م
ش ا ه

ن ص ر ه
ع ز
ب
ض ر
ق ر ط و ه
س ن ه

٦٢٩

0, 65 g, 13 mm, Pere Lev.14-203, MKİK No. 981, Artuk No 131, Env. No. 5192, Lev. V-9.

KASTAMONU

10. Gümüş, sene 926.

س ل ط ا ن
س ل ي م ا ن
ش ا ه ب ن
س ل ي م ا ن
ش ا ه

ن ص ر ه
ع ز
ض ر ب
ق س ط م و ن ی
س ن ه

٦٢٩

0.76 g, 12 mm, Artuk No. 132, Env. No. 5203, Lev. V-15.

EDİRNE

11. Gümüş, akçe, sene 926

س ل ط ا ن
س ل ي م ا ن
ب ن س ل ي م
خ ا ن

ع ز ن ص ر ه
ض ر
ا د ر ن ه

0.60 g, 13 mm, Artuk No. 100, Env. No 5194, Lev. V-10.

SEREZ

12. Gümüş, akçe, sene 926

نصره
عز ضرب
سرز
سنه ٩٢٦

سلطان سليمان
بن شاه
سليم شاه

0.70g, 12 mm, Artuk No. 192, Env. No: 5195, Lev. V-11.

ÜSKÜB

13. Gümüş, akçe, 926

نصره
عز ضرب
ب
اسگوب
سنه

سلطان
شاه
سليم شاه
بن سليمان

0.68 g, 13mm, MKİK No. 784; Artuk 227, Env. No. 5212, Lev. V-17.

I. Süleyman'ın çeşitli darphanelerde basılmış olan sikkelerinin bazı örnekleri müzede bulunmuştur. Bu darphaneleri; Kostantiniye (Kostantiniyye), Tire, Novar, Kratova, Kastamonu, Edirne, Serez, Üsküp olarak sayabiliriz. Dolayısıyla müze kataloğundaki çalışma neticesinde 8 darphane belirlenmiştir. I. Süleyman'a ait 13 sikke içerisinde Kostantiniye darplı dört adet sikke yer almaktadır. Bir tanesi altın sultanîdir. İki tanesi akçe ve bir tanesi de bakırdır. Bakır olan sikkenin darp tarihi diğerlerinden farklı olarak 753 senesini göstermektedir.

3.11. II. Selim (Sarı) Dönemi Sikkeleri (H.974-982)

Osmanlı saltanatında kısa bir süre tahtta kalmasından dolayı sikkelerinde fazla farklılıklar görülmemektedir. Babası I. Süleyman döneminde basılan sikkelerin aynıları, gram ve ayarlarında çok az farklılıkla basılmışlardır. Bu dönemde Sakız Adası'nda da sikke basılması, bu anlamda bir ilk olmuştur (Pere, 119).

Altın

Sultanî

1. Lev.X: 2 Niyaz Kostantiniye 974

Bakır

Mangır

2.Lev. X:1 Nakış Kostantiniye 977

3.12. III. Murad Dönemi Sikkeleri (H. 982-1003)

Çeşitli yerlerde sikke darp ettiren III. Murad'ın altın, gümüş ve bakır sikkeleri bulunmaktadır. Kendinden önceki padişahların sikkelerinde az kullanılan "Sultanül berreyni" unvanı, bu dönemde sıklıkla kullanılmaya devam edilmiştir (Pere, s.125)

Gümüş

Akçe

1. Lev. XI:1 Padişah ismi darp yeri yok 982

3.13. I. Ahmed Dönemi Sikkeleri (H. 1012-1026)

Bu dönemde Anadolu'da Trabzon ve Erzurum gibi yerlerde ilk defa altın sikke darp edildiği anlaşılmaktadır. Dönemin akçelerinin iki tarzda olduğu bilinmektedir (Pere, s. 139).

Gümüş

Akçe

1.Lev. XXII:1 Padişah ismi Kostantiniye 1012

3.14. IV. Murad Dönemi Sikkeleri (H. 1032-1049)

Mali açıdan sıkıntılı bir ortamda tahta geçmiş olan IV. Murad döneminde sikke basmak için metal bulma sıkıntısına düşülmüştür. Bu nedenle de özellikle kapıkulu

askerlerinin cülûs bahşişlerini ödeyebilmek için Enderun'da ne kadar altın ve gümüş eşya varsa bunları toplatarak darphanede para olarak kestirip ödemelerini yapacak sikkeleri hazırlattığı bilinmektedir. (Pere, 157).

Gümüş

Medini

1. Lev.XIII:1 Mısır

Akçe

2. Lev.XIII:2/Lev.XIII:3 Kostantiniye

سلطان مراد
بن احمد خان

.....

ضرب

قسنطنطينه

۲۳۰۱

0.20, 11 mm, Pere Lev. 25-424, Env. No: 2111, Lev. XIII-2.

3.15. İbrahim Dönemi Sikkeleri (H.1049-1058)

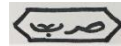
İbrahim dönemine ait altın sikkelerin pek nadir olduğu anlaşılmaktadır. Bu dönemde genellikle gümüş sikke darbu yapıldığı anlaşılmaktadır. Gümüş akçeler dört çeşit olarak basılmışlardır. Bunlar; akçe, para, beş akçelik, on akçelik olarak sayılabilir. Bu dört çeşit olarak akçelerin ön yüz ve arka yüz şekil ve yazıları özensiz basıldığından günümüze de iyi halde kalmamışlardır (Pere, 163).

Gümüş Beşlik

1. Kostantiniye sene 1049

سلطان ابراهيم

خالد ملکه

بن احمد خان

(طغر)

قسنطنطينه

۹۴۰۱

1.50g, 16 mm, TMOK 516, Env.No. 2108, Lev. XIV-1.

سلطان ابراهيم
بن احمد خان

عز نصره
ضرب

قسنطنطينيه

٩٤٠١

0.30 g, 12 mm, TMOK No. 520, Pere Lev. 26-440, Env. No. 2863, Lev. XIV-4.

2. Lev. XIV:4

Kostantiniye

3.16. II. Süleyman Dönemi Sikkeleri (H. 1099-1102)

II. Süleyman döneminde her cinsten para darp edilmiş ve bunlar bir düzen içerisinde gerçekleşmiştir. Bu dönemde kuruş olarak sikke basımına ilk defa başlanmış olduğu söylenebilir. Büyük gümüş sikkeler olarak adlandırılan bu yeni paralar, Avrupa sikkelerini taklit olarak darp edilmiş ve 18 gram (6 dirhem) ağırlığında basılmışlardır. (Pere, 175). Ayrıca bu dönemde bol miktarda bakır para (mangır) darp edilmiştir (Erdem, 2006:16).

KOSTANTİNİYE

Bakır

1. Bakır, mangır, sene 1099

طغرا

طغرا

طغرا

قسنطنطينيه

قسنطنطينيه

٩٩٠١

ضرب

2 g, 19 mm, Babacan Koleksiyon, Env. No. 640-750-754-895-896-1438-1592-1593-2437-5214-5215, Lev. XV:1

2. Bakır, mangır, sene 1100

? g, 17 mm, Babacan Kol.; TMOK No. 569, Env. No 831, Lev. X-4.

3.17.II. Ahmed Dönemi Sikkeleri (H.1102-1106)

Saltanatı kısa sürdüğünden dolayı, döneminde darp edilen sikkeler de azdır. Mangırlarında II. Süleyman döneminde darp edilen sikkelerdeki gibi tuğrası yer almaktadır (Pere, 181).

Gümüş

Yarım Zolota

1. Lev.XVI:2 Kostantiniye 1102

Akçe

1. Lev. XVI:4 Kostantiniye
طغرا

ضرب فی
قسطنطنیه

Bakır

Mangır

2. Lev.XVI:1 Kostantiniye 1102

احمد بن ابراهيم
داعما
المصفر

ضرب فی
قسطنطنیه
٢٠١١

(طغرا)

3.30 g, 19 mm, Pere Lev. 29-480, Env.No. 642, Lev. XVI-1.

1.50, 19 mm, Env. No. 1144, Lev. XVI-3.

3.18.II. Mustafa Dönemi Sikkeleri (H. 1106-1115)

Osmanlı sikkeleri üzerinde tuğra kullanımı ilk defa Emir Süleyman dönemi sikkelerinde görülmüştür. Fakat bu sikkeler bakırdır. Altın sikkeler üzerinde ilk defa tuğra kullanılması ise II. Mustafa döneminde olmuştur. Altın sikkeler üzerinde ilk defa kullanılan bu tuğrada, “Mustafa bin Mehmed Han elmuzafferu daima” yazılıdır. Bu yeni tuğralı altınlara “Cedid Eşrefi” adı verilmiştir. Dolayısıyla II. Mustafa dönemine gelene dek sadece bakır ve gümüş sikkeler üzerinde tuğra kullanımına rastlanılmaktadır (Pere, 17).

II. Mustafa döneminde gümüş medinileri para olarak adlandırılarak ilk kez bu dönemde para biriminin kullanıldığı bilinmektedir. Bu paranın da ilk kez Edirne darphanesinde basıldığı bilinmektedir (Pamuk, 103). II. Mustafa döneminde tuğralı yeni kuruluş ve zolotalar basılmaya başlanmıştır (Artuk, “zolota”). Ayrıca bu dönemde Edirne, İzmir ve Erzurum’da kurulan darphaneler kapatılmıştır (Pere, 193). Osmanlı sikkelerinde cülûs tarihinin yanında kaçınıcı saltanat yılında basıldığını belirten rakamın eklenmesi de II. Mustafa döneminde olmuştur. Böylece bu dönemden itibaren sikkelerin tam olarak hangi yılda kesildiği anlaşılmaktadır (İstanbul Arkeoloji Müzeleri Koleksiyonu, 1999: 10).

Cedid Eşrefî denilen altınların darp edilmesine ise, II. Mustafa döneminde 1697 senesinden itibaren başlanmıştır. Bu dönemde İstanbul’da basılan şerifi altınlar ile Mısır’da (Mısır altınlarının ayarı daha düşüktü ve İstanbul’da kullanımı çoğalmaya başlamıştı) darp edilen altınlar arasında ayar farkı olmasından dolayı, cedid eşrefilerin basılmasına karar verilmiştir. Daha önceleri ön yüzde kullanılan tuğralar, cedid eşrefilerde arka yüzde yer almıştır (Pere, s.185). Ayrıca cedid eşrefilerde padişah tuğrasının yer almasının ayrı bir önemi vardır. Cedid eşrefilerden önce padişah tuğrası sadece gümüş sikkelere darp edilirken bu altın sikkelerde padişah tuğrasının yer alması onu değerli kılmıştır. Bu sebeple de halk arasında bu sikkelerden “tuğralı altın” olarak da söz edilmiştir. İstanbul’da darp edilen sikkeler Mısır’a gidip orada tekrar darp edildiğinde isimleri de yenilenirdi. Nitekim cedid eşrefiler de böyle olmuş ve Mısır’da darp edilenleri “zer-i mahbûb” ismini almıştır (Artuk, 1993: s. 211).

II. Mustafa dönemi sikkelerinde, ilk defa “hurufu mukatta” harflerinin kullanıldığı görülmektedir. Oysa İsmail Galib kitabında, hurufu mukatta harflerinin kullanılmasına III. Ahmed döneminin altın ve gümüş sikkelerinde başlanıldığını belirtse de Nuri Pere “Madeni Paralar” adlı kitabında II. Mustafa dönemine ait paralarda “hurufu mukatta (işaret harfler)”³ harflerinin kullanıldığı örneklerden söz ederek, Galib’in bu tezine farklı sonuç getirmiştir. “Hurufu mukatta” harflerinin yer verildiği alan, sikkelerin niyaz kısmında bulunan “İbn” kelimesinin üzerinde bir çiçeğin ya da sikkenin arka yüzünde “Duribe fi” kelimesinin

Hurufu mukatta olarak da adlandırılan, II Mustafa döneminde (H. 1108/1109) Osmanlı sikkelerinin arka yüzünde bulunan işaret harflerinin tam olarak ne amaçla kullanıldığı bu konudaki yetersiz araştırmalardan dolayı kesin olarak anlaşılamamıştır. Tahmini olarak bu işaret harflerinin, darphanelerin Sahib-i Ayar işaretleri olduğu düşünülmektedir. Sadece Osmanlı dönemi sikkelerinde değil aynı zamanda Avrupa’da darp edilen sikkelerde de işaret harflerinin kullanımı görülmüştür. Osmanlı’da kullanımı III. Mustafa dönemi ile son bulmuştur (Arda, 1985:20, 24).

üstünde yine bir çiçeğin içindedir. Kataloğumuzda “3044” envanter numaralı sikkede de “İbn” kelimesinin üzerindeki çiçeğin içinde “hurufu mukatta” harfine rastlanılmıştır. Böylece hurufu mukatta harflerinin kullanımının ilk olarak II. Mustafa döneminde darp edilen sikkelerde görülmeye başladığı görüşüne bir kanıt daha eklenmiştir (Pere, s.185). Osmanlı sikkelerinde kullanılan bu işaret harflerinin (hurufu mukatta), sikkelere ne amaçla eklendiği hakkında kesin bir görüş bulunamamıştır. Darp edilen sikkelerinde işaret harflerinin kullanılması padişahları; II. Mustafa, III. Ahmed, I. Mahmud, III. Osman, III. Mustafa, III. Selim olarak sıralayabiliriz (Kerestecioğlu, 1985).

Gümüş

Zolota

KOSTANTİNİYE

1. Lev.17:2 Kostantiniye 1106

سلطان البرين
و حاقان البحرين
السلطان
.....

السلطان
مصطفى بن محمد حان
دام ملكه ضرب في
قسطنطينيه

٦٠١١

19 g, 39 mm, TMOK No. 590, Babacan Koleksiyon, Env. No. 645-2342, Lev. XII-1-4.

EDİRNE

Zolota

2. Lev.17:1 Edirne 1106

و حاقان البحرين
السلطان ن

”
ادرنه

سلطان البرين

... السلطان

15 , 38 mm, Pere Lev.31-497, Babacan Koleksiyon, Env. No. 758-759, Lev. XII-2-3.

3.19. III. Ahmed Dönemi Sikkeleri (H. 1115-1143)

III. Ahmed güzel yazıya ilgi duyan bir hattat olduğundan sikkeleri üzerinde bulunan yazılar zarif ve süslü olarak basılmışlardır. Ayrıca damadı İbrahim Paşa'nın Lale Devri'ni başlatmasına işaret olarak da sikkelerinde lale motiflerini sık sık kullanmıştır. Altın paralarda

yazılan Kostantiniye darbı, III. Ahmed döneminin altın paralarında görülmemektedir. Bunun yerine bu dönemin altın paralarında “İslambol” darp yeri yer almıştır.

Dolayısıyla altın sikkelerde İslambol darbı ilk defa III. Ahmed sikkelerinde görülmektedir. Bu dönemden II. Mahmud dönemine dek sikkelerde Kostantiniye yazısı ile birlikte İslambol da görülmeye devam etmiştir. Bunun yanında İstanbul’da ilk defa “zer-î mahbûb” da bu dönemde darp edilmiştir. Zer-î mahbûplara “İstanbul altını” da denilmiştir (Kolerkılıç, s.93). Basılan bu altın zer-i mahbuplar eşrefi altınlar tarzından farklı olarak darp yeri Konstantiniye değil “İslambol” olarak yazılmıştır. Tuğrasında ise, “Ahmed bin Mehmed han elmuzafferü daima” yazılıdır (Pere, 193).

Altın

Fındık Altını

1. Lev.18:9/Lev.18:6 Fındık Altını ...İslambol 1115

2. Lev.18:10 Fındık Altını ...Mısır 1115

Zer-i Mahbûb

Lev.18:2 Sultanül berreyni ...İslambol 1115

Gümüş

Onluk

Lev.18:3 Sultanül berreyni Tiflis

Lev.18:4 Sultanül berreyni Kostantiniye

Zolota

Lev.18:7/Lev.18:8 Sultanül berreyni Kostantiniye

Para

Lev. 18:1/Lev.18/5 Tuğra Kostantiniye 1115

KOSTANTİNİYE

1. Gümüş, para sene 1115

سلطان

محمد حان ضرب فی احمد بن قسطنطینیه
(طغرا) ۵۱۱۱

0.63 g, 15 mm, TMOK 624, Babacan K., Env. 673, Lev. XIII-1.

2. Gümüş, para sene 1115

سلطان

۵

احمد بن
محمد حان
(طغرا)

ضرب
قسطنطینیه
۵۱۱۱

0.60 g, 15 mm, Env. No 677-2764a, Lev. XIII-3-5.

3. Bakır, sene 1115

سلطان البرین

السلطان

وحاقان البحرى

احمد بن محمد حان

السلطان ...

دام ملکه ضرب

.....

۵۱۱۱

قسطنطینیه

۵۱۱۱

18 g, 37 mm, Pere Lev. 34-536, Env. 2433, Lev. XIII-4.

İSLAMBOL

2. Altın, ½ zer-i mahbûb, sene 1115

سلطان البرین

(طغرا)

وحاقان البحرى

۵۱۱۱

عز نصره ضرب

السلطان ابن

اسالمبول

السلطان

۵۱۱۱

3.17g, 15 mm, Pere Lev. 32-502, TMOK 645, Env. No 674, Lev XIII-2.

3.20. I. Mahmud Dönemi Sikkeleri (H. 1143-1168)

Bu dönemde basılan sikkelerin ağırlıklarında daha önceki padişahların darp ettirdiği sikkelerin ağırlıklarına göre bir değişiklik olmamıştır. III. Ahmed dönemindeki tarz kullanılmaya devam etmiştir. II. Ahmed ve II. Mustafa döneminde “El Sultan” ya da “İbn” yazısının içinde görülmeye başlayan tek (işaret) harfler bu dönemde neredeyse tüm sikkelerde kullanılmıştır (Ölçer, 1966 s. 17). Darphane görevlilerinin isimlerinin baş harfleri olduğu düşünülen ve işaret harfler olarak da adlandırılan bu harfler, yine bazı sikkelerde niyaz kısmında “Sultanül berreyni” tarafında iken bazılarında “duribe fi” yazısının üzerinde kullanılmıştır. Kullanılan işaret harfler, yerinin belirlenmesi ve harflerin gösterilmesi için fotoğraf olarak aşağıya eklenmiştir.

İşaret Harf
“gayn”

(Env. No: 646)

İşaret Harf
“lamelif”

(Env. No: 648)

İşaret Harf
“sad”

(Env. No: 2016.4)

Bu dönemin altın sikkeleri “Cedid İstanbul”-“Zer-i Mahbûb” olmak üzere iki tarzda basılmıştır. Sonraları basılan ve eskilerine nazaran daha sade ve güzel olanları daha sonra “Cedid Zer-i Mahbûb” olarak isimlendirilmişlerdir (Pere, 199).

Altın

Zer-i Mahbûb

1. Lev.XIX:9 Sultanül berreyni Mısır 1143

Yarım Zer-i Mahbûb

2. Lev.XIX:5 Sultanül berreyni ...İslambol 1143

Çeyrek Zer-i Mahbûb

3.Lev.XIX:1 Sultanül berreyni ...Kostantiniye 1143

Gümüş

Kuruş

4. Lev.19:3/Lev. XIX:8 Sultanül berreyni Tuğra, 1143

Onluk

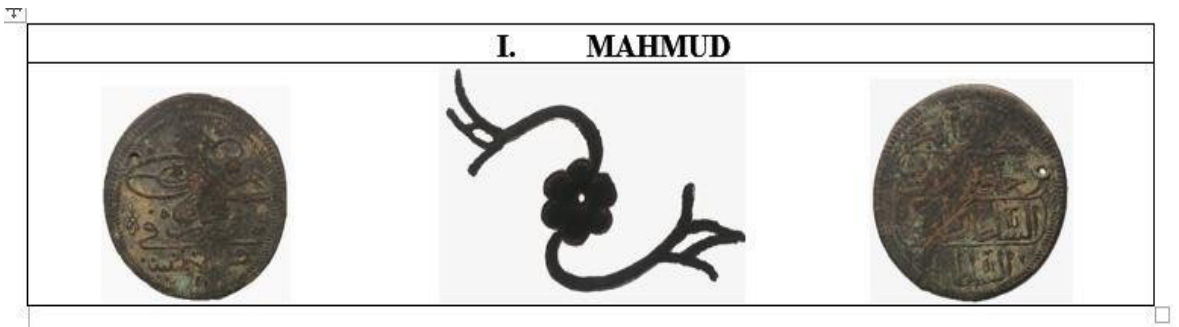
5.Lev.XIX:2/Lev.XIX:7 Tuğra Kostantiniye 1143

Beşlik

6.Lev.XIX:6 Sultanül berreyniTuğra Kostantiniye 1143

Para

7.Lev.XIX:4 Tuğra Duribe fi Kostantiniye 1143

Şekil 7. Çiçek motifi

3.21. III. Osman Dönemi Sikkeleri (H. 1168-1171)

III. Osman dönemi sikkeler, I. Mahmud döneminde basılanlardan farklı değildir. Aynı tarzda sikkelerin darbına devam edilmiştir. Gümüş ve altın olarak darp edilen sikkelerinde darp yeri farklılık göstermektedir. İstanbul'da basılan gümüş sikkelerinde darp yeri olarak "Kostantiniye" yazılı iken; yine İstanbul'da darp edilen altın sikkelerinde darp yeri "İslambol" olarak yazılmıştır (Pere, s. 207).

Bu sikkeler, Kolerkılıç'ın III. Osman döneminde sikke darp ettirdiğine dair bir işaret olmadığı görüşünü ortadan kaldırmaktadır (Kolerkılıç, s. 105).

Altın			
Yarım Zer-i Mahbûb			
1.Lev.XX:1	Niyaz (h)	İslambol	1168
Gümüş			
10 Para			
2. Lev. XX:2	Niyaz	Kostantiniye	1168

3.22. III. Mustafa Dönemi Sikkeleri (H. 1171-1187)

Bu dönemde I. Mahmud ve III. Osman dönemindeki özelliklere sahip sikkelerin darbu devam etse de yeni birkaç farklı cins altın da darp edilmiştir. Mısır'da darp edilen Zer-i mahbuplar da bu döneme aittir. Bunların bazılarının ön yüzünde "Sultanül berreyni" lakabı yer alırken bazılarında "Daribün nadri..." elfi görülmektedir. Kataloğumuzda yer alan bir yarımlik zer-î mahbûb buna örnektir. Ön yüzünde "Daribun nadri" niyazı, arka yüzünde ise tuğra yerine padişahın ismi uzun olarak yazılmıştır (Lev.XXI:3).

İlk defa altmış paralık çifte zolotaların darp edildiği bu dönemde, kuruş ve zolotaların şekil ve resimlerinde herhangi bir farklılık olmasa da ağırlıkları düşürülmüştür. Bu dönemde huruf-u mukatta (işaret) harflerinin kullanımına devam edilmiştir. Sikkelerin kaçınıcı cülûs tarihinde basıldığı sikkeler üzerinde belirtilmesinin III. Mustafa döneminde başladığı bilinmektedir. I. Abdülhamid, III. Selim ve IV. Mustafa dönemlerinde de cülûs tarihine yer vermeye devam edilmiştir (Ölçer, 1966 s. 8).

Altın

Yarım Fındık

1. Lev.XXI:19 Tuğra İslambol

Zer-i Mahbûb

2. Altın, zer-i mahbûb, sene 1171

سلطان البرين

(طغرا)

وحاقان البحري

عز نصره ضرب

السلطان ابن

اسالمبول

Yarım Zer-i Mahbûb

1. Lev.XXI:3 Daribun nadri... Mısır

Gümüş

Çifte Zolota (Altmışlık)

2. Gümüş, çifte zolta (altmışlık), sene 1171

سلطان البرين

السلطان

وحاقان البحري

مصطفى بن احمد خان

السلطان ابن ٢

دام ملكه ضرب

سلطان

اسالمبول

١٧١١

28 g, 43 mm, Pere Lev. 41-632, Env. No. 2429, Lev XXI:1

28 g, 45 mm, Env. No 3003, Lev. XXI:1. (١٨ سنه)

28 , 45 mm, Env. No. 3005, Lev. XXI:1. (٨ سنه)

Zolota

3. Gümüş, zolota, sene 1171

السلطان
مصطفى بن احمد خان
السلطان
دام ملکه ضرب
السلطان
اسالمبول

۱۷۱۱

13.8 g, 35 mm, Env. No. 5461, Lev. XXI:14.

Kuruş

4. Gümüş, kuruş sene 1171

(طغرا)

۴۸

ضرب فی
اسالمبول
۱۷۱۱

18 g, 39 mm, Pere 635, Babacan Kol., TMOK 761-762, Env. No. 654, Lev. XXI:4.

18 g, 38.5 mm, Pere 635, Env. No. 3006-3009, Lev. XXI:4. (۳۸ سنه)

18 g, 37.5 mm, Env. No. 3007, Lev. XXI:4. (۱۸ سنه)

18 g, 39 mm, Env. No. 3008, Lev. XXI:4. (۰۸)

18 g, 37.5 mm, Env. No.3010-5458, Lev. XXI:4. (۶۸ سنه)

18 g, 37.5 mm, Env.No.3014, Lev. XXI:4. (? سنه)

18 g, 38.5 mm, Env. No. 3016, Lev. XXI:4. (۹ سنه)

18 g, 40 mm, Env. No. 3020-5453, Lev. XXI:4. (۷۸ سنه)

17.8 g, 39 mm, Env. No. 3026, XXI:4.(۲۸ سنه)

Onluk

5. Gümüş, onluk İslambol sene 1171

(طغرا)
ضرب فی

٤

اسالمبول
١٧١١

4.30 g, 25 mm, Pere Lev. 42-637, Env. No 655, Lev. XXI:5. 4.40, 25 mm,
Env. No. 2912-5465 (delikli), Lev. XXI:5. (٢٨ سنه) 4 g, 25 mm, Env. No.

2963-296-2971, Lev. XXI:5 (٥ سنه)

4 g, 25 mm, Env. No 2965-2973, Lev. XXI:5. (٢ سنه)

4 g, 25 mm, Env. No. 2966, Lev. XXI:5 (١٨ سنه)

4 g, 25 mm, Env. No. 2969, Lev. XXI:5 (٦ سنه)

4 g, 25 mm, Env. No. 2970, Lev. XXI:5. (٣ سنه)

4 g, 25 mm, Env. No. 2974, Lev. XXI:5 (٧ سنه)

4 g, 25 mm, Env. No. 2975, Lev XXI:5 (٩ سنه)

4 g, 25 mm, Env. No. 2976-2980-2984, Lev. XXI:5 (٠٨ سنه)

4 g, 25 mm, Env. No. 2977, Lev. XXI:5 (٨ سنه)

4 g, 25mm, Env. No. 2981, Lev. XXI:5 (٦٨ سنه)

4.42 g, 20 mm, Pere 637, Env. No. 3002, Lev. XXI:5 (٥٨ سنه)

4.07 , 24 mm, Env. No. 5466 (delikli), Lev. XXI:5 (٧٨ سنه)

Beşlik

6. Gümüş, beşlik, sene 1171

(طغرا)

٨

ضرب فی

اسالمبول

١٧١١

2 g, 20 mm, Pere 638, Env. No. 2998, Lev. XV-35.

2 g, 20 mm, Env. No. 2999, Lev. XV-36. (٢٨ سنه)

Para

7. Gümüş, para Mısır/İslambol/Kostantiniye sene 1171

(طغرا)

ضرب في

اسالمبول

١٧١١

0.53 g, 15mm, Pere 643, Env. No. 1161-1111, Lev. XXI:6.

0.40, 14 mm, Env. No. 2855, Lev.XXI:6 (٧ سنه)

3.23.I. Abdülhamid Dönemi Sikkeleri (H. 1187-1203)

Tuğralı ve tuğrasız olarak iki şekilde sikke darp ettiren I. Abdülhamid'in tuğralı sikkeleri de iki tip olarak darp edilmiştir. Saltanatının ilk yıllarında tuğralı sikkelerinin tuğrası, baş harfi olan “ayn” ile başlarken saltanatının ilerleyen yıllarında tuğrasında “Han” kelimesi kullanılarak sadece “Ha” harfi ile darp edilmişlerdir (Arda, 1979: 26.)

Bu dönemde altın sikkeler yine zeri mahbub ve fındık şeklindedir. Çeyrek fındıklar ilk defa bu dönemden itibaren basılmışlardır. Özellikle bu dönemde altınların ayarlarının geçen devirlere nazaran düşürülmemesine dikkat edilmiştir (Pere, 221).

Altın

Bir buçuk Fındık

1.Lev.XXII:1 Tuğra Duribe fi İslambol 1187 30 mm, 5.20 g

Tek Fındık

2.Lev.XXII:17 Tuğra Duribe fi İslambol 1187 20 mm, 2.30 g

Çeyrek Fındık

3.Lev.XXII:6 Tuğra Duribe fi İslambol 1187 14 mm, 0.90 g

Zer-i Mahbûb

4. Lev.XXII:4 Sultanül berreyini... Tuğra, azze nasruhu duribe fi İslambol 1187
22.5 mm, 2.60 g

5.Lev.XXII:3 Sultanül berreyini... Tuğra, azze nasruhu duribe fi Mısır 1187 22
mm, 2.60 g

KOSTANTİNIYE

1. Gümüş, çiftzolta (altmışlık), sene 1187

س لطان البرين
س لطان البرين

السلطان ابن ٨

السلطان

السلطان

عبدالحميد بن احمد خان

دام ملكه ضرب في

قسطنطينيه

٧٨١١

26.21g, 43 mm, Env. No.5467, Lev. XVI-18.

26.37g, 42mm, Env. No. 5468, Lev. XVI-19. (سنه ١٠)

28.28 g, 42 mm, Env. No. 5469, Lev. XVI-20. (سنه ٦)

28.81 g, 44,5 mm, Env. No. 5477, Lev. XVI-21. (سنه ٤)

27.5g, 44 mm, Env. No. 5479, Lev. XVI-22. (سنه ٩)

2. Gümüş, zolota, sene 1187

س لطان البرين
س لطان البرين

السلطان ابن ٢

السلطان

السلطان

عبدالحميد بن احمد خان

عبدالحميد بن احمد خان

قسطنطينيه

٧٨١١

13.92g, 37 mm, Env. No. 5499, Lev. XVI-29.

3. Bakır, sene 1187

س لطان البرين

وحاقان البحري

السلطان ابن ٢١

السلطان

(طغرا)

ضرب

قسطنطينيه

٧٨١١

g, 15 mm, Pere 685, TMOK 866, Env. 660, Lev. XVI-1.

4. Gümüş, kuruş, sene 1187

س لطان البرون	(طغرا)
وح اق ان البحري	ضرب
السلطان ابن	قسطنطينيه
السلطان	٧٨١١

17.7 g, 38 mm, Pere Lev. 45 No. 676, Env. No. 2093, Lev. XVI-5.

18 g, 37 mm, Env. No. 2346-5491 Lev. XVI-7-25. (سنه ٩) (Çarkıfelek)

18 g, 38mm, Env. No. 2993-5488, Lev. XVI-12-23. (سنه ١) (Laleli)

18.2 g, 38.5 mm, Env. No. 3013, Lev. XVI-13. (سنه ٢) (Laleli)

19.21 g, 37 mm, Env. No. 5490, Lev. XVI-24. (سنه ٢) (Laleli)

18.75 g, 37 mm, Env. No. 5492, Lev. XVI-26. (سنه ١) (Laleli)

18.94 g, 37 mm, Env. No. 5494, Lev. XVI-27. (سنه ٤) (Laleli)

17.81 g, 37 mm, Env. No. 5497, Lev. XVI-28. (سنه ٨) (Çarkıfelek)

4. Gümüş, para sene ?

(طغرا) . ١

ضرب

قسطنطينيه

....

0.30 g, 14 mm, Env.No. 780, Lev.XVI-3.

0.30g, 15 mm, Env.No. 2764b, Lev. XVI-8. (سنه ٧٨)

5. Gümüş, onluk sene ?

س لطان البرون	(طغرا)
وح اق ان البحري	ضرب
السلطان ابن	قسطنطينيه
السلطان

6.50 g, 25 mm, Pere Lev. 54 No. 679, Env.No. 1110, Lev. XVI-4.

6.51 , 24 mm, Env. No. 2291, Lev. XVI-6. (سنه ٥١) (Çarkıfelek)

3.74 g, 25 mm, Env. No. 2913, Lev. XVI-10, takı. (سنه ٣)

5. Gümüş, beşlik sene 1187

سلطان البرون	طغرا
وحاقان البحري	ضرب
السلطان ابن ٣	قسطنطينيه
السلطان	٧٨١١

2.03g, 20 mm, Env. No. 2914, Lev. XVI-11. (Takı, mersin çiçekli) 2 g, 20 mm,

Env. No.3027, Lev.XVI-14. (iş.h.?) (Çarkıfelek)

2 g, 20 mm, Env. No. 5350, Lev. XVI-16. (سنه ٣١) (Çarkıfelek)

MISIR

6. Altın, zer-i mahbûb, sene 11..

سلطان البرون	طغرا
وحاقان البحري	عز نصره ضرب فای
السلطان ابن ع	مصر سنه
السلطان	١١..

a. g, 22 mm, Env. No. 5441, Lev. XVI-17. (Laleli)

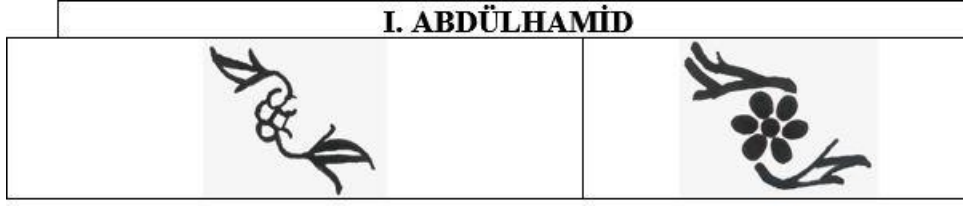
7. Gümüş, para sene 1187

(طغرا)	ضرب
مصر	٢
سنه	
٧٨١١	

0.30 g, 15 mm, Pere 683, Env. No. 662, Lev. XVI-2.

0.30 g, 15 mm, Env. No. 2859, Lev. XVI-9. (? سنه)

0.29 g, 15.5 mm, Env. No. 3356, Lev. XVI-15. (? سنه)

Şekil 8. Çiçek motifi

3.24.III. Selim Dönemi Sikkeleri (H.1203-1222)

Bu dönemde darph yeri olarak Kostantiniye darph yazısı yerine “İslambol” yazısı kullanılması tercih edilmiştir. Gümüş paraların ağırlıkları düşürülmüş, çifte zolota ve ikilikler gibi katlarından da aynı ölçüde eksiltmeler yapılmıştır. Ayrıca bu dönemin başlarında yaşanan mali sıkıntıdan dolayı, gümüş ve altından olan ziynet eşyaları değerleri karşılığında halktan toplatılarak yerine düşük ayarlı paralar darph edilmiştir (Pere, 229). Ayrıca bu dönemde iki kuruşa eşit “yüzlük” ve bunun yarısı “ellilik” adlı iki çeşit sikke darph edilmiştir.

Altın

Tek Fındık

1. Lev.XXIII:11 Tuğra Duribe fi İslambol

Çeyrek Fındık

2. Lev.XXIII:1 (İslambol) –Lev.XXIII:10 (Mısır)-Lev.XXIII:14 (İslambol)

Tek Zer-î Mahbûb

3. Lev.XXIII:12 (İslambol)

Çeyrek Zer-i Mahbûb

4. Lev.XXIII:2 (İslambol)-Lev.XXIII:9 (İslambol)-Lev. XXIII:22 (Kostantiniye)

Gümüş

Yüzlük

1. Lev.XXIII:3 (İslambol)
2. Lev.XXIII:4 (İslambol)
3. Lev.XXIII:18 (İslambol)

Kuruş

4. Lev.XXIII:5 –Lev.XXIII:17 (İslambol)

Yirmilik

5. Lev.XXIII:21 (İslambol)

6. Lev.XXIII:6
(İslambol)

7. Lev.XXIII:8/15/16/19
(İslambol, Kostantiniye,
Mısır)

Şekil 9. Geometrik motif

3.25.IV. Mustafa Dönemi Sikkeleri (H.1222-1223)

IV. Mustafa, Osmanlı tahtında kısa süre kaldığı için darp ettirdiği sikke sayısı da bu sebeple azdır (Pere, 235). Buna rağmen kataloğumuzda oldukça güzel örnekler çalışılmıştır. Hem altın hem de gümüş sikkelerinin örneklerinin mevcut olması, IV. Mustafa dönemi sikkelerini incelemek için yeterli bilgiyi vermektedir. Çeyrek fındık adı verilen altın sikkesi ile gümüş onluk ve yüzlüğü Kostantiniye darplıdır.

Altın

Çeyrek Fındık

1. Lev.XXIV:3 Kostantiniye

Gümüş

Yüzlük

2. Gümüş, Yüzlük, Kostantiniye, sene 1222

سلطان البرون
وحاق ان البحري

طغرا
ضرب
٢

اسلطان ابن ١
اسلطان

قسطنطينيه
٢٢٢١

29 g, 44 mm, TMOK 935, Env. 671, Lev. XXIV:1.

Onluk

3. Lev.XXIV:2 Kostantiniye

Para

4. Lev.XXIV:4 Kostantiniye

3.26.II. Mahmud Dönemi Sikkeleri (H. 1223-1255)

Saltanatı süresince çeşitli şekillerde ve birimlerde sikkeler darp ettiren II. Mahmud, para basma düzenine son derece dikkat etmiş ve usulsüzlükleri ortadan kaldırmaya çabalamıştır. İstanbul zer-i mahbûbu, rumi (atik rumi), cedit rumi (mahmudiye), surre altını (darülhilafe, atik adli (adli), cedit adli, hayriye (sandıklı), cedit mahmudiye (yirmilik) altını ismi ile anılan çeşitli altın sikkeler basılmıştır (Pere, s. 241). Bu sikkeler son derece dikkatli ve nizamlı şekilde darp edilmişlerdir.

Altın

1. Lev. XXV:1	Çeyrek Cedit Adliye Altını	Kostantiniye
2. Lev. XXV:2/3/4/19	Çeyrek Zer-i Mahbûb	Kostantiniye
3. Lev. XXV: 5/6/7	Tuğralı Çeyrek Cedit Mahmudiye	Mısır
4. Lev. XXV:8	Cedit Mahmudiye	Kostantiniye
5. Lev. XXV:23	Cedit Mahmudiye Yirmilik	Kostantiniye
6. Lev. XXV:27	Cedit Mahmudiye Yarım	Kostantiniye
7. Lev. XXV:29/30/36	Cedit Mahmudiye Çeyrek	Kostantiniye
8. Lev. XXV:31	Tam Adli Altın	Kostantiniye
9. Lev. XXV:32	Hayriye Altını	Kostantiniye
10. Lev. XXV:33	Atik Rumi Altını	Kostantiniye
11. Lev. XXV:34	Surre Altını	Darü'l Hilafetil Aliyye
12. Lev. XXV:35	Yarım Adli Altını	Kostantiniye
13. Lev. XXV:38	Çeyrek Rumi	Mısır

14. Lev.XXV:39	Rumi Altın	Kostantiniye
15. Lev.XXV:40	Çifte Atık Rumi	Kostantiniye
16. Lev.XXV:41	Surre Altını	Kostantiniye

Gümüş

1. Gümüş, Cedid Beşlik, sene 1223

طغرا

٦٢

ضرب

قسطنطينیہ

٣٢٢١

14 g, 39 mm, Pere. 821, Env. No. 685, Lev. XXV-9. (Adli)

2. Gümüş, Altılık, sene 1223

طغرا

عدلی

٩٢

ضرب

قسطنطينیہ

٣٢٢١

12 , 37 mm, Env. No. 686, Lev. XXV-11. (öy. 4 tomurcuk-ay.5 tomurcuk)

3. Gümüş, Üçlük, sene 1223

طغرا

عدلی

٧٢

ضرب

قسطنطينیہ

٣٢٢١

6 g, 33 mm, Env. No. 687, Lev. XXV-12. (öy 4 tomurcuk-ay 5 tomurcuk)

4. Gümüş, Onluk, sene 1223

سلطان البرین

وحاقان البحري

طغرا

طغرا

ضرب

اسلطان ابن ۲
اسلطان

قسنطنطينيه
۳۲۲۱

1.55 g, 22 mm, Env. No. 689, Lev. XXV-14. (Tek güllü dal sağa)

5. Gümüş, zolota, sene 1223

اسلطان البرين
وحاقان البحري

السلطان
محمود بن عبدالميد خان

اسلطان ابن ۹۱

دام ملكه ضرب في

اسلطان

قسنطنطينيه

۳۲۲۱

3.10 , 28 mm, Env. No. 691, Lev. XXV-16.

6. Gümüş, Cedid Yirmi Paralık, sene 1223.

عدلى طغرا

۷۳

ضرب

قسنطنطينيه

۳۲۲۱

1.22 g, 20 mm, Env. No.692, Lev. XXV-17

1.23 g, 20 mm, Env. No. 1062, Lev. XXV:25 (۰۳ سنه)

7. Gümüş, Altmışlık, sene 1223

عدلى طغرا

۱۳

ضرب

۲

قسنطنطينيه

۳۲۲۱

a. g, 28 mm, Pere.No. 835, Lev. XXV:18. (öy 4 tomurcuk-ay 5 tomurcuk)

8. Gümüş, Para, sene 1223

طغرا

٩٢

ضرب
قسطن طين ٥
٣٢٢١

0.18 g, 11 mm, Pere Lev. 54 No. 831, Env. No. 767, Lev. XX-21. (çiçek sağa)

9. Lev. XXV:10	Cihadiye Beş Kuruş	Kostantiniye
10. Lev. XXV:13	Üç dirhem Kuruş	Kostantiniye
11. Lev. XXV:15	Yeni Kuruş	Mısır
12. Lev. XXV:20	Bucu	Kostantiniye
13. Lev. XXV:22	Para	Mısır
14. Lev. XXV:24	Cedid Kuruş	Kostantiniye
15. Lev. XXV:26	Cedid Yüzlük	Kostantiniye
16. Lev. XXV:37	Çifte Zolota	Kostantiniye
17. Lev. XXV:42	Beş Kuruş	Kostantiniye

Şekil 10. Gül motifleri

3.27. Abdülmecid Dönemi Sikkeleri (H. 1255-1277)

Sultan Abdülmecid, II. Mahmud'un ölümünden sonra H.1255 yılında 31. Osmanlı padişahı olarak tahta çıkmıştır. Padişahlığının ilk senelerinde altmışlık, altılık ve üçlük denilen paralar darp ettirmiştir. Bunlar II. Mahmud döneminin gümüş paralarıyla benzerlik göstermektedir (Ölçer, 1966 s. 11).

Osmanlı sikkeleri üzerine tuğra basma geleneğinin Emir Süleyman Çelebi ile başladığı bilinmektedir. Bu dönemden sonra Osmanlı paralarında altın ve gümüşlerde tuğra

işlenerek sikke basımına devam edilmiştir. Tuğra, Abdülmecid döneminde son şeklini almış ve Abdülmecid'in tuğrası: "Han-ı Abdülmecid bin Mahmud el muzafferü daima" olarak yazılmaya başlanmıştır (Pere, 39). Sikkelerinin ön yüzünde bulunan tuğrasının yanında genellikle gül (çiçek) motifi bulunur (Ölçer, 1966 s.20).

Mecidiye isimli paraların ortaya çıkarılmasına öncü olarak kendi ismi ile anılmasını sağlamıştır. Bu dönemde darp edilen yüzlük altınlara "Mecidiye altını"; gümüş paralara da "beyaz ya da gümüş mecdiye" denilmiştir. 20 kuruş olarak da bilinen ilk mecdiye 22 Nisan 1260, 10 kuruş olarak bilinen yarım mecdiye ise, daha sonra 11 Mayıs 1260 yılında darp edilmiştir (Ölçer, 1966 s. 17). Altın ve gümüş olarak darp edilen mecdiyeler, ön yüzde yer alan yedi adet yıldız ve defne çelengiyle diğer sikkelerden kolaylıkla ayırt edilmektedir. Mecdiyelerin 6 ile 23 tarihli sikkelerine ulaşılmıştır. Bu sebeple Abdülmecid'in 20 kuruşluk mecdiyelerin düzenli olarak her yıl darp ettirdiği anlaşılmaktadır (Ölçer, 1966 s. 19). Abdülmecid'in ilk saltanat yıllarında gayet sade nakışlı olan yirmilik, onluk ve beşliklerinin yanı sıra "Memduhiye" isimli altın sikkeleri de basılmıştır.

Altın

Memduhiye-Onluk (Yarım)

1. Lev.XXVI:11 Tuğra (sağında dal) Duribe fi Kostantiniye 1255 15 mm, 0.80 g

Memduhiye-Beşlik (Çeyrek)

2. Lev.XXVI:14 Tuğra (sağında dal) Duribe fi Kostantiniye 1255 13 mm, 0.40 g

Mecdiye Altını -Yüzlük

3. Lev.XXVI:13 Tuğra Azze nasruhu duribe fi Kostantiniye 1255 22 m, 7 g

Gümüş

Altmışlık

4. XXVI:7 Tuğra (çiçek) Duribe fi Kostantiniye 1255 26 mm, 3 g

Yirmi Paralık

5. Lev.XXVI: 6 Tuğra (Sağında çiçek) Duribe fi Kostantiniye 1255 20 mm, 1.55 g

On Paralık

6. Lev.XXVI: 10Tuğra (Sağında çiçek) Duribe fi Kostantiniye 1255 17 mm, 0.85 g

Mecidiye-Yirmi Kuruş

7. Lev.XXVI: 1 Tuğra Azze nasruhu duribe fi Kostantiniye 1255 37 mm, 24 g

Kuruş

8. Lev.XXVI:2 Tuğra Azze nasruhu duribe fi Kostantiniye 1255 15 mm, 1.22 g

Bakır

Kırk Para

9. Lev.XXVI:13 Tuğra Ortada:40... 37 mm, 24 g

Yirmi Para

10.Lev.XXV Tuğra Ortada:20... 31 mm, 10 g
I:9

On Para

11.Lev.XXV Tuğra Ortada:10... 27 mm, 10 g
I:4

Beş Para

12. XXVI:8 Tuğra Ortada:5...Mısır 22 mm, 4 g

13.XXVI:5 Tuğra Ortada:5...Kostantiniye 22 mm, 4 g

Bir Para

14.XXVI:12 Tuğra Ortada:1...Kostantiniye 14 mm,0.74 g

3.28.Abdülaziz Dönemi Sikkeleri (H.1277-1293)

II. Mahmud'un ikinci oğlu olan Abdülaziz, H. 1277 yılında tahta geçmiştir. Bu dönemde Abdülmecid dönemine benzer özellikte sikkeler darp edilmiştir. Bu dönemde darp edilen sikkeler, Abdülmecid'in darp ettirdiklerinin neredeyse aynısıdır denilebilir. Tek farkı Abdülmecid'in sikkelerindeki tuğranın sağında gül resmi varken, Abdülaziz dönemi sikkelerindeki tuğranın yanı boş bırakılmıştır. Dolayısıyla "*Han-ı Abdülaziz bin Mahmud*

elmuzafferü dâima” yazan tuğrasının yanında çiçek, dal motifi ya da herhangi bir şekil kullanılmamıştır (Ölçer, 1966 s.23).

Özellikle Mısır darplı sikkelerin olduğu görülmektedir. Bursa ziyareti sebebiyle Bursa darplı sikkelerin olduğu görülmektedir. Altın sikkelerinin içerisinde 100, 50, 25 kuruşlukların yanı sıra 5 ve 2 kuruşluk gümüş malzemeden basılmış sikkeleri de mevcuttur (Pere, s. 265)

3.29. II. Abdülhamid Dönemi Sikkeleri (H. 1293-1327)

V. Murad’ın kısa süren tahtta kalışının ardından II. Abdülhamid H. 1293 yılında Osmanlı padişahı olmuştur. Abdülhamid’in gümüş sikkeleri Abdülmecid döneminde darp edilen sikkelerle aynı özelliktedir. Sadece II. Abdülhamid, altıncı cülûs yılına kadar tuğranın yanında gül şekli resmedilmiş ise de yedinci cülûs yılından sonra gül yerine “*Elgazi*” unvanı tuğranın yanına eklenmiştir (Ölçer, 1966 s.30).

Birçok altın, gümüş sikke biriminin yanı sıra nikel madeninden de sikke darp edildiği bilinmektedir. Katalog çalışmasında da göze çaptığı gibi bu dönemde darp edilen sikkeler çok çeşitlidir. Altın sikkelerinin çoğunluğu sebebiyle birim açısından altın sikkelerin çeşitli olduğu görülmektedir (Pere, s. 277).

Altın

Yüz Kuruşluk (Lira)

1. Lev.XXVIII:11/Lev.XXVIII:12 Kostantiniye 1293

Gümüş

Mecidiye

1. Lev.XXVIII:7 Kostantiniye

Yarım Mecidiye

2. Lev.XXVIII:8 Kostantiniye

Çeyrek Mecidiye

- 4 Lev.XXVIII:9/Lev.XXVIII:13 Kostantiniye

İki Kuruşluk

- 5 Lev.XXVIII:1/Lev.XXVIII:10 Kostantiniye

Bir Kuruşluk

- 6 Lev. XXVIII:2 Kostantiniye

Nikel

İki Kuruş

1. Lev.XXVIII:5 Mısır

Bakır

Beş Para

1. Lev.XXVIII: 4/Lev.XXVIII:6

3.30. V. Mehmed (Reşad) Dönemi Sikkeleri (H. 1327-1336)

II. Abdülhamid'in tahttan indirilmesinin ardından H. 1327 yılında padişah olan Mehmed Reşad dört tip sikke darp ettirmiştir. 1, 2, 5 ve 10 kuruşlukları darp ettiren padişah, gümüş paralarında “*Han Mehmed bin Abdülmecid El Muzaffer Daima*” tuğrasını kullanmıştır. Bu niyaz onun uzun süre saltanatı istediği anlamına gelmektedir. (Ölçer, 1966 s. 41). V. Mehmed, saltanatının yedinci senesine kadar sikkelerinin ön yüzündeki tuğranın yanına “Reşad”, yedinci senesinden sonra ise “Elgazi” unvanını kullanmıştır (Pere, 283).

Altın

- 1.Lev. XXIX:9 Tuğra ... 1327 Elli Kuruş
2.Lev. XXIX:11Tuğra ...1327 Yüz Kuruş

Gümüş

On Kuruşluk

- 3.Lev.XXIX:10 Tuğra, çiçek Duribe fi Kostantiniye 1327 33 mm, 13 g

Beş kuruşluk

- 4.Lev.XXIX:2 Tuğra, Reşad Azze nasruhu duribe fi Kostantiniye 1327 24 mm, 6 g

İki Kuruşluk

- 5.Lev.XXIX:7 Tuğra, Reşad Azze nasruhu duribe fi Kostantiniye 1327 18 mm, 2 g
6.Lev.XXIX:1 Tuğra, çiçek Duribe fi Mısır 1327 19 mm, 2 g

Bir Kuruşluk

7.Lev.XXIX:8 Tuğra, Reşad Azze nasruhu duribe fi Kostantiniye 1327 15 mm, 1 g

Nikel

Kırk Para

8.XXIX:3 Tuğra (Hürriyet, müsavat, adalet) ...Kostantiniye 1327 24 mm 5 g

Yirmi Para

9.XXIX:5 Tuğra (Hürriyet, müsavat, adalet) ...Kostantiniye 1327 21 mm, 3 g

On Para

10.XXIX:6 Tuğra (Hürriyet, müsavat, adalet) ...Kostantiniye 1327 19 mm, 2.65 g

Beş Para

11.XXIX:4 Tuğra (Hürriyet, müsavat, adalet) ... Kostantiniye 1327 16 mm, 1.75 g

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

EDİRNE MÜZESİ'NDEKİ OSMANLI SIKKELERİNİN ÖZELLİKLERİ

4.1. Edirne Müzesi'ndeki Osmanlı Sikkelerinin Özellikleri

Müze envanterine geçmiş 1702 adet sikke bulunmaktadır. Emir Süleyman'ın 2 adet sikkesi yer alır. Bunların yanı sıra hangi padişaha ait olduğu belirlenemeyen ve tam olarak okunamayan yaklaşık 200 adet sikke vardır. Bunların ayrıntılı incelenmesiyle 643 adedi sikke kataloğu için ayrıntılı çalışılmıştır. Oluşturulmuş tablo dâhilinde de görüldüğü üzere, Edirne Arkeoloji ve Etnografya Müzesi'nde şu an için III. Mehmed, II. Osman, VI. Mehmed ve I. Mustafa dönemine ait sikke bulunmadığı sonucuna varılabilir.

4.1.1. Katalogdaki Sikkelerin Malzemeleri

Sikke katalogunda çoğu padişahın sikkeleri incelenmiştir. Çeşitlilik açısından birçok sikke görülmektedir. Altın, gümüş, bakır, nikel olarak malzeme çeşitliğinin yanı sıra, çeşitli birimlerde sikkeler de mevcuttur. Öncelikle hangi padişahın kaç adet sikkesinin çalışıldığı tablo halinde düzenlenmiştir.

Katalogumuzda her madenden sikke vardır ve örneklenmiştir. Çalışmadaki sikkeler maden olarak da tasniflenmiştir. Bunlardan 63 tanesi altın, 147 tanesi gümüş, 48 tanesi bakır ve 5'i ise nikel madeninden darp olunmuş sikkelerdir. Osmanlı'nın ilk dönemlerinde bakır ve gümüş sikke darp edilmiştir.

Osmanlı döneminde II. Mehmed ile birlikte altın sikke darbına başlanmıştır. Daha öncesinde Osmanlı'da dış ticarete kullanılan para Venedik dukası olmuştur. Dolayısıyla ilk altın para II. Mehmed döneminde darp edildiğinden katalogumuzda da altın sikkeler bu dönemden itibaren yer almaktadır. Bakır ve gümüş akçeler birlikte darp edilmesine rağmen, hesaplamalarda ve vergilendirmede uzun süre kullanılan tek para biriminin akçe olduğu bilinmektedir. Daha çok hesaplama ve vergilerde kullanılan gümüş sikkeler, sık sık tağşışlere maruz kaldığından saflık oranında sürekli değişimler yaşamıştır. Bu durum gümüş paraların cidarlarının düşmesine sebep olmuştur. İyi korunmadıkları için de korozyona uğrayarak yeşil rengini almışlardır. Bu sebeple genel olarak değişimlere maruz kalmış gümüş sikkelerin ve kendi madeni sebebiyle bakır sikkelerin tanımlanması kolay olmamaktadır.

4.1.2.Darp Yerleri ve Tarihleri

Tablo 5.

Katalogda yer alan padişahlara ait sikke sayısı

I.Murad	2	II.Selim	3	I.Mahmud	23	II.Abdülhamid	32
I.Bayezid	4	III.Murad	1	III.Osman	3	V.Mehmed	24
Emir Süleyman	2	I.Ahmed	1	III.Mustafa	65		
Mustafa Çelebi	1	IV.Murad	3	I.Abdülhamid	46		
II. Murad	7	İbrahim	11	III.Selim	62		
II.Mehmed	21	II.Süleyman	15	IV.Mustafa	4		
II.Bayezid	9	II.Ahmed	5	II.Mahmud	151		
I.Selim	9	II.Mustafa	9	Abdülmecid	34		
I.Süleyman	29	III.Ahmed	15	Abdülaziz	28		

Darp yerleri olarak da birçok yerde basım yazıları görülmektedir. Özellikle, İslambol ya da Kostantiniye basımlı sikkeler mevcutsa da diğer darphanelerde basılmış çeşitli sikke örnekleri de yer almaktadır. Müzedeki sikkelerin darp yerleri yoğunluklu olarak; Edirne, Serez, Kostantiniye, İslambol, Mısır, Kratova, Üsküp'tür. Bu darp yerlerinin sayıları tablo halinde gösterilmiştir.

Tablo 6.

Bursa darplı sikkeler

PADIŞAH İSMİ	BURSA DARPLI SİKKE SAYISI
II.Murad	1
II.Mehmed	3
TOPLAM	4

Tablo 7.

Cezayir darplı sikkeler

PADİŞAH İSMİ	CEZAYİR DARPLI SİKKE SAYISI
I.Süleyman	1
TOPLAM	1

Tablo 8.

Darü'l Hilafetil Aliyye darplı sikke sayısı

PADİŞAH İSMİ	DARÜ'L HİLAFETİL ALİYYE
II. Mahmud	2
TOPLAM	2

Tablo 9.

Dımışk darplı sikkeler

PADİŞAH İSMİ	DİMİŞK DARPLI SİKKE SAYISI
I.Süleyman	1
TOPLAM	1

Tablo 10.

Edirne darplı sikkeler

PADİŞAH İSMİ	EDİRNE DARPLI SİKKE SAYISI
I.Murad	1
I.Bayezid	1
Mustafa Çelebi	1
II.Murad	6
II.Mehmed	7
II.Bayezid	2
I.Selim	1
I.Süleyman	2
II.Mustafa	1
TOPLAM	22

Tablo 11.

İslambol darplı sikkeler

PADİŞAH İSMİ	İSLAMBOL DARPLI SİKKE SAYISI
III.Ahmed	3
I.Mahmud	2
III.Osman	1
III.Mustafa	58
I.Abdülhamid	5
III.Selim	46
TOPLAM	115

Tablo 12.

Kastamonu darplı sikkeler

PADİŞAH İSMİ	KASTAMONU DARPLI SİKKE SAYISI
I.Süleyman	1
TOPLAM	1

Tablo 13.

Kostantiniye darplı sikkeler

PADİŞAH İSMİ	KOSTANTİNİYE DARPLI SİKKE SAYISI
II.Mehmed	1
II.Bayezid	3
I.Selim	5
I.Süleyman	5
II.Selim	3
I.Ahmed	1
IV.Murad	1
İbrahim	8
II.Süleyman	14
II.Ahmed	6
II.Mustafa	5
III.Ahmed	10
I.Mahmud	19
III.Osman	3
III.Mustafa	8
I.Abdülhamid	39
III.Selim	2
IV.Mustafa	4
II.Mahmud	148
Abdülmeçid	38
Abdülaziz	27

II.Abdülhamid	35
V.Mehmed	24
TOPLAM	409

Tablo 14.

Kratova darplı sikkeler

PADIŞAH İSMİ	KRATOVA DARPLI SİKKE SAYISI
I.Süleyman	1
TOPLAM	1

Tablo 15.

Mısır darplı sikkeler

PADIŞAH İSMİ	MISIR DARPLI SİKKE SAYISI
I.Süleyman	1
IV.Murad	1
İbrahim	1
III.Ahmed	1
I.Mahmud	1
III.Mustafa	4
I.Abdülhamid	3
III.Selim	2
II.Mahmud	6
Abdülmecid	1
Abdülaziz	3
II.Abdülhamid	1
V.Mehmed	1
TOPLAM	26

Tablo 16.

Novar darplı sikkeler

PADIŞAH İSMİ	NOVAR DARPLI SİKKE SAYISI
II.Mehmed	1
II.Bayezid	1
I.Selim	4
I.Süleyman	9
TOPLAM	15

Tablo 17.

Saray darplı sikke sayısı

PADİŞAH İSMİ	SARAY DARPLI SİKKE SAYISI
II. Süleyman	1
TOPLAM	1

Tablo 18.

Serez darplı sikkeler

PADİŞAH İSMİ	SEREZ DARPLI SİKKE SAYISI
II.Murad	1
II.Bayezid	1
I.Süleyman	1
TOPLAM	3

Tablo 19.

Tiflis darplı sikkeler

PADİŞAH İSMİ	TİFLİS DARPLI SİKKE SAYISI
III.Ahmed	1
TOPLAM	1

Tablo 20.

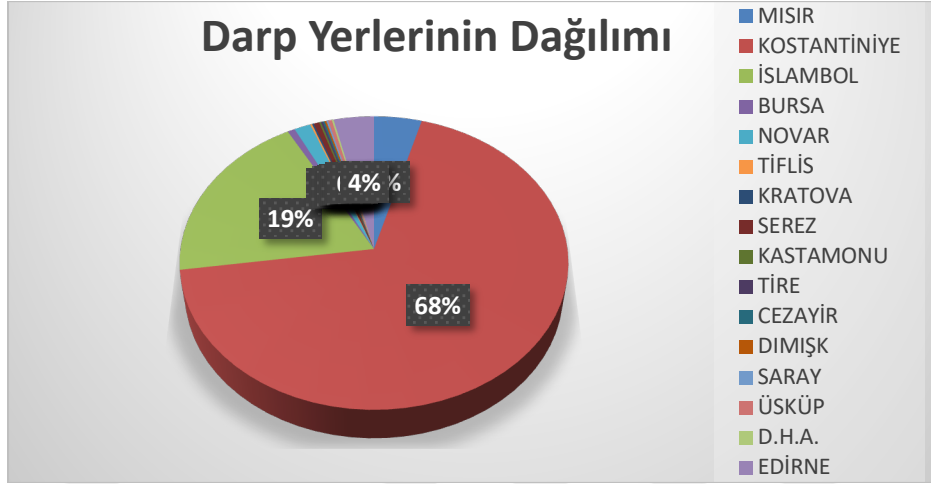
Tire darplı sikkeler

PADİŞAH İSMİ	TİRE DARPLI SİKKE SAYISI
I.Süleyman	1
TOPLAM	1

Tablo 21.

Üsküp darplı sikke sayısı

PADİŞAH İSMİ	ÜSKÜP DARPLI SİKKE SAYISI
I.Selim	1
I.Süleyman	1
TOPLAM	2

Şekil 11. Darp yerlerinin dağılımı

4.1.3. Yazılar ve Tuğralar

Osmanlı sikkelerinde tanımlamalar, yazı ağırlıklı olarak görülmektedir. En sık rastlanan kompozisyon yazı ve tuğra olsa da bazı taşra darphanelerinde basılan sikkelerde ejderha, aslan gibi hayvan figürlerine de yer verilmiştir. Osmanlı'nın erken dönemlerinde darp edilen sikkelerin yazısı kufi yazıdır.

Daha sonraları kufi yazı, yerini sülüs yazısına bırakmış ve geniş bir zaman dilimi kullanılmıştır. Katalogda yer alan I. Murad dönemine ait sikkede kufi yazı kullanılmıştır. Bundan sonra diğer padişahların yazılı olanların hepsinde sülüs yazı stili ile hazırlanan yazılar yer almaktadır. Osmanlı sikkelerinde söz edilen yazılar; padişahın kendi ismi, babasıyla kendi ismi ya da belirli niyaz cümlelerinin kullanıldığı yazılar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Emir Süleyman Tuğrası

II. Mahmud Tuğrası

Yazıların yanı sıra Emir Süleyman ile birlikte başlayan tuğranın sikke üzerinde darp edilmesinin ardından bu gelenek Osmanlı sikkelerinde sıklıkla kullanılmaya devam etmiştir. Tuğra, hükümdarın bir nevi imzasıdır. Her padişahın kendine özgüdür. Bu sebeple de sikkelerde tek okunan yer tuğra olsa bile sözü geçen sikkenin hangi döneme ait olduğunu tarihlendirmek çok kolay olmaktadır. Emir Süleyman'a ait bu sikke kataloğumuzda yer almaktadır. Tuğra başlarda elle işlendiğinden düzensiz yazı olarak basılabiliyordu. Fakat II. Süleyman ile beraber tuğralar aslına uygun olarak muntazam şekillerde darp edilmiştir. Bunun nedeni ise, darp tekniğinin gelişmesidir. Bu durum çalışma sonunda yer alan katalogdaki sikkelerde yer alan tuğralardan da anlaşılmaktadır.

4.1.4 Nakışlı Mangırlar

Akçenin kesirleri olan Moğol dilinde “para” anlamındaki “Mongön” sözcüğünden gelen “mangır” kelimesi bakır paralar için kullanılmıştır. Osmanlı dönemindeki ilk bakır paranın I. Murad döneminde darp edildiği bilinmektedir. (Pere, s.14).

Bu çalışmada Osmanlı dönemine ait ilk bakır para olan I. Murad sikkesi yer almaktadır (Env. No: 634). Ayrıca müze ve envanterde tanımlanan ilk bakır sikke de I. Murad dönemine aittir. Dolayısıyla ilk bakır sikke olmasının yanı sıra, bu çalışmada en erken tarihli sikke özelliğinden dolayı yeri önemlidir.

I. Murad'ın ardından II. Murad döneminde çeşitli şekillerde nakışlı mangırlar bulunmaktadır. Bu dönemde çokça nakışlı mangır bulunması 1 akçenin 8 mangıra denk gelmesinden dolayı alım gücünü kolaylaştırmasındandır (Ölçer 1984: 16). II. Murad döneminde darp edilen, üzerindeki “Kayı” yazısı sebebiyle de ayrı incelenmesi gereken bir başka sikke de Osmanlı nümismatiği açısından önemlidir (Env No: 820) II. Mehmed döneminde de bakırdan mangır kesilmiştir. Özellikle hayvan betimli (Lev. II No. 5) mangırlarıyla bilinen II. Mehmed döneminde bir dirhem (3.2. g) bakırdan 3 mangır kesildiği ve 8 tanesinin bir akçe ettiği bilinmektedir.

1688 yılında seferlerin uzaması sebebiyle masraflar çoğalmış ve mangır darbına II. Süleyman döneminde tekrar geri dönülmüştür. Ayrıca bu dönemde darphane teknik açıdan

modernize edilmiştir (Bölükbaşı, s. 107). Bu tarihten itibaren de hacim ve kıymetlerinde değişikliğe uğrayarak Abdülmecid dönemine kadar kullanılmıştır. Abdülmecid döneminden II. Abdülhamid dönemine kadar da yeni tip basılan bakır paralar görülmektedir. Nakışlı mangırların çoğu oldukça paslanmış durumda olduklarından ayrı ve titiz bir çalışma istemektedir.

BEŞİNCİ BÖLÜM
DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

5.1. Bulgular

Tablo 22.

Çalışmada incelenen sikke tipleri

Katalog Numarası	Envanter Numarası	Sultan	Darp Yeri	Malzemesi	Birimi	Ön Yüz	Darp Tarihi
Levha I: 2	2020.9	I. Murad	-	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	-
Levha I: 1	634	I. Murad	Edirne	Bakır	Mangır	Padişah ismi	-
Levha II: 1	617	I.Bayezid	-	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	792
Levha II: 2	2020.42	I.Bayezid	Edirne	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	792
Levha II:4	2253	I.Bayezid	-	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	792
Levha II: 3	2097	I.Bayezid	-	Bakır	Mangır	Tuğrasız	-
Levha III: 2	2020.37	Emir Süleyman	-	Gümüş	Akçe	Tuğralı	806
Levha III:1	2016.1	Emir Süleyman	-	Bakır	Mangır	Tuğralı	806
Levha IV:1	2249	Mustafa Çelebi	Edirne	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	822
Levha V:7	2020.23	II. Murad	-	Gümüş	Akçe	P.İ. (B)	829 (825)
Levha V:6	2020.11	II. Murad	Serez	Gümüş	Akçe	P. ismi	834
Levha V:1	626	II. Murad	Edirne	Bakır	Mangır	Tuğrasız	827

Levha V: 2	627	II.Murad	Edirne	Bakır	Mangır	Tuğrasız	-
Levha V: 3	820	II.Murad	Edirne	Bakır	Mangır	Tuğrasız	-
Levha V:4	832	II.Murad	Bursa	Bakır	Mangır	Tuğrasız	-
Levha V:5	855	II.Murad	Bursa	Bakır	Mangır	Padişah ismi	827
Levha VI:8	2020.12	II.Mehmed	Edirne	Gümüş	Akçe	P. ismi	-
Levha VI:9	2020.14	II.Mehmed	Bursa	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	869
Levha VI:10	2020.15	II.Mehmed	-	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	-
Levha VI: 11	2020.20	II.Mehmed	Edirne	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	-
Levha VI:12	2020.25	II.Mehmed	Edirne	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	-
Levha VI:13	2020.28	II.Mehmed	-	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	886
Levha VI:14	2020.29	II.Mehmed	Novar	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	-
Levha VI:15	2020.31	II.Mehmed ?II Ahmed	Kostantiniye	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	-
Levha VI:16	2020.33	II.Mehmed	-	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	-
Levha VI:17	2020.34	II.Mehmed	-	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	-
Levha VI:18	2020.38-2020.39	II.Mehmed	-/Edirne	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	869/-
Levha VI:19	2020.43	II.Mehmed ?	-	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	-
Levha VI:1	622	II.Mehmed	-	Bakır	Mangır	Padişah ismi	-
Levha VI:2	637	II.Mehmed	-	Bakır	Mangır	Nakış	-
Levha VI:3	775	II.Mehmed	Bursa	Bakır	Mangır	Hayvan motifi	-
Levha VI:4	777	II.Mehmed	Bursa	Bakır	Mangır	Hayvan motifi	-
Levha VI:5	825	II.Mehmed	-	Bakır	Mangır	Padişah ismi	-
Levha VI:6	1982	II.Mehmed	-	Bakır	Mangır	Padişah ismi	-
Levha VI:7	2016.2145	II.Mehmed	Edirne	Bakır	Mangır	Padişah ismi	-
Levha VI:20	6720	II.Mehmed	-	Bakır	Mangır	Padişah ismi	-
Levha VII:1	623	II.Bayezid	Edirne	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	886
Levha VII:5	1454	II.Bayezid	Serez	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	886
Levha VII:6	5202a	II.Bayezid	Novar	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	887
Levha VII:7	5202b-6334	II.Bayezid	Kostantaniye	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	887-886
Levha VII:8	6333	II.Bayezid	Kostantaniye	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	886
Levha VII:2	836	II.Bayezid	-	Bakır	Mangır	Tuğrasız	-
Levha VII:3	841	II.Bayezid	Edirne	Bakır	Mangır	Tuğrasız	-
Levha VII:4	1164	II.Bayezid	Kostantiniye	Bakır	Mangır	Tuğrasız	-

Levha VIII:1	848	I.Selim	Kostantiniye	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	-
Levha VIII:2	2295	I.Selim	Kostantiniye	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	-
Levha VIII:3	1269-1271-1274	I.Selim	Novar- Kostantiniye- Kostantiniye	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	-/918
Levha VIII:4	2020.21	I.Selim	Kostantiniye	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	-
Levha VIII:5	2864	I.Selim	Üsküp	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	-
Levha VIII:6	5193b	I.Selim	Edirne	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	918
Levha VIII:7	5199	I.Selim	Novar	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	918
Levha IX:11	5182	I.Süleyman	Mısır	Altın	Sultanî	Niyaz	926
Levha IX:12	5183	I.Süleyman	Kostantiniye	Altın	Sultanî	Niyaz	926
Levha IX:21	5355	I.Süleyman	Cezayir	Altın	Sultanî	Niyaz	926
Levha IX:2	630	I.Süleyman	-	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	926
Levha IX:7	1265	I.Süleyman	Kostantiniye	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	926
Levha IX:8	1270-5204- 5205-5206-5207 5210-5208-5209	I.Süleyman	Novar	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	926
Levha IX:10	2020.41	I.Süleyman	-	Gümüş	Akçe	Tuğrasız	-
Levha IX:13	5192	I.Süleyman	Kratova	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	926
Levha IX:14	5194a	I.Süleyman	Edirne	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	926
Levha IX:15	5195a/b	I.Süleyman	Serez	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	926
Levha IX:16	5198	I.Süleyman	Kostantiniye	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	926
Levha IX:17	5200	I.Süleyman	Dımışk	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	926
Levha IX:18	5201	I.Süleyman	Tire	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	926
Levha IX:19	5203	I.Süleyman	Kastamonu	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	926
Levha IX:20	5212	I.Süleyman	Üsküp	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	926

Levha IX:1	629	I.Süleyman	Novar	Bakır	Mangır	Tuğrasız	-
Levha IX: 3	833-819	I.Süleyman	Kostantiniye	Bakır	Mangır	Tuğrasız	-
Levha IX:4	1163	I.Süleyman	-	Bakır	Mangır	Tuğrasız	-
Levha IX:5	1190	I.Süleyman	-	Bakır	Mangır	Tuğrasız	963?
Levha IX:6	1234	I.Süleyman	-	Bakır	Mangır	Tuğrasız	926
Levha IX:9	2016.10	I.Süleyman	Edirne	Bakır	Mangır	Nakış	926
Levha X:2	3209	II.Selim	Kostantiniye	Altın	Sultani	Niyaz	974
Levha X:1	1162-1987	II.Selim	Kostantiniye	Bakır	Mangır	Nakış	977
Levha XI:1	635	III.Murad	-	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	982
Levha XII:1	2110	I.Ahmed	Kostantiniye	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	1012
Levha XIII:1	816	IV.Murad	Mısır	Gümüş	Medini	Padişah ismi	-
Levha XIII:2	2111	IV.Murad	Kostantiniye	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	1032
Levha XIII:3	2118	IV.Murad	Kostantiniye	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	1032
Levha XIV:1	2107-773-2108	İbrahim	Kostantiniye	Gümüş	Beşlik	Tuğra	1049
Levha XIV:2	638-5562	İbrahim	Kostantiniye	Gümüş	Onluk	Niyaz	1049
Levha XIV:3	2109-2113-2114	İbrahim	Mısır	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	-
Levha XIV:4	2112-2115-2863	İbrahim	Kostantiniye	Gümüş	Akçe	Padişah ismi	1049
Levha XV:2	641	II.Süleyman	Kostantiniye	Gümüş	Zolota	Niyaz	1099
Levha XV:3	831	II.Süleyman	Saray	Bakır	Mangır	Niyaz	1100
Levha XV:1	640-750-754-895-896 1438-1592-1593-2120 2437-5214-5215-6734	II.Süleyman	Kostantiniye	Bakır	Mangır	Niyaz	1099
Levha XVI:2	760	II.Ahmed	Kostantiniye	Gümüş	Yarım Zolota	Niyaz	1102

Levha XVI:4	1144	II.Ahmed	Kostantiniye	Gümüş	Akçe	Tuğra	-
Levha XVI:1	642	II.Ahmed	Kostantiniye	Bakır	Mangır	Tuğra	1102
Levha XVI:3	854-1140.6	II.Ahmed	Kostantiniye	Bakır	Mangır	Tuğra	1102
Lev. XVII: 1	644-758-759-2345	II.Mustafa	Edirne	Gümüş	Zolota	Niyaz	1106
Lev. XVII:2	645-2342-2343-3044-6801	II.Mustafa	Kostantiniye	Gümüş	Zolota	Niyaz	1106
Lev. XVIII:6	196	III.Ahmed	İslambol	Altın	Fındık	Tuğra	1115
Lev.XVIII:2	674	III.Ahmed	İslambol	Altın	Zer-i Mahbûb	Niyaz	1115
Lev.XVIII:9	5444	III.Ahmed	İslambol	Altın	Fındık	Tuğra	1115
Lev.XVIII:10	5570	III.Ahmed	Mısır	Altın	Fındık	Tuğra	1115
Lev.XVIII:1	673-6687	III.Ahmed	Kostantiniye	Gümüş	Para	Tuğra	1115
Lev.XVIII:3	675	III.Ahmed	Tiflis	Gümüş	10 Para	Niyaz	1115
Lev.XVIII:4	676	III.Ahmed	Kostantiniye	Gümüş	10 Para	Niyaz	1115
Lev. XVIII:5	677a-1160-2016.2142-2016.2143	III.Ahmed	Kostantiniye	Gümüş	Para	Tuğra	1115
Lev.XVIII:7	2294-2344	III.Ahmed	Kostantiniye	Gümüş	Zolota	Niyaz	1115
Lev. XVIII:8	2433	III.Ahmed	Kostantiniye	Gümüş	Zolota	Niyaz	1115
Lev.XIX:1	646	I.Mahmud	İslambol	Altın	Çeyrek Zer-i Mahbûb	Niyaz	1143
Lev.XIX: 5	718	I.Mahmud	İslambol	Altın	Yarım Zer-i Mahbûb	Niyaz	1143
Lev.XIX:9	2960-6554	I.Mahmud	Mısır	Altın	Zer-i Mahbûb	Niyaz	1143
Lev.XIX:2	647	I.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	10 Para	Niyaz	1143
Lev.XIX:3	648-649	I.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Kuruş	Niyaz	1143
Lev.XIX:4	650-6321	I.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Para	Tuğra	1143
Lev.XIX:6	2016.4	I.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	5 Para	Niyaz	1143
Lev.XIX:7	2351-2985-2986-2989-2991	I.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	10 Para	Niyaz	1143

Lev.XIX:8	2424-2425-2426 5902-6623	I.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Kuruş	Niyaz	1143
Lev.XIX:10	2987-2988-2990	I.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	10 Para	Niyaz	1143
Lev.XX:1	2961	III. Osman	İslambol	Altın	Yarım Zer-i Mahbûb	Niyaz	1168
Lev.XX:2	2995-2996	III.Osman	Kostantiniye	Gümüş	10 Para	Niyaz	1168
Lev.XXI:2	652	III.Mustafa	İslambol	Altın	Zer-i Mahbûb	Niyaz	1171
Lev.XXI:3	653	III.Mustafa	Mısır	Altın	Yarım Zer-i Mahbûb	Niyaz	1171
Lev.XXI:7	719/1198	III.Mustafa	İslambol	Altın	Zer-i Mahbûb	Niyaz	1171
Lev.XXI:9	1596	III.Mustafa	İslambol	Altın	Yarım fındık altını	Niyaz	-
Lev.XXI:13	5443	III.Mustafa	Mısır	Altın	Zer-i Mahbûb	Tuğra	1171
Lev.XXI:1	651-2429- 2606-2958- 2959 3003-3005- 5445-5446- 5448	III.Mustafa	İslambol	Gümüş	Altmışlık	Niyaz	1171
Lev.XXI:4	654-1524- 2432-3006 3008-3010- 3012-3016 3018-3020- 3026-5457	III.Mustafa	İslambol	Gümüş	Kuruş	Tuğra	1171
Lev.XXI:5	655-2435- 2912-2962 2964-2966- 2969-2972 2976-2977- 2981-2994	III.Mustafa	İslambol	Gümüş	10 Para	Tuğra	1171

Lev.XXI:6	656-661-1063 1111-1161-2091	III.Mustafa	Kostantiniye	Gümüş	Para	Tuğra	1171
Lev.XXI:8	1112/2206	III.Mustafa	Mısır	Gümüş	Para	Tuğra	1171
Lev.XXI:10	2020-2091-2855 2857-3031-3032-3033	III.Mustafa	İslambol	Gümüş	Para	Tuğra	-
Lev.XXI:11	2963-2965-2967 2968-2970-2983	III.Mustafa	İslambol	Gümüş	10 Para	Tuğra	1171
Lev.XXI:12	2998-2999-3000-3001	III.Mustafa	İslambol	Gümüş	Beşlik	Tuğra	1171
Lev.XXI:14	5461	III.Mustafa	İslambol	Gümüş	Zolota	Niyaz	1171
Lev.XXI:15	657	III.Mustafa	Mısır	Gümüş	Para	Tuğra	1171
Lev.XXII:1	658	I.Abdülhamid	İslambol	Altın	Bir buçuk fındık	Tuğra	1171
Lev.XXII:4	720	I.Abdülhamid	İslambol	Altın	Zer-i Mahbûb	Niyaz	1187
Lev.XXII:5	721/5441	I.Abdülhamid	Mısır	Altın	Zer-i Mahbûb	Niyaz	1187
Lev.XXII:6	722	I.Abdülhamid	İslambol	Altın	Çeyrek fındık	Tuğra	1187
Lev.XXII:17	6360	I.Abdülhamid	Kostantiniye	Altın	Fındık	Tuğra	1187
Lev. XXII:2	660-2914-3027-5350	I.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	5 Para	Niyaz	1187
Lev.XXII:3	662-2859	I.Abdülhamid	Mısır	Gümüş	Para	Tuğra	1187
Lev.XXII:7	780-2764b-5751-6280	I.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	Para	Tuğra	-
Lev.XXII:8	1110-1212-2913	I.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	10 Para	Niyaz	-
Lev.XXII:9	2018.21-5467-5468-5469 5477-5479-6306	I.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	Çifte Zolota (Altmışlık)	Niyaz	1187
Lev.XXII:10	2020.4-2020.6	I.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	Para	Tuğra	1187

Lev.XXII:11	2093-2346	I.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	Kuruş	Niyaz	1187
Lev.XXII:12	2291	I.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	10 Para	Niyaz	1187
Lev. XXII:13	2992-2993-3013 5487-5496-5502- 5504	I.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	Kuruş	Niyaz	1187
Lev. XXII:14	3356	I.Abdülhamid	Mısır	Gümüş	Para	Tuğra	1187
Lev. XXII:15	5328-5334-5499- 5505-5507	I.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	Zolota	Niyaz	1187
Lev.XXII:16	5513-5514-6803	I.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	20 Para	Niyaz	1187
Lev. XXIII:1	663-6587	III.Selim	İslambol	Altın	Çeyrek fındık	Tuğra	1203
Lev. XXIII:2	664-6586	III.Selim	İslambol	Altın	Çeyrek zer-i mahbûb	Tuğra	1203
Lev. XXIII:9	678a-b	III.Selim	İslambol	Altın	Çeyrek zer-i mahbûb	Tuğra	1203
Lev. XXIII:10	682	III.Selim	Mısır	Altın	Çeyrek fındık	Tuğra	1203
Lev. XXIII:11	723	III.Selim	İslambol	Altın	Fındık	Tuğra	-
Lev. XXIII:12	724-1257-6361- 6550 6551-6552-6584	III.Selim	İslambol	Altın	Zer-i mahbûb	Niyaz	1203
Lev.XXIII:13	1747	III.Selim	İslambol	Altın	Fındık	Tuğra	-
Lev.XXIII:14	1927	III.Selim	İslambol	Altın	Çeyrek fındık	Tuğra	1203
Lev.XXIII:22	1311-6113	III.Selim	Kostantiniye	Altın	Çeyrek zer-i mahbûb	Tuğra	1203
Lev.XXIII:3	66-/5333-5342- 5343-5486-5749 6287-6290-6295- 6297-6298	III.Selim	İslambol	Gümüş	Yüzlük	Niyaz	1203
Lev.XXIII:4	666-2427-2428- 6800	III.Selim	İslambol	Gümüş	İkilik	Tuğra	1203
Lev.XXIII:5	667	III.Selim	İslambol	Gümüş	Kuruş	Tuğra	1203

Lev.XXIII:6	668-5561	III.Selim	İslambol	Gümüş	10 Para	Tuğra	1203
Lev.XXIII:7	669	III.Selim	İslambol	Gümüş	Beşlik	Tuğra	1203
Lev. XXIII:8	670-2856	III.Selim	İslambol	Gümüş	Para	Tuğra	1203
Lev.XXIII:15	1969-6279	III.Selim	İslambol	Gümüş	Para	Tuğra	1203
Lev.XXIII:16	2020.7	III.Selim	Kostantiniye	Gümüş	Para	Tuğra	1203
Lev.XXIII:17	780-2293	III.Selim	İslambol	Gümüş	Kuruş	Tuğra	1203
Lev.XXIII:18	865-2837-1271-5515	III.Selim	İslambol	Gümüş	Çifte Zolota	Niyaz	-
Lev.XXIII:19	876-2861	III.Selim	Mısır	Gümüş	Para	Tuğra	1203
Lev.XXIII:20	1187-5344-1188-5345 1203-5447-1206-5450-1335-6300	III.Selim	İslambol	Gümüş	Çifte kuruş	Tuğra	1203
Lev.XXIII:21	1273-5517	III.Selim	İslambol	Gümüş	Yirmilik	Tuğra	1203
Lev.XXIV:3	729	IV.Mustafa	Kostantiniye	Altın	Çeyrek fındık	Tuğra	1222
Lev.XXIV:1	671	IV. Mustafa	Kostantiniye	Gümüş	Yüzlük	Niyaz	1222
Lev.XXIV:2	672	IV.Mustafa	Kostantiniye	Gümüş	Onluk	Niyaz	1222
Lev.XXIV:4	1113	IV. Mustafa	Kostantiniye	Gümüş	Para	Tuğra	-
Lev.XXV:1	679abcd-681-2016.2144	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Çeyrek Cedid Adliye Altını	Tuğra	1223
Lev.XXV:2	680abegh	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Çeyrek Zer-i Mahbub	Tuğra	1223
Lev.XXV:3	680cdf-6329-1674-2016.2149-3175-5566-6362-6555-6557-6561-6562	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Çeyrek Zer-i Mahbûb	Tuğra	1223
Lev.XXV:4	680	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Çeyrek Zer-i Mahbûb	Tuğra	1223

Lev.XXV:5	683acg	II.Mahmud	Mısır	Altın	Tuğralı Çeyrek Cedid Mahmudiye	Tuğra	1223
Lev.XXV:6	683db	II.Mahmud	Mısır	Altın	Tuğralı Çeyrek Cedid Mahmudiye	Tuğra	1223
Lev.XXV:7	683ef	II.Mahmud	Mısır	Altın	Tuğralı Çeyrek Cedid Mahmudiye	Tuğra	1223
Lev.XXV:8	684-2018.116- 2018.119- 2018.123- 2018.125- 2018.158- 2018.167-	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Cedid Mahmudiye	Tuğra	1223

Lev.XXV:19	730	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Çeyrek Zer-i Mahbûb	Tuğra	1223
Lev.XXV:23	1036-2018.49-2018.50-2018.56	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Cedid Mahmûdiye Yirmilik	Tuğra	1223
Lev.XXV:27	1103-1433-1434-1435-5323	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Cedid Mahmûdiye Yarımı	Tuğra	1223
Lev.XXV:29	672-3176-2018.181	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Cedid Mahmûdiye Çeyrek	Tuğra	1223
Lev.XXV:30	1673	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Cedid Mahmûdiye Çeyrek	Tuğra	1223
Lev.XXV:31	2018.19-2018.111-2018.113-2018.16-3170-3173	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Tam Adli Altın	Adli Tuğra	1223
Lev.XXV:32	2018.115-2018.128-6336	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Hayriye Altını	Adli Tuğra	1223
Lev.XXV:33	2018.144	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Atik rumi Altını	Tuğra	1223
Lev.XXV:34	2018.154	II.Mahmud	Darü'l Hilafetil Aliyye	Altın	Surre Altını (Darül Hilafe Altını)	Tuğra	1223
Lev.XXV:35	2018.156-3174	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Yarım Adli Altını	Adli Tuğra	1223
Lev.XXV: 36	3178	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Cedid Mahmudiye Çeyrek	Tuğra	1223
Lev.XXV:38	6330	II.Mahmud	Mısır	Altın	Çeyrek Rumi	Tuğra	1223

Lev.XXV: 39	6337	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Atik Rumi Altın	Tuğra	1223
Lev.XXV:40	6659	II.Mahmud	Kostantiniye	Altın	Çifte Atik Rumi	Tuğra	1223
Lev.XXV:41	6665	II.Mahmud	Darü'l Hilafetil Aliyye	Altın	Surre Altını	Adli Tuğra	1223
Lev.XXV: 10	685j-1172/5327	II.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Cihadiye Beş Kuruş	Tuğra	1223
Lev.XXV:11	686abc-1056-1077- 1221-2016.2147	II.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Altılık	Tuğra	1223
Lev.XXV:12	687abcd-1230-1266- 2017.3-2347-2349	II.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Üçlük	Tuğra	1223
Lev.XXV:13	688-5229-5351	II.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Üç Dirhem Kuruş	Niyaz	1223
Lev.XXV:14	659ab-1050-2915	II.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	On Para	Niyaz	1223
Lev.XXV:15	690-6676	II.Mahmud	Mısır	Gümüş	Yeni Kuruş	Tuğra	1223
Lev.XXV:16	691-1154-5348	II.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Zolota	Niyaz	1223
Lev.XXV:17	692abcdefghijkl-1146- 1196-1670-2016.2156-	II.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Cedid Yirmi Para	Tuğra	1223
Lev.XXV:18	694-2721-5336	II.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Altmışlık	Tuğra	1223
Lev.XXV:20	752	II.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Bucu	Niyaz	1228
Lev.XXV:21	2018.144-767	II.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Para	Tuğra	1223
Lev.XXV:22	192/815	II.Mahmud	Mısır	Gümüş	Para	Tuğra	1223
Lev.XXV:24	1039-1100-1195- 2436-3124-3125	II.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Cedid Kuruş	Tuğra	1223
Lev.XXV:25	1040-1062-1102- 2316-3127-1004-3129	II.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Cedid Yirmi Para	Tuğra	1223
Lev.XXV:26	1099-2601-2602- 2603-1946-3117- 3118-995-3120	II.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Cedid Yüzlük	Adli Tuğra	1223
Lev.XXV:37	5347	II.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Çifte Zolota	Tuğra	1223

Lev.XXV:42	6675-6682	II.Mahmud	Kostantiniye	Gümüş	Beş Kuruş	Adli Tuğra	1223
Lev. XXVI:11	1258	Abdülmeçid	Kostantiniye	Altın	Memduhiye Yarımlik	Tuğra	1255
Lev. XXVI:13	1459-1470	Abdülmeçid	Kostantiniye	Altın	100 Kuruş	Tuğra	1255
Lev. XXVI:14	3179	Abdülmeçid	Kostantiniye	Altın	Memduhiye Altın Çeyreği	Tuğra	1255
Lev. XXVI:1	695a-6956-2215-2217-2440	Abdülmeçid	Kostantiniye	Gümüş	Yirmi Kuruş	Tuğra	1255
Lev. XXVI:2	696	Abdülmeçid	Kostantiniye	Gümüş	Bir Kuruş	Tuğra	1255
Lev. XXVI:6	700-1436	Abdülmeçid	Kostantiniye	Gümüş	Yirmilik	Tuğra	1255
Lev. XXVI:7	701	Abdülmeçid	Kostantiniye	Gümüş	Altmışlık	Tuğra	1255
Lev. XXVI:10	1214	Abdülmeçid	Kostantiniye	Gümüş	Onluk	Tuğra	1255
Lev. XXVI:8	755-1019	Abdülmeçid	Mısır	Bakır	Beş Para	Tuğra	1255
Lev. XXVI:9	1105-1973	Abdülmeçid	Kostantiniye	Bakır	Yirmi Para	Tuğra	1255
Lev. XXVI:12	1404-6727	Abdülmeçid	Kostantiniye	Bakır	Bir Para	Tuğra	1255
Lev. XXVI:3	697a-1107-1682-6622	Abdülmeçid	Kostantiniye	Bakır	Kırk Para	Tuğra	1255
Lev. XXVI:4	698-747-1975-2016.2155-5716-5717	Abdülmeçid	Kostantiniye	Bakır	On Para	Tuğra	1255
Lev. XXVI:5	699-857-1084ab	Abdülmeçid	Kostantiniye	Bakır	Beş Para	Tuğra	1255
Lev. XXVII:11	1461-1463-2142-2144-2154-2147-2148-2149-6668	Abdülaziz	Kostantiniye	Altın	Yüz Kuruşluk	Tuğra	1277
Lev. XXVII:1	702-1013-2157-2158-2159-2160-2161	Abdülaziz	Kostantiniye	Gümüş	Yirmi Kuruşluk (Mecidiye)	Tuğra	1277
Lev. XXVII:2	703	Abdülaziz	Kostantiniye	Gümüş	Beş Kuruşluk (Çeyrek Mecidiye)	Tuğra	1277

Lev. XXVII:10	1079	Abdülaziz	Kostantiniye	Gümüş	Yirmi Para	Tuğra	1277
Lev. XXVII:3	704	Abdülaziz	Kostantiniye	Bakır	Yirmi Para	Tuğra	1277

Lev.XXVII:4	705-2016.2146	Abdülaziz	Kostantiniye	Bakır	On Para	Tuğra	1277
Lev. XXVII:5	706	Abdülaziz	Kostantiniye	Bakır	Beş Para	Tuğra	1277
Lev. XXVII:6	707-1053	Abdülaziz	Kostantiniye	Bakır	Beş Para	Tuğra	1277
Lev. XXVII:8	709	Abdülaziz	Mısır	Bakır	Dört Para	Tuğra	1277
Lev. XXVII:9	745	Abdülaziz	Kostantiniye	Bakır	On Para	Tuğra	1277
Lev. XXVII:12	2318	Abdülaziz	Kostantiniye	Bakır	Yirmi Para	Tuğra	1277
Lev. XXVII:7	708	Abdülaziz	Mısır	Bakır	On Para	Tuğra	1277
Lev. XXVIII:11	1468-5969	II.Abdülhamid	Kostantiniye	Altın	Yüz Kuruş	El Gazili Tuğra	1293
Lev. XXVIII:12	2150	II.Abdülhamid	Kostantiniye	Altın	Yüz Kuruş	Tuğra	1293
Lev. XXVIII:1	711-1138	II.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	İki Kuruş	El Gazi Tuğralı	1293
Lev. XXVIII:2	712-852-1677-2445-2258ab	II.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	Bir Kuruş	El Gazi Tuğralı	1293
Lev. XXVIII:7	1012-1136-2163	II.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	Mecidiye	Tuğra	1293
Lev. XXVIII:8	1014-2226-2227-2228-2229	II.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	Yarım Mecidiye	Tuğra	1293
Lev. XXVIII:9	1015-2442	II.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	Çeyrek Mecidiye	Tuğra	1293
Lev. XXVIII:10	1047-1078-1145	II.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	İki Kuruş	El Gazili Tuğra	1293
Lev. XXVIII:13	2223	II.Abdülhamid	Kostantiniye	Gümüş	Çeyrek Mecidiye	El Gazili Tuğra	1293
Lev. XXVIII:3	714-856	II.Abdülhamid	Kostantiniye	Bakır	On Para	El Gazi Tuğra	1293
Lev. XXVIII:4	715-757	II.Abdülhamid	Kostantiniye	Bakır	Beş Para	El Gazili Tuğra	1293
Lev. XXVIII:6	1005-1132	II.Abdülhamid	Kostantiniye	Bakır	Beş Para	Tuğra	1293
Lev. XXVIII:5	716	II.Abdülhamid	Mısır	Nikel	İki Kuruş	Tuğra	1293
Lev. XXIX:9	2016.2141	V.Mehmed	Kostantiniye	Altın	Elli Kuruş	Tuğra	1327

Lev. XXIX:11	5972	V.Mehmed	Kostantiniye	Altın	Yüz Kuruş	Tuğra	1327
Lev. XXIX:2	732-851-1037	V.Mehmed	Kostantiniye	Gümüş	Beş Kuruş	Tuğra	1327
Lev. XXIX:7	1114-1139-1603-1838	V.Mehmed	Kostantiniye	Gümüş	İki Kuruş	Tuğra	1327
Lev. XXIX:8	1115	V.Mehmed	Kostantiniye	Gümüş	Bir Kuruş	Tuğra	1327
Lev. XXIX:10	2221	V.Mehmed	Kostantiniye	Gümüş	On kuruş	Tuğra	1327
Lev. XXIX:1	717	V.Mehmed	Mısır	Gümüş	İki Kuruş	Tuğra	1327
Lev. XXIX:3	736-748-2330	V.Mehmed	Kostantiniye	Nikel	Kırk Para	Tuğra	1327
Lev. XXIX:4	738-751	V.Mehmed	Kostantiniye	Nikel	Beş Para	Tuğra	1327
Lev. XXIX:5	1041-1046-2331	V.Mehmed	Kostantiniye	Nikel	Yirmi Para	Tuğra	1327
Lev. XXIX:6	1049-2016.2162-2152-2332	V.Mehmed	Kostantiniye	Nikel	On Para	Tuğra	1327

Tabloda 265 türde sikke incelenmiştir.

5.2. Sonuç ve Öneriler

Tarih boyunca para, insanların temel gereksinimlerini sağlayan alışveriş aracı olmuştur. Genel anlamda paraların ağırlıkları, darp edildikleri ülkeler ya da birimleri ve üzerlerindeki şekiller değişse bile kullanım amaçları her zaman aynı kalmıştır. Sikkelerin en temel amacı alışveriş olmasının yanı sıra; propaganda, hâkimiyet sembolü amaçlarıyla da darp edilmişlerdir. Sikkelerde yer alan yazı ve nakışlar özellikle onu basan devlet ya da hükümdara ait olgu, simge ya da dini sembol taşımaktadır. Ayrıca bu sembol ve olgular, dönemine özgü ekonomik, dini ve siyasi işaretler taşıdığından önemli somut tarihi verilerdir.

Osmanlı'nın kuruluşunun ilk dönemlerinde Selçuklu paralarının kullanıldığı bilinmektedir. İslami sikkeler kategorisinde yer alan Osmanlı sikkeleri, basıldıkları ilk dönemden itibaren başlayarak zamanla kendine has yazı ve stil özellikleri yansıtmaya başlamışlardır. Özellikle I. Murad döneminden itibaren kendilerine özgü sikkeler bastıkları anlaşılmıştır. İlk bakır para olarak bilinen I. Murad dönemi sikkelerinin ardından basılan Osmanlı paraları, döneminin padişahları elinde çeşitli form ve stillerde basılmaya devam etmişlerdir. Tek bir maden olarak görülseler de içerisinde filoloji, epigrafi, sanat tarihi, tarih, iktisat bilim dallarının ortak payı altında incelenme gereği duyulan ve bu alanlarda kıymetli bilgiler barındıran Osmanlı sikkeleri, somut ve gerçekçi bilgiler vermeleri açısından araştırmacılar için çok önemli bir yere sahiptir. Bu sebeple ayrıntılı incelenmesi gereken ve uzmanlık isteyen bir alan olarak görülmektedir. Özellikle de II. Murad dönemine kadar süren bu süreç sebebiyle Osmanlı'nın ilk dönem sikkeleri hakkında kesin yargıya varmak zor olmaktadır. Bu sebeple bazı mangırların tanımlanması titiz ve uzun bir çalışma gerektirmektedir.

Osmanlı döneminde fetihlerinde başarılı olan padişahın tahta çıkışının kesinlik kazanması için hutbe okutmasının yanında sikke darbı da çok önemliydi. Bu sebeple hükümdar olan ya da hükümdar olma iddiasında bulunanların başvurdukları en önemli görev kendilerini ispata götüren somut veri olan özellikle de tuğralarının bulunduğu bir sikke darp etmektir. Bu sebeple de her sultan tahta geçtiğinde ve her cülûsunda çeşitli madenlerde ve stillerde sikke darp ettirmiştir. Bu çalışmada da bu durum kronolojik olarak incelenmiş, tasniflenerek darp tarihleri, yerleri, sultanların sikke özellikleri ve sikke birimleri yorumlanarak Osmanlı nümismatiği alanında hazır bir veri elde edilmiştir.

Bu çalışmada Edirne Arkeoloji Müzesi'ndeki envanterlerde tespit edilen fotoğraflanan ve çalışan 1702 Osmanlı dönemi sikkesi içerisinde 643 tanesi ayrıntılı bir şekilde kataloga dâhil edilmiştir. 643 sikke birim ve özellik bakımından ayrıca çalışılmış ve 262 tür belirlenip bunların en net olan örnekleri ile çalışmanın son hali oluşturularak bu sikkeler tanımlanmıştır. Çalışılan 262 tür sikkenin en erken tarihlisinin I. Murad'a ait olduğu belirlenmiştir. Bu sikkeler adet, maden ve birim olarak farklılık göstermektedir.

Çalışılan 262 tür sikkenin padişahlara göre dağılımı şöyledir: I. Murad'a ait 2 sikke, I. Bayezid'e ait 4 sikke, Emir Süleyman'a ait 2 sikke, Mustafa Çelebi'ye ait bir sikke, II. Murad'a ait 7 adet, II. Mehmet'e ait 20 adet, II. Bayezid'e ait 8 adet, I. Selim' ait 7, I. Süleyman'a ait 21 adet sikke vardır. Bunların yanı sıra, II. Selim'e ait 2, III. Murad'a ait 1, I. Ahmet'e ait 1, IV. Murad'a ait 3, İbrahim'e ait 4, II. Süleyman'a ait 3, II. Ahmet'e ait 4, II. Mustafa'ya ait 2, III. Ahmet'e ait 10, I. Mahmut'a ait 10, III. Osman'a ait 2, III. Mustafa'ya ait 15 adet sikke vardır. Ayrıca I. Abdülhamid'e ait 17, III. Selim'e ait 22, IV. Mustafa'ya ait 4, II. Mahmut'a ait 40, Abdülmecid'e ait 14, Abdülaziz'e ait 12, II. Abdülhamid'e ait 13, V. Mehmet'e ait 11 adet sikke türü tespit edilmiştir. Dolayısıyla katalogda 262 adet farklı sikke türü çalışılmıştır. İncelenen sikkeler içerisinde Osman Bey, Orhan Gazi, I. Mehmed, III. Mehmed, I. Mustafa, Genç Osman, IV. Mehmed, V. Murad dönemine ait olan herhangi bir sikke ile karşılaşılmamıştır.

Bu çalışma esnasında incelen sikkelerin verdiği bilgiler yeni yorumlamalara ulaşılmasını sağlamıştır. Çalışmada ele geçen en eski tarihli sikke I. Murad dönemine ait bakır sikkedir (Env. No.634). Osmanlı döneminde darp edilen ilk bakır sikkenin I. Murad'a ait olduğu bilgisi, çalışılan bu sikke ile netlik kazanmıştır. Söz konusu sikkenin arka yüzünde darp yeri olarak Edirne yazmaktadır. Halbuki başka kaynaklara göre, Osmanlı döneminde gümüş sikkelere darp yeri yazılması Yıldırım Bayezid'in oğulları döneminde olmuştur. Bu bilgi I. Murad'ın katalogdaki bakır sikkesi sebebiyle kabulünü yitirmiştir. Dolayısıyla Osmanlı döneminde sikke üzerinde darp yerinin yazılması I. Murad döneminde de görülmektedir.

I. Murad dönemindeki bu sikke üzerinde darp yerinin Edirne olmasının da ayrı bir önemi vardır. Bu çalışma neticesinde Osmanlı döneminde Balkanlarda darp edilen ilk bakır sikkenin I. Murad dönemine ait olduğunu söyleyebiliriz.

I. Murad'ın önemli bilgiler sunan sikkelerinin ardından, Emir Süleyman döneminde sikkelerde ilk kez tuğraya yer verilmesi bilgisinin ışığında bir örneğe ulaşılmıştır (Env. No: 2020.37). Osmanlı döneminde tuğranın ilk kez sikkeler üzerinde kullanılmasının Emir Süleyman döneminde olduğu bilgisi, çalışma tarafından da kanıtlanmıştır. Gümüş ve bakır olarak darp edilen Emir Süleyman'ın tuğralı sikkeleri, bu bilgiye kanıt oluşturması açısından çalışmanın

diğer önemli verileri olmuştur. Bunun yanı sıra çalışmada yer alan Emir Süleyman ve Mustafa Çelebi'nin Edirne darplı sikkeleri, onların hükümdarlık iddialarını gösterir niteliktedir.

İlk altın paraların II. Mehmed zamanında basıldığı bilinmektedir. Fakat çalışılan sikkeler arasından buna örnek verilecek parayla karşılaşılmamıştır. İncelenenler arasında karşılaşılan ilk altın darp edilen sikke I. Süleyman'a aittir. (Lev. V No.7). Bahsi geçen sikkenin ön yüzünde “Dârib-ün nadri Sâhib-ül-izzi ven nasri fil berri vel-bahr (Altını basan denizde ve karada Tanrının yardımına mazhar, izzet sahibi) yazmaktadır. Arka yüzünde ise “Sultan Süleyman Şah bin Selim Han Azze nasruhu duribe fi Mısır” yazısı yer almaktadır.

II. Ahmed döneminde Venedik dukasından üstün değerinde altın paralar basılmıştır. Bunların üzerinde başlangıçta Kostantiniye darp yeri olarak görülmektedir. Zer-i mahbûb denilen bu paraların yarım değeri İstanbul'da basılmış ve üzerinde darp yeri olarak “İslambol” yer alır. Darp yeri olarak “İslambol” yazısı da bu tarihten itibaren görülmeye başlanmıştır. Bu sebeple bu sikkelere “Zer-i İstanbul” ya da “İstanbul altını” denmektedir. (Lev. XIII No.2).

I. Mahmud döneminde darp edilen zer-i mahbuplar en değerli ve en saygı gören altınlar olmuştur. Çalışmada bunun örnekleri görülmektedir (Lev. XIV No. 4). I. Mahmud dönemi sikkelerinde “hurufu mukatta” harfleri sıklıkla kullanılmıştır. Çalışmada yer alan I. Mahmud dönemi sikkelerinde görülen hurufu mukatta harflerinin varlığı, bu bilgiyi kanıtlar niteliktedir. I. Mahmud dönemi sikkelerinin neredeyse tümünde işaret harflerinin kullanılması, bu sikkeleri ayrıcalıklı kılar ve yeni bir çalışma alanı oluşturabilir.

III. Selim döneminde ise, mali sıkıntılar sebebiyle gerek ayar gerekse vezninde düşürülme yoluna gidilmiştir. (Lev. XVII No. 7). Sanayi Devrimi sonrasında dünya pazarlarıyla hızlı bütünleşmek için gümüş kuruş ya da altın liradan oluşan çift metalli sisteme geçilmiştir. 100 gümüş kuruş bir altın liraya eşit olmuştur. Bu kanuna göre bu gümüş paralar, 5, 10, 20, 40 paralık olmak üzere tedavüle çıkarılmıştır. Bu paraların ortaları delik olarak çıkarılması düşünülmüş fakat tuğra basacak yer kalmadığından bundan vazgeçilmiştir. Ayrıca gümüş ve altın paralara benzememesi için “kenarları tırtıksız” basılmışlardır.

Geleneksel yöntemden de vazgeçilmemiş, paraların üzerinde yine darp yeri belirtilmiştir. Nikel paraların kıymetleri ağırlıklarıyla orantılı değildir.

Osmanlı sikkeleri genel olarak dört madenden darp edilmiştir. Bunlar, altın, gümüş, bakır ve nikelidir. Osmanlı'nın kuruluş döneminde Osman Bey tarafından ilk gümüş para olan akçe basılmıştır. Bakır mangırların darbına ise, I. Murad döneminde başlanmıştır. Akçeyle birlikte devam eden gümüş sikke darbu çeşitli isimler ve birimlerle basılmaya devam etmiştir. Bu gümüş

paralar; zolota, kuruş, beşlik, altılık gibi isimlerle çeşitlendirilmiştir. Altın sikke ise, ekonominin en güçlü olduğu dönemlerde basıldığından Osmanlı ekonomisi açısından bilgi vermektedir. II. Mehmed döneminde ilk defa başlayan altın sikke darbına İstanbul'un fethinden sonra başlanmıştır. Altın sikkeler ilk basıldığında "sultanî" ismini almıştır. Daha sonraları çeşitlenen altın sikkeler; eşrefî, zer-i mahbûb, adli altın, surre altını, memduhiye, cihadiye olarak değişik birimlerde darp edilmiştir. Altın sikke darbından sonra da çift metalli para dönemine geçilmiştir. Böylelikle gümüş sikkelerin yanı sıra altın paralar da vergilerde ve ticarete kullanılmaya başlanmıştır. Ayrıca sikkeler tek metal ismiyle anılmasına rağmen her zaman karışım halinde darp edilmiştir. Altın, gümüş ve bakırın içine farklı madenler katılarak paraların yumuşak olması sağlanmış, kırılmaları önlenmiştir.

Bakır paralar ise pul olarak adlandırılmış ve küçük alışverişlerde kullanılmıştır. Bu sebeple de tağşişe⁴ uğramadıklarından saflık oranlarında hiçbir değişim yaşanmamıştır. Bakır paralar maden olarak değilse de üzerindeki nakış ve işlemler açısından çok değerli görülebilmektedir.

Katalog çalışmasında her madenden sikke örneklenmiştir. Çalışmadaki sikkeler maden olarak da tasniflenmiştir. Bunlardan 63 tanesini altın, 147 tanesini gümüş, 48 tanesi bakır ve 5 tanesi nikeldir. Osmanlı'nın ilk dönemlerinde bakır ve gümüş sikke darp edilmiştir. Ancak II. Mehmed ile birlikte altın sikke darbına başlandığından, kataloğumuzda da altın sikkeler bu dönemde itibaren yer almaktadır. Bakır ve gümüş akçeler birlikte darp edilmesine rağmen, hesaplamalarda ve vergilendirmede uzun süre kullanılan tek para biriminin akçe olduğu bilinmektedir. Daha çok hesaplama ve vergilerde kullanılan gümüş sikkeler maruz kaldığı tağşişlerle saflık oranında sürekli değişimler özellikle de düşüşler yaşamıştır. Bu durum gümüş paraların cidarlarının düşmesine ve iyi korunamadıkları için de yeşil renkli korozyona uğramalarına sebep olmuştur.

Sayı ve maden olarak özellikleri belirtilen sikkeler birimler olarak da ayrıntılı çalışmaya tabi tutulmuştur. Bakır, gümüş ve altın olmalarının yanı sıra her sikkenin birimi ve türü farklıdır. İncelenenler içerisinde çeşidi en fazla olan birim altın olan birimlerdir. Birimler adetleriyle birlikte şunlardır; 4 tane sultani, 5 tane fındık, 1 yarım fındık, 1 bir buçuk fındık, 5 tane çeyrek fındık, 8 zer-i mahbûb, 3 yarım zer- i mahbûb, 8 çeyrek zer-i mahbûb, 1 çeyrek cedit adliye, 1 tam adli altın, olarak yer verilmiştir. Bunların yanı sıra 1 yarım adli altını, 3 tane tuğralı çeyrek cedit mahmudiye, 1 tane cedit mahmudiye, 1 cedit mahmudiye yirmilik, 1 cedit mahmudiye

⁴ Tağşiş: Sikkelerin karışımlarına değersiz metallerin eklenip, ayarlarının düşüklüğüne sebep verilmesine denir (Damalı, 2014: s. 189).

yarımlık, 3 cedid mahmudiye çeyrek, 1 hayriye altını, 2 atik rumi altını, 2 surre altını, 1 çeyrek rumi, 1 çifte atik rumi, 1 memduhiye yarım, 1 memduhiye çeyrek, 2 tane yüz kuruş, 1 tane kuruş da vardır Çalışılan envanterlerde altın sikkelerin birçok çeşidi örneklenmiştir. Özellikle en çok çeşit altın birimi, II. Mahmud dönemine aittir.

Osmanlı'da ilk zamanlarda belli başlı darphanelerde sikke basımı yapılırken fetihlerden sonra sınırların genişlemesiyle birçok darphane kurulmuş ve buralarda sikke darbına devam edilmiştir. Bu çalışmada yer alan sikkelerin nerede darp edildiği, her sikke üzerinde yer almamakla birlikte sikkelerde en çok Kostantiniye darplıların olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Bursa darplı 4 adet, Edirne darplı 22 adet, Serez darplı 3 adet, Novar darplı 15 adet, Kostantiniye darplı 409 adet, Üsküp darplı 2 adet, Mısır darplı 26 adet, Cezayir darplı 1 adet, Kratova darplı 1 adet, Dınişk darplı 1 adet sikke mevcuttur. Bunların yanı sıra Tire darplı 1 adet, Kastamonu darplı 1 adet, Saray darplı 1 adet, İslambol darplı 115 adet, Tiflis darplı 1 adet, Darü'l Hilafetil Aliyye darplı 2 adet sikke katalogumuzda çalışılmıştır. Diğer sikkelerinin bazılarının darp yerleri yok iken bazılarının okunaksızdır. Dolayısıyla incelenen sikkelerdeki darp yerleri; Bursa, Cezayir, Darü'l Hilafetil Aliyye, Dınişk, Edirne, İslambol, Kastamonu, Kratova (Makedonya), Kostantiniye, Saray, Serez, Tiflis, Tire, Mısır, Novar (Novaberde-Kosova), Üsküp'tür. Katalogda çalışılan padişahlardan I. Selim'in, II. Selim'in, IV. Murad'ın, İbrahim'in II. Süleyman'ın, II. Ahmed'in, II. Mustafa'nın, III. Ahmed'in, I. Mahmud'un, III. Osman'ın, III. Mustafa'nın, I. Abdülhamid'in, III. Selim'in, IV. Mustafa'nın, II. Mahmud'un, Abdülmecid'in, Abdülaziz'in, II. Abdülhamid'in, V. Mehmed'in incelenen tüm sikkelerinde darp yerleri vardır ve okunaklıdır. Çalışılan diğer padişahların çoğunun sikkelerinde darp yerleri okunsa da bazılarının darp yerleri yoktur ya da okunaksızdır.

Osmanlı sikkeleri darp yerleri, maden ve nakışlar olarak çeşitlilik gösterse de, küçük darphanelerde basılan mangırlar haricindeki altın, gümüş ve bakır paraların çoğunun üzerinde sülüs hatlı yazı kullanılan padişah tuğrası, unvanı, niyaz, darp yeri darp tarihi yer almaktadır. Bunun üzerine tuğrasız sikkeler yerine sadece padişah isminin yazdığı sikkeler de yer almaktadır. Tuğranın sikke üzerinde ilk kullanımı Emir Süleyman dönemindedir. Bu çalışmada yer alan padişahlardan Emir Süleyman, I. Mahmud, III. Ahmed, II. Murad, III. Mustafa, II. Mahmud, III. Selim, Abdülmecid, Abdülaziz, II. Abdülhamid ve V. Mehmed Reşad sikkelerinde padişahların kendi tuğraları bulunmaktadır.

Tuğraların yanı sıra sikkelerin her biri çeşitli çiçek ya da geometrik motifler içermektedir. Bu süslemeler, görsel estetik değer vermek için kullanılmış olabilirler. Üzerinde sadece yazı bulunan sikkelerin, herhangi bir yerinde farklı motif ve süs olması o sikkenin hangi padişaha ait olduğu

dahi belirleyebilmektedir. Süslemelerde genel olarak yıldız, daire, ok ucu, palmet, çintemani, tırfıl, düğüm, saadet düğümü kullanıldığı görülmüştür. Bu motifler sikke üzerinde oldukça küçük işlenmiş, bazen tuğra yanına bazen ise yazıların bir tarafına iliştilmişlerdir. Motiflerin yanı sıra bitkisel bezemeler de kullanmıştır. Bunlara örnek ise, karanfil, gül, gül tomurcuğu, lale, akantus bitkilerine yer verildiği görülmüştür. Bu bitkisel süsler genelde sikkelerin etrafını daire şeklinde sarar vaziyette sarmaşık gibi kullanılmışlardır. Bunların haricinde kataloğumuzda yer alan mangırların üzerlerinde hayvan, bitki motifleri işlenmiş olanlarına ulaşılmıştır.

Osmanlı'nın her döneminde darp edilen çeşitli özelliklerine değindiğimiz bu sikkelerin hepsine gerek kazılardan gerekse de müze kataloglarından ulaşmamız onların değerini anlamamız için kâfidir. Her tahta geçen padişah eskisini kullanmamak üzere kendi hâkimiyetini ilan etmesine yardımcı olan yeni sikkelerini darp ettirmiş ve eskileri toplatılmıştır. Buna rağmen elimize her padişaha ait sikke geçmesi, halkın bu sikke tecdid⁵ sırasında sikkelerini vergi ödememek için vermedikleri sonucunu çıkarmamızı sağlamaktadır.

Bu şekilde geri toplanamayan ve koleksiyonu yapılan sikkeler sayesinde her padişaha ait sikke elimize veri olarak yer almıştır. Koleksiyon ve tecdid esnasında geri vermemenin yanı sıra bu sikkelerin buhran ve savaş zamanları için de saklandığı söylenebilir. Tüm bu şartlar sikkenin şu an nasılsa Osmanlı döneminde de o derece önemli olduğunu göstermiştir.

Sonuç olarak bu çalışmada Edirne Arkeoloji Müzesi'nde bulunan Osmanlı dönemi sikkeleri ayrıntılı bir şekilde, yayınlanmış kataloglar aracılığıyla tarihlendirilmeye ya da bilgilerinin düzeltilmesine çalışılmıştır. Ön yüz, arka yüz yazıları, darp yer ve tarihleri, bezemeleri hakkındaki bilgiler kayıt altına alınarak gelecek çalışmalara katkı sağlaması düşünülmektedir.

Osmanlı dönemi paraları ile ilgili bilgiler çalışılan kitaplarda mevcut olsa da bunlar düzenli bir sırayla çalışılmadığından tüm bilgiler dağınık halde literatürde yer almaktadır. Düzenli çalışılan bazı sikke kaynakları ise çok eski tarihlidir ve yeni bilgilerin ilavesiyle revizeye ihtiyaç duymaktadır. Ayrıca birçok konuda sikkeler üzerinde tek bir yargıya varılmadığı (Duribe, daribün) görüldüğünden bu durumun karışıklık oluşturduğu düşünülebilir. Genel anlamda bakıldığında, her dönemde ait sikkeler incelenmiş olmasına ve veri elde edilmesine rağmen, nakışlı mangırlar ile ilgili bilgi ve kaynak eksiklikleri olduğu görülmüştür. Bu anlamda, altın ya da gümüş sikkelerden ziyade nakışlı mangırların çalışılması dönemin nümismatik

⁵ Tecdid kelimesi “yenilenme” anlamına geldiğinden; sikke tecdid, yeni padişahın sikke darbıyla eski padişahın tedavüldeki paralarını toplatmasına denir. Böylece sikkelerin ağırlığı ve metalinde değişiklik yapılarak yeni sikkeler darp edilmiştir. Fakat tecdid esnasında sikkelerin ayarı ile oynanmamıştır (Damalı, 2014).

bilimine daha çok katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca müzelerde, envanterlerin doğru bir şekilde oluşturulmasının sağlanması için; Sanat Tarihi, Tarih özellikle de Arkeoloji lisans ve yüksek lisans programlarında Osmanlı Nümismatiği dersi açılabilir. Bunun yanı sıra müze araştırmacılarına hizmetiçi eğitim kapsamında bu eğitimin verilmesi alan için olumlu gelişmeler sağlayacağı düşünülmektedir.

Uzun soluklu süren, zahmetli olduğu kadar bir o kadar keyifli ve değerli olan bu çalışmanın Tarih, Sanat Tarihi, Arkeoloji ve Nümismatik alanlarına katkı sunmasını ümit ederim.

KAYNAKÇA

- Aksan, A. İhsan (2014). Kütahya Müzesi Erken Osmanlı Dönemi Sikkeleri (I. Murad-II. Murad Dönemi), (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akyıldız, A. (2007). “Para”. *TDV İslam Ansiklopedisi* (XXXIV, s. 163-176). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi.
- Arda, T.S. (1979). “I. Abdülhamid Döneminde İstanbul’da Basılan Gümüş Paralar”. *Türk Nümismatik Derneği Bülteni*, 4, 24-32.
- Arda, T. S. (1985). “Sultan III. Mustafa Dönemi İstanbul Baskılı Gümüş 10 Paralar Üzerinde Bir İnceleme”. *Türk Nümismatik Derneği Bülteni*, 14, 20-26.
- Artuk, C. (1982). “Nümismatik İlimine Yardım Edenlerden Birkaçı”. *Türk Nümismatik Derneği Bülteni*, 9, 22-27.
- Artuk, İbrahim (1993). “Cedid Eşrefi”. *TDV İslam Ansiklopedisi* (7, s. 210-211).
- Artuk, İbrahim (1988). “Adli Altın”. *TDV İslam Ansiklopedisi* (1, s. 389). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi.
- Artuk, İbrahim (2013). “Zer-i Mahbûb”. *TDV İslam Ansiklopedisi* (XLIV, s. 281-282).
- Artuk, İbrahim (1989). “Altılık”. *TDV İslam Ansiklopedisi* 2, s. 532).
- Artuk, İbrahim (1992). “Beşlik”. *TDV İslam Ansiklopedisi* (6, s.7).
- Artuk İbrahim (2013). “Zolota”. *TDV İslam Ansiklopedisi* (XLIV, s. 500-501).
- Artuk, İ. (1993). “Cedid İslambol”. *TDV İslam Ansiklopedisi* (7, s. 211). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi.
- Artuk, İ. (1996). “Fındık Altını”. *TDV İslam Ansiklopedisi* (13, s. 27-28). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi.
- Artuk, İbrahim ve C. (1971). *İstanbul Arkeoloji Müzeleri Teşhirdeki İslami Sikkeler Kataloğu*, II. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

- Artuk, İbrahim (1972). *Kanuni Sultan Süleyman Adına Basılan Sikkeler*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Aydoğan, Hamit (2019). *Evliyâ Çelebi'ye göre 17. yüzyılda Edirne*. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
- Aykut, N. (1993). “Çeyrek”. *TDV İslam Ansiklopedisi*. (VIII. S. 298-299). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi.
- Aykut, Şevki Nezihi (2002). “Osmanlı Sikkeleri”. *Türkler Ansiklopedisi*, 10, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 1528-1562.
- Bölükbaşı, Ö. F. (2013). *18. Yüzyılın İkinci Yarısında Darphane-i Âmire*. İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Coşkun, M.B. (1979). “Nikel Meskûkat”. *Türk Nümismatik Derneği Bülteni*, 6-7, 63-64.
- Damalı, A. (2014). *A'dan Z'ye Osmanlı Nümismatik El Kitabı*. Nilüfer Damalı Eğitim, Kültür ve Çevre Vakfı Yayınları İstanbul.
- Damalı, A. (2010). *Osmanlı Sikkeleri Tarihi*, 1. İstanbul: Nilüfer Damalı Eğitim Kültür ve Çevre Vakfı Yayınları.
- Damalı, A. (2010). *Osmanlı Sikkeleri Tarihi*, 2. İstanbul: Nilüfer Damalı Eğitim Kültür ve Çevre Vakfı Yayınları.
- Damalı, A. (2012). *Osmanlı Sikkeleri Tarihi*, 6. İstanbul: Nilüfer Damalı Eğitim, Kültür ve Çevre Vakfı Yayınları.
- Damalı, A. (2013). *Osmanlı Sikkeleri Tarihi*, 7. İstanbul: Nilüfer Damalı Eğitim, Kültür ve Çevre Vakfı Yayınları.
- Damalı, A. (2014). *Osmanlı Sikkeleri Tarihi*, 8. İstanbul: Nilüfer Damalı Eğitim, Kültür ve Çevre Vakfı Yayınları.
- Damalı, A. (2014). *Osmanlı Sikkeleri Tarihi*, 9. İstanbul: Nilüfer Damalı Eğitim, Kültür ve Çevre Vakfı Yayınları.
- DİA, (2003). “Mecidiye”. *TDV İslam Ansiklopedisi* (XXVIII, s. 239). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi.

- Diktaş, Arzu (2008). *XVI. Yüzyılın Son Çeyreğinde Edirne’de Sosyal Hayat*. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
- Dursun, Necla (2012). Konya Etnografya Müzesi’nde Bulunan Osmanlı Klasik Dönemi Sikkelerinden Örnekler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi/The Journal of International Social Research*, 5 (22), 1307-9581, 391-403.
- Erdem, E. (2006). “Osmanlı Para Sistemi ve Tağşiş Politikası Dönemsel Bir Analiz”. *Bankacılar Dergisi*, 56, 10-27.
- Galib, İsmail (1307). *Takvim-i Meskukat-ı Osmaniyye*, İstanbul.
- Genç, Mehmet (2000). *Osmanlı İmparatorluğu’nda Devlet ve Ekonomi*. İstanbul: Ötüken Yayınevi.
- Gökbilgin, M. Tayyip (2007). *Edirne ve Paşa Livası XV. Ve XVI. Asırlarda Vakıflar, Mülkler, Mukataalar*. İstanbul: İşaret Yayınları.
- Kabaklarlı, N. (2007). *Mangır: Tire’de Darp Edilen Osmanlı Bakır Paraları*, İstanbul: Uşaklılar Eğitim ve Kültür Vakfı.
- Kaleli, Hüseyin (2002). “Osmanlı Madeni Para Rejiminde Enflasyona Yol Açması Bakımından Tağşişler ve Sebepleri”. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi*, 7 (2), 189-206.
- Kayıcı, Haluk (2012). *Sâlnâmelere göre Sosyo-Ekonomik Yapısıyla Edirne Sancağı (1870-1903)*. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.
- Kerestecioğlu, K. (1985). “Osmanlı Nümismatiğinin Büyük Problemi” İşaret Harfler”, *Türk Nümismatik Derneği Bülteni*, 16, 15.
- Kolerkılıç, Ekrem (1958). *Osmanlı İmparatorluğu’nda Para*. Ankara: Doğu Ltd. Matbaası.
- Maxim, Mihai (2007). “Padişahî, *TDV İslam Ansiklopedisi*, 34, 143-144.
- Osman, Rıfat (1989). *Edirne Sarayı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.
- Ölçer, Cüneyt (1966). *Son Altı Osmanlı Padişahı Zamanında İstanbul’da Basılmış Gümüş Paralar*. İstanbul: Yenilik Yayınevi.

- Ölçer, C. (1968). *Yıldırım Bayezid'in Oğullarına Ait Akçe ve Mangırlar*. İstanbul: Yenilik Yayınevi.
- Ölçer, C. (1970). *Sultan II. Mahmud Zamanında Darp Edilen Osmanlı Madeni Paraları*. İstanbul: Yenilik Yayınevi.
- Ölçer, C. (1975). *Osmanlı Mangırları*. İstanbul: Yenilik Yayınevi.
- Ölçer, C. (1978). *Sultan Abdülmecid Devri Osmanlı Madeni Paraları*. İstanbul: Yenilik Yayınevi.
- Ölçer, C. (1979). *Sultan Abdülaziz Han Devri Osmanlı Madeni Paraları*. İstanbul: Yenilik Yayınevi.
- Ölçer, C. (1984). "II. Murad Dönemi Sikkeleri", *Tarih ve Toplum Dergisi*, 13-16.
- Ölçer, C. (1987). *Sultan Mehmed Reşad ve Sultan Mehmed Vahdettin Dönemi Osmanlı Madeni Paraları*, İstanbul: Yenilik Yayınevi.
- Ölçer, C. (1987). *Sultan V. Murad ve Sultan II. Abdülhamid Dönemi Osmanlı Madeni Paraları*. İstanbul: Yenilik Yayınevi.
- Özcan, A. (1992). "Buçuktepe Vakası". *TDV İslam Ansiklopedisi* (6, s. 343-344). İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi.
- Özcan Ruhi (2005). "Osmanlı Devleti'nde XVII. Yüzyılda Yapılan Sikke Tashihleri". *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 18, 237-266.
- Öztürk, M. (2002). "Genel Hatlarıyla Osmanlı Para Tarihi. *Türkler X*. Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 1485-1527.
- Pamuk, Şevket (1999). *Osmanlı İmparatorluğu'nda Paranın Tarihi*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Pamuk, Şevket (2002). "Kuruş", *TDV İslam Ansiklopedisi* (34, s. 458-459).
- Pere, Nuri (1968). *Osmanlılarda Madeni Paralar*. İstanbul: YKB Numismatik Yayınları.
- Peremeci, Osman Nuri (2011). *Edirne Tarihi*. Edirne: Bellek Yayınevi.

- Sahillioğlu, Halil (1965). *Bir Asırlık Osmanlı Para Tarihi 1640-1670*. Yayınlanmamış Doçentlik Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Sahillioğlu, H. (1989). “Akçe”, *TDV İslam Ansiklopedisi 2*, s. 224-227.
- Sahillioğlu, H. (1989). “Altın”, *TDV İslam Ansiklopedisi II*, s. 532-536. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi.
- Sahillioğlu, H. (1993). “Darphane”. *TDV İslam Ansiklopedisi (8)*, s. 501-505). Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi.
- Sahillioğlu, Halil (1994). “Dirhem”. *TDV İslam Ansiklopedisi 9*, s. 368-371.
- Shaw, W. M.K. (2004). *Osmanlı Müzeciliği*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Tekin, Oğuz (2009). “Sikke”. *TDV İslam Ansiklopedisi 37*, s. 179-184. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi.
- Tekin, O. (2008). *Antik Nümismatik ve Anadolu*, Arkeoloji ve Sanat Yayınları, İstanbul.
- Tekin, O. (2004). “Mesukat”. *TDV İslam Ansiklopedisi 29*, s. 317-318. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yayınevi.
- Tekin, O. (2003). “Mangır”. *TDV İslam Ansiklopedisi 27*, s. 16-17.
- Tiktaş, Suat (2014). *XVI. Yüzyılda Edirne Şehri: Demografik Toplumsal ve Ekonomik Yapı*. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Edirne.

EKLER

EK 1. SİKKE ENVANTERİ

EK 2. SİKKA KATALOĞU

EK 1

SİKKE ENVANTERİ

Sikkelerin bulunduğu bu bölümde, aynı olan sikkeler gruplandırılmıştır. Seneleri farklı olduğundan bu seneler envanter numaralarının yanına parantez içinde yazılmıştır. Delikli ya da noktalı olan sikkelerin bu özellikleri yine envanter numaralarının yanına yazılmıştır. Böylece aynı tür sikkelerin farklılıkları belirtilerek bir arada çalışılmıştır.

I. MURAD (H.761-792/M.1359-1389)

Ön Yüz : Nakış ?
Arka Yüz : Hullide mulkehu duribe Edirne
Darp Yeri : Edirne
Ref. : ?
Env. No. : İ.23/634
: Bakır, 14 mm, 1 g, **Mangır**.
Lev. I 1

Ön Yüz : Murad bin Orhan
Arka Yüz : خلد ملكه
Arka Yüz : Hullide mulkehu
Darp Yeri : -
Ref. : <http://www.balcoins.com/> (20.03.2019)
Env. No. : 2020.9
: Gümüş, 14.5 mm, 1.05 g, **Akçe**, noktalı.
Lev. I 2

I. BAYEZID (H. 792-805/M. 1389-1402)

Ön Yüz : Bayezid bin Murad

Ön Yüz : بايزيد بن مراد

Arka Yüz : خلد ملكه

Arka Yüz : Hüllide mülkehu 792

Darp Yeri : -

Ref. : O.M.P Lev. 2 No. 13

Env. No : İ.6/617

: Gümüş, 12 mm, 1.05 g, **Akçe**, noktalı.

Lev. II 1

Ön Yüz : ★ بن

Arka Yüz : ۲۹۷ ادرزه

Darp Yeri : Edirne

Ref. :

Env. No : 2020.42

: Gümüş, 11 mm, 0.725 g, **Akçe**, noktalı.

Lev. II 2

Ön Yüz : Bayezid bin Murad

Arka Yüz : Hullide mulkehu

Darp Yeri : -

Ref : O.M.P. Lev. 2 No: 18

Env. No : İ.731/2097

: Bakır, 19 mm, 2.90 g, **Mangır**.

Lev. II 3

Ön Yüz : Bayezid bin Murad
Arka Yüz : Hullide Mulkehu 792
Darp Yeri : -
Env. No : İ.769/2253
: Gümüş, 13 mm, 1.12 g, **Akçe**, noktalı.
Lev. II 4

FETRET DEVRİ

EMİR SÜLEYMAN (H. 806-813/M. 1403-1416)

Ön Yüz : Emir Süleyman bin Bayezid (Tuğra)
Arka Yüz : Hüllide mülkehu 806. (iki çizginin arasındaki merkezde bir tane nokta)
Darp Yeri : -
Ref. : Yıldırım Bayezid'in oğullarına ait akçe ve mangırlar s. 41. (5A 802)
Env. No : 2016.1
: Bakır, 17 mm, 2.70 g, **Mangır**, noktalı.
Lev. III 1

Ön Yüz : Emir Süleyman bin Bayezid (Tuğra)
Arka Yüz : Hüllide Mülkehu 806. Çevresinde: Ebubekir, Ömer, Osman, Ali".
Darp Yeri : -
Ref. : Yıldırım Bayezid'in oğullarına ait akçe ve mangırlar s. 9
: <https://en.numista.com/catalogue/pieces160665.html> (10.05.2020)
Env. No : 2020.37
: Gümüş, 16 mm, 0.910 g, **Akçe**.
Lev. III 2

MUSTAFA ÇELEBİ (H. 824-825/M. 1421-1422)

Ön Yüz : Mustafa bin Bayezid Han
Arka Yüz : Hullide Mulkehu duribe Edirne 822
Darp Yeri : Edirne
Ref. : Y. B. O. A. M. s. 108.
Env. No : İ.765/2249
: Gümüş, 13 mm, 1.16 g, **Akçe**, noktalı.
Lev. IV 1

II. MURAD (H. 824-848/M. 1424-1444)

Ön Yüz : ۷۴۸ محمدبن مرآد خان
Arka Yüz : ادرنه ضرب ملکه خلد
Darp Yeri : Edirne
Ref. : TMOK 47
Env. No : 15/626
: Bakır, 12 mm, 1.05 g, **Mangır.**
Lev. V 1

Ön Yüz : بن مرآد
Arka Yüz : ادرنه ضرب ملکه خلد
Darp Yeri : Edirne
Ref. : -
Env. No : 16/627
: Bakır, 13 mm, 1,33 g, **Mangır.**
Lev. V 2

Ön Yüz : Ayna usulü simetrik Murad ve Kayı damgası. Harflerin arasında yıldızlar.
Arka Yüz : Duribe Edirne
Darp Yeri : Edirne
Ref. : İ.A.M.T.İ.S. s. 466. - TMOK No: 50
Env. No : 197/820-370/1156-739/2197-855/2658
: Bakır, 15 mm, 2 g, (15 mm, 2.58 g), (16 mm, 2.83 g), (16 mm, 3 g) **Mangır.**
Lev. V 3

Ön Yüz : Sırt sırta vermiş nakış
Arka Yüz : Üstte nakış, altta **duribe Bursa**
Darp Yeri : Bursa
Ref. : O.M.P. Lev. 6 No: 69
Env. No : 209/832
: Bakır, 13 mm, 1.27 g, **Mangır**.
Lev. V 4

Ön Yüz : ...Murad bin Mehmed Han.... mülkühü
Arka Yüz : Duribe ... hamele üsrel-bâb 827
Darp Yeri : -
Ref. : O.M.P. Lev. 6 No: 65
Env. No : 232/855
: Bakır, 16 mm, 2.55 g, **Mangır**, noktalı.
Lev. V 5

Ön Yüz : Murad bin Mehmed Han 834
Arka Yüz : Hullide mülhuhu duribe Serez
Darp Yeri : Serez
Ref. : O.M.P. Lev. 5 No: 61
Env. No : 2020.11-855/2605
: Gümüş, 13.5 mm, 0.815 g, (16 mm, 3 g) **Akçe**, noktalı.
Lev. V 6

Ön Yüz : Murad bin Mehmed Han?
Arka Yüz : Hüllide mulkühü? (Ortada üç çizgi)
Darp Yeri : ?
Ref. : <http://www.balcoins.com/> (Env. 448)
Env. No : 2020.23
: Gümüş, 13.5 mm, 0.980 g, **Akçe**.
Lev. V 7

II. MEHMED (H. 848-886/M. 1444-1481)

Ön Yüz : Nakış. Nakışın ortasında Mehmed.

Arka Yüz : ...

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 11/622

: Bakır, 16 mm, 2 g, **Mangır.**

Lev. VI 1

Ön Yüz : Ortada yıldızlı nakış.

Arka Yüz : Ortada yıldız.

Darp Yeri : -

Ref. : <http://www.balcoins.com/> (23.05.2020)

Env. No : 26/637

: Bakır, 16 mm, 2 g, **Mangır.**

Lev. VI 2

Ön Yüz : Ejder figürü

Arka Yüz : Hullide mulkehü Bursa

Darp Yeri : Bursa

Ref. : -

Env. No : 152/775

: Bakır, 19 mm, 2.30 g, **Mangır.**

Lev. VI 3

Ön Yüz : Ejder figürü
Arka Yüz : Hullide mulkühü Bursa
Darp Yeri : Bursa
Ref. : -
Env. No : 154/777
: Bakır, 13 mm, 1.50 g, **Mangır.**
Lev. VI 4

Ön Yüz : Mehmed bin
Arka Yüz : Murad Han
Darp Yeri : -
Ref. : O.M.P. Lev. 7 No: 99
<http://www.balcoins.com/> (No: 542)
Env. No : 202/825
: Bakır, 15 mm, 2.85 g, **Mangır.**
Lev. VI 5

Ön Yüz : Mehmed bin Murad Han
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : O.M.P. Lev. 7 No: 94
Env. No : 670/1982
: Bakır, 14 mm, 1.50 g, **Mangır.**
Lev. VI 6

Ön Yüz : Sultan Mehmed bin Murad
Arka Yüz : Hüllide mülkuhu Edirne
Darp Yeri : Edirne
Ref. : -
Env. No : 2016.2145
: Bakır, 13 mm, 1.22 g, **Mangır.**
Lev. VI 7

Ön Yüz : Mehmed bin Murad Han azze nasruhu... (Ortada yıldız)
Arka Yüz : Hullide mülkuhu Edirne (Ortada yıldız)
Darp Yeri : Edirne
Ref. : <http://www.balcoins.com/> (No: 993)
Env. No : 2020.12-2020.13
: Gümüş, 10.5 mm, 0.870 g, (12.5 mm, 0.865 g) **Akçe.**
Lev. VI 8

Ön Yüz : Mehmed bin Murad Han azze nasruhu 869 (Ortada yıldız)
Arka Yüz : Hullide mülkuhu Bursa (Ortada yıldız)
Darp Yeri : Bursa
Ref. : <http://www.balcoins.com/> (No: 993)
Env. No : 2020.14
: Gümüş, 12.5 mm, 0.980 g, **Akçe**, noktalı.
Lev. VI 9

Ön Yüz : Mehmed bin Murad Han ...
Arka Yüz : Hüllide mulkühü ... (Saadet düğümlü ikili çizgi.)
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 2020.15
: Gümüş, 12 mm, 0.925 g, **Akçe**, noktalı.
Lev. VI 10

Ön Yüz : Mehmed bin Murad Han ...
Arka Yüzduribe Edirne
Darp Yeri : Edirne
Ref. :
Env. No : 2020.20
: Gümüş, 10 mm, 0.960 g, **Akçe**, noktalı.
Lev. VI 11

Ön Yüz : Mehmed Han bin Murad
Arka Yüz : Azze nasruhu Edirne
Darp Yeri : Edirne
Ref. :
Env. No : 2020.25
:Gümüş, 11 mm, 0.550 g, **Akçe**.
Lev. VI 12

Ön Yüz : Mehmed bin Murad Han

Arka Yüz :886

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 2020.28

: Gümüş, 12 mm, 0.725 g, **Akçe.**

Lev. VI : 13

Ön Yüz : Mehmed bin Murad Han

Arka Yüz : Hüllide mulkehu Novar

Darp Yeri : Novar

Ref. : -

Env. No : 2020.29

:Gümüş, 12 mm, 0.850 g, **Akçe.**

Lev. VI : 14

Ön Yüz : Sultan Mehmed Han...

Arka Yüz : Kostantiniye

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : -

Env. No : 2020.31

: Gümüş, 12.5 mm, 0.310 g, **Akçe.**

Lev. VI : 15

Ön Yüz : Mehmed Han Murad

Arka Yüz : Azze nasruhu...

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 2020.33

: Gümüş, 11 mm, 0.635 g, **Akçe**, noktalı.

Lev. VI : 16

Ön Yüz : Ortada Mehmed. Kenarlarında: Han bin Murad

Arka Yüz : Azze nasruhu

Darp Yeri : -

Env. No : 2020.34

: Gümüş, 12 mm, 0.28 g, **Akçe**, noktalı.

Lev. VI : 17

Ön Yüz : Mehmed bin Murad Han... 865

Arka Yüz : Hüllide mülkühu ...n (Edirne)

Darp Yeri : Edirne

Ref. : <http://www.balcoins.com/> (No: 733)
Env. No : 2020.38-2020.39
: Gümüş, 11 mm, 0.855 g, (11 mm, 0.890 g) **Akçe**, noktalı.
Lev. VI 18

Ön Yüz : Mehmed bin ... Han ...7

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 2020.43
: Gümüş, 13 mm, 0.300 g, **Akçe**, Noktalı.

Lev. VI 19

Ön Yüz : Ortada daire içinde Sultan, Etrafında.... Murad han

Arka Yüz : -

Ref. : <http://www.balcoins.com/> (No: 834)

Env. No 6720
: Bakır, 18 mm, 2.79 g, **Mangır**.

Lev VI 20

II. BAYEZİD (H. 886-918/ M. 1481-1512)

Ön Yüz : Sultan Bayezid bin Mehmed Han
Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Edirne **sene** 886
Darp Yeri : Edirne
Ref. : O.M.P. No: 105
Env. No : 12/623
: Gümüş, 12 mm, 0.63 g, **Akçe**.
Lev. VII 1

Ön Yüz : Daire içinde Bayezid. Etrafında: ...
Arka Yüz : Ortada bir yıldız. Etrafında yıldızlar olan nakış.
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 213/836
: Bakır, 15 mm, 1. 50 g, **Mangır**.

Lev. VII 2

Ön Yüz : [... ادرنم
Arka Yüz ۱۰۹
Darp Yeri : Edirne
Ref. : ?
Env. No : 218/841
: Bakır, 12 mm, 1.20 g, **Mangır**.

Lev. VII 3

Ön Yüz : Daire içinde Bayezid. Altında Kostantiniye
Arka Yüz : Ortada bir yıldız. Etrafında yıldızlar olan nakış.
Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : -
Env. No : 376/1164
: Bakır, 16 mm, 2 g, **Mangır.**
Lev. VII 4

Ön Yüz : Bayezid han ...

Arka YüzSerez 886

Darp Yeri : Serez

Ref. : -

Env. No : 575/1454

: Gümüş, 11 mm, 0.75 g, **Akçe.**

Lev. VII 5

Ön Yüz : Sultan Bayezid bin Mehmed Han

Arka Yüz : Azze nsruhu duribe Novar 887

Darp Yeri : Novar

Ref. : -

Env. No : 1147/5202a

: Gümüş, 13 mm, 1 g, **Akçe.**

Lev. VII 6

Ön Yüz : Sultan Bayezid bin Mehmed Han

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Kostantiniye 887-886

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : -

Env. No : 1147/5202b- 1355/6334

: Gümüş, 13 mm, 1 g, (11 mm, 0.75 g) **Akçe.**

Lev. VII 7

Ön Yüz : Sultanül berreyni ve Hakanül Bahreyni es sultan bin essultan (Ortada yıldız motifi)
Arka Yüz : Bayezid bin Mehmed Han Halledallahü duribe Kostantiniye sene 886 (Ortada yıldız motifi)
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : Pere 104
Env. No : 1354/6333
: Gümüş, 21 mm, 7.66 g, **Akçe.**
Lev. VII 8

I. SELİM H. 918-926/1512-1520

Ön Yüz : حان بايزيد بين شاه سليم ص لطان
: Sultan Selim Şah Bin Bayezid Han

Arka Yüz : عز نصره
: Azze Nasrühü ... Kostantiniye

Darp Yeri : ؤسطن طرپه
: Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 10 No: 125-146

Env. No : 225/848
: Gümüş, 12 mm, 60 gr, **Akçe**.

Lev. VIII 1

Ön Yüz : Sultan Selim Şah bin Bayezid Han

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Kostantiniye

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev. 10 no. 196

Env. No : 782/2295
: Gümüş, 12 mm, 0.75 g, **Akçe**.

Lev. VIII 2

Ön Yüz : Sultan Selim Şah bin Bayezid Han

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Novar sene (Kostantiniye) (sene 918 Kostantiniye)

Darp Yeri : Novar-Kostantiniye-Kostantiniye

Ref. : <http://www.balcoins.com/> (No: 2085) (20.01.2020)

Env. No : 442/1269-444/1271-447/1274
: Gümüş, 12 mm, 0.69 g, **Akçe**, noktalı.

Lev. VIII 3

Ön Yüz : Sultan Selim Şah bin Bayezid Han

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Kostantiniye
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : <http://www.balcoins.com/> (No: 2085) (20.01.2020)
Env. No : 2020.21
: Gümüş, 12 mm, 0.65 g, **Akçe**, noktalı.
Lev. VIII 4

Ön Yüz : Sultan Selim Şah bin Bayezid Han
Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Üsküp
Darp Yeri : Üsküp
Ref. : -
Env. No : 879/2864
: Gümüş, 12 mm, 0.6 g, **Akçe**, noktalı.
Lev. VIII 5

Ön Yüz : Sultan Selim Şah bin Bayezid Han
Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Edirne 918 sene
Darp Yeri : Edirne
Ref. : -
Env. No : 1138/5193b
: Gümüş, 12 mm, 0.6 g, **Akçe**, noktalı.
Lev. VIII 6

Ön Yüz : Sultan Selim Şah bin Bayezid Han
Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Novar 918 sene
Darp Yeri : Novar
Ref. : O.M.P. Lev. 10 No. 142
Env. No : 1144/5199
: Gümüş, 13 mm, 0.70 g, **Akçe**.
Lev. VIII 7

I. SÜLEYMAN (H. 926-974/1520-1566)

Ön Yüz : Nakış
Arka Yüz : Nakış
Darp Yeri : -
Ref. : MKİK No. 757. , Artuk s.11.
: Pere s. 317.

Env. No : 18/629
: Bakır, 12 mm, 3 g, **Mangır.**

Lev. IX 1

Ön Yüz : Sultan Süleyman Şah bin Selim Şah

Arka Yüz : 926

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 19/630
: Gümüş, 12 mm, 0.63 g, **Akçe.**

Lev. IX 2

Ön Yüz : عز سنه قسط نطون ه ضر نصره ٣٥٩

: Azze nasruhu duribe Kostantiniye

Arka Yüz : Nakış

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 14 No: 221

Env. No : 210/833-196/819
: Bakır, 14 mm, 2.15 g, **Mangır.**

Lev. IX 3

Ön Yüz : عز سنه قسط نطون ه ضر نصره ٣٥٩

Arka Yüz : Nakış
Darp Yeri : ?
Ref. : O.M.P. Lev: 14 No: 221
Env. No : 375/1163
: Bakır, 16 mm, 2.15 g, **Mangır.**
Lev. IX 4

Ön Yüz : ...

Arka Yüz963

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 393/1190

: Bakır, 14 mm, 2 g, **Mangır.**

Lev. IX 5

Ön Yüz : Nakış

Arka Yüzsene 926

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 422/1234

: Bakır, 18 mm, 3 g, **Mangır.**

Lev. IX 6

Ön Yüz : ... Sene 926

Arka Yüz : Kostantiniye

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : -

Env. No : 439/1265

: Gümüş, 13 mm, 0.63 g, **Akçe.**

Lev. IX 7

Ön Yüz : Sultan Süleyman Şah bin Selim Şah
Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Novar sene 926
Darp Yeri : Novar
Ref. : <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 189)
Env. No : 443/1270-1149/5204-1150/5205-1151/5206-1152/5207-1153/5208-1154/5209-1155/5210
: Gümüş, 13 mm, 0.7 g, **Akçe**.

Lev. IX 8

Ön Yüz : Nakış
Arka Yüz : Edirne sene 926
Darp Yeri : Edirne
Ref. : -
Env. No : 2016.10
: Bakır, 18 mm, 2 g, **Mangır**.

Lev. IX 9

Ön Yüz : Sultan Süleyman Şah bin Selim Şah
Arka Yüz : Nasruhu
Darp Yeri : -
Ref. :-
Env. No : 2020.41
: Gümüş, 10 mm, 0.57 g, **Akçe**, noktalı.

Lev. IX 10

Ön Yüz : Daribün nadri sahibül izzi vennasri filberri velbahr
Arka Yüz : Sultan Süleyman Şah bin Selim Han azze nasruhu duribe fi Mısır sene 926
Darp Yeri : Mısır
Ref. : O.M.P. Lev. 12 No. 181
Env. No : 1134/5182
: Altın, 20 mm, 3.48 g, **Sultani**.

Lev. IX 11

Ön Yüz : Daribün nadri sahibül izzi vennasri filberri velbahr

Arka Yüz : Sultan Süleyman Şah bin Selim Han azze nasruhu duribe fi Kostantiniye sene
: 926

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev. 12 No. 178 : Damalı, *Osmanlı Sikkeleri...II*, s. 610.

Env. No : 1135/5183

: Altın, 19 mm, 3. 44 g, **Sultani**.

Lev. IX 12

Ön Yüz : Sultan Süleyman Şah bin Selim Şah

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Kratoğa sene 926

Darp Yeri : قرطوه (Kratova)

Buluntu Yeri : Uzunköprü/Edirne

Ref. : O.M.P. Lev. 14 No. 203

Env. No : 1137/5192

: Gümüş, 12 mm, 0.7 g, **Akçe**.

Lev. IX 13

Ön Yüz : Sultan Süleyman Şah bin Selim Şah

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Edirne sene 926

Darp Yeri : Edirne

Buluntu Yeri: Uzunköprü/Edirne

Ref. : -

Env. No : 1139/5194a

: Gümüş, 12 mm, 0.7 g, **Akçe**.

Lev. IX 14

Ön Yüz : Sultan Süleyman Şah bin Selim Şah

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Serez sene 926

Darp Yeri : Serez
Bulut Yeri : Uzunköprü/Edirne
Ref. : <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 191)
Env. No : 1140/5195a-b
: Gümüş, 12 mm, 0.7 g, **Akçe**.
Lev. IX 15

Ön Yüz : Sultan Süleyman Şah bin Selim Şah
Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Kostantiniye sene 926
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 175)
Env. No : 1143/5198 (delikli)
: Gümüş, 13 mm, 0.8 g, **Akçe**, delikli.
Lev. IX 16

Ön Yüz : Sultan Süleyman Şah bin Selim Şah
Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Dımişk sene 926
Darp Yeri : Dımişk
Ref. : <http://www.balcoins.com/> (No: 14)
Env. No : 1145/5200
: Gümüş, 12 mm, 0.7 g, **Akçe**.
Lev. IX 17

Ön Yüz : Sultan Süleyman Şah bin Selim Şah
Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Tire sene 926
Darp Yeri : Tire
Ref. : <http://www.balcoins.com/> (No: 13)
Env. No : 1146/5201
: Gümüş, 13 mm, 0.63 g, **Akçe**.
Lev. IX 18

Ön Yüz : Sultan Süleyman Şah bin Selim Şah
Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Kastamonu sene 926
Darp Yeri : Kastamonu
Ref. : <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 172)
Env. No : 1148/5203
: Gümüş, 11 mm, 0.7 g, **Akçe.**
Lev. IX 19

Ön Yüz : Sultan Süleyman Şah bin Selim Şah
Arka Yüz : Azze nasruhu duribe Üsküb sene 926
Darp Yeri : Üsküb
Ref. : <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 201)
Env. No : 1156/5212
: Gümüş, 12 mm, 0.7 g, **Akçe.**
Lev. IX 20

Ön Yüz : Sahibül izzı ve nasrı filberri velbahr
Arka Yüz : Sultan Süleyman bin Selim Han. Azze nasruhu duribe fi Cezayir sene 926
Darp Yeri : Cezayir
Ref. : <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 142)
Env. No : 1195/5355
: Altın, 19 mm, 3.50 g, **Sultani.**
Lev. IX 21

II. SELİM (H. 974-982 R. 1566-1574)

Ön Yüz : Geometrik geçme motifi
Arka Yüz : ۷۷۹
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Nakışlı paralar
: <http://www.balcoins.com/> (No: 7)
Env. No : 374/1162-674/1987
: Bakır, 16 mm, 3.17 g, **Mangır**.
Lev. X 1

Ön Yüz : Daribün nadri sahibül izzı vel nasr fil berri
Arka Yüz : Sultan Selim bin Süleyman Han Azze Nasrühü duribe fi Kostantiniye sene
974
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev. 15 No: 237
Env. No : 1025/3209
: Altın, 20 mm, 3.49 g, **Sultani**.
Lev. X : 2

III. MURAD (H. 982-1003/M.1574-1595)

Ön Yüz : Sultan Murad bin Selim Han

Arka Yüz : ...982

Darp Yeri : -

Env. No : 24/635

: Gümüş, 15 mm, 0.77 g, **Akçe.**

Lev. XI 1

I. AHMED (H. 1012-1026/M. 1603-1617)

Ön Yüz : Sultan Ahmed bin Mehmed Han

Arka Yüz : Azze nasrühü duribe Kostantiniye 1012

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev. 22 No: 371

Env. No : 687/2110

: Gümüş, 2 mm, 0.20 g, **Akçe.**

Lev. XII : 1

IV. MURAD (H. 1032-1049/1623-1640)

Ön Yüz : Sultan Murad bin Ahmed Han
Arka Yüz : Azze nasrühü duribe**Mısır**
Darp Yeri : Mısır ?
Ref. : O.M.P. Lev: 25 No: 421
Env. No : 193/816
: Gümüş, 16 mm, 0.75 g, **Medini.**
Lev. XIII 1

Ön Yüz : Sultan Murad bin Ahmed Han
Arka Yüz : Azze nasrühü duribe fi Kostantiniye 1032
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev. 25 No: 424
Env. No : 688/2111
: Gümüş, 11 mm, 0.20 g, **Akçe**, noktalı.
Lev. XIII 2

Ön Yüz : Sultan Murad bin Ahmed Han
Arka Yüz : Azze nasrühü duribe fi Kostantiniye 1032
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev. 25 No: 423
Env. No : 695/2118
: Gümüş, 10 mm, 0.33 g, **Akçe**.
Lev. XIII 3

İBRAHİM (H. 1049-1058/M. 1640-1648)

Ön Yüz : Tuğra (Sultan İbrahim bin Ahmed Han)
Arka Yüz : Hullide Mülkühü duribe fi Kostantiniye 1049
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev. 25 No: 425
Env. No : 684/2107-150/773-685/2108
: Gümüş, 15 mm, 1.5 g, **Beşlik**, noktalı.
Lev XIV : 1

Ön Yüz : Sultanül berreyn ve hakanül Bahreyn el Sultan bin essultan
Arka Yüz : Sultan İbrahim bin Mehmed Han duribe Kostantiniye 1049
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev. 25 No: 423
: İslami Sikkeler Kataloğu (Cilt II) Lev. 1694
Env. No : 27/638-1276/5562
: Gümüş, 18 mm, 2.95 g, **Onluk**.
Lev. XIV : 2

Ön Yüz : Ortada Ahmed. Çevresinde Sultan İbrahim bin.. ?
Arka Yüz : Hullide mülkühü duribe Mısır
Darp Yeri : Mısır
Ref. : O.M.P. Lev. 26 no: 441
Env. No : 686/2109- 690/2113- 691/2114 (delikli)
: Gümüş, 10 mm, 0.30 g, **Akçe**.
Lev. XIV : 3

Ön Yüz : Sultan İbrahim bin Ahmed Han
Arka Yüz : Azza nasrühü duribe Kostantiniye 1049
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev. 26 no: 438-440
: <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 335)
Env. No : 689/2112- 692/2115-878/2863
: Gümüş, 12 mm, 0.20 g, **Akçe**.
Lev. XIV : 4

II. SÜLEYMAN (H. 1099-1102/M. 1687-1691)

Ön Yüz : Süleyman bin İbrahim El muzafferü daima
Arka Yüz : Duribe fi Kostantiniye 1099
Darp Yeri : Kostantiniye
Env. No: : 29/640 (a)- 127/750-131/754-272/895-273/896
: 566/1438-628/1592-629/1593- 697/2120-832/2437
: 1157/5214-1158/5215- İ. 1453/6734
: Bakır, 19 mm, 1.9 g, **Mangır**, noktalı.
Lev. XV : 1

Ön Yüz : Sultanül berreyni ve hakanül bahreyni essultan ibn Sultan
Arka Yüz : Essultan Süleyman bin İbrahim Han dame mülkühü duribe fi Kostantiniye
1099
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev: No:
Env. No : 30/641
: Gümüş, 39 mm, 19 g, **Zolota**, noktalı.
Lev. XV 2

Ön Yüz : Süleyman bin İbrahim el muzafferü daima
Arka Yüz : Duribe fi Saray 1100
Darp Yeri : Saray
Ref. : O.M.P. Lev: 28 No: 472
Env. No : 208/831
: Bakır, 17 mm, 1.5 g, **Mangır**.
Lev. XV 3

II. AHMED (H.1102-1106/1691-1695)

Ön Yüz : Tuğra
Arka Yüz : Duribe fi Kostantiniye 1102
Ön Yüz : طغرا
Arka Yüz : فی ضرب قسطنطنیه ۲۰۱۱
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev: 29 No: 480
Env. No : 31/642

: Bakır, 19 mm, 1.90 g, **Mangır**, noktalı.

Lev. XVI 1

Ön Yüz : Sultanül berreyni ...

Arka Yüz : Essultan Ahmed bin İbrahim han dame mülkühü duribe fi Kostantiniyye
1102

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev: 29 No: 477

Env. No : 137/760

: Gümüş, 27 mm, 7.90 g, **Yarım Zolta**, noktalı.

Lev. XVI 2

Ön Yüz : Tuğra (Ahmed bin İbrahim el muzafferü daima)

Arka Yüz : Duribe fi Kostantiniyye 1102

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev: 29 No: 480

Env. No : 231/854-362/1144 a/b

: Bakır, 19 mm, 1.50 g, **Mangır**, noktalı.

Lev. XVI 3

Ön Yüz : **طغرا**

Arka Yüz : **فی ضرب قسطنطنیه**

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : -

Env. No : 362/1144 a/b

: Gümüş, 19 mm (a,b), 1.95 g (a), 1.50 g (b).

Lev. XVI 4

II. MUSTAFA (H. 1106-1115/M.1695-1703)

- Ön Yüz : Sultanül berreyni ve hakanül bahreyni Es-Sultan...
- Arka Yüz : Essultan Mustafa bin Mehmed Han dame mülkühü duribe fi Edirne sene 1106
- Darp Yeri : Edirne
- Ref. : O.M.P. Lev. 31 No: 490
- Env. No : 33/644-135/758 (delikli)- 136/759-804/2345
- : Gümüş, 39 mm, 19.40 g, **Zolota**, noktalı.
- Lev. XVII : 1

Ön Yüz : السلطان وحاقان البحرین سلطان البرین ...
Sultan-ül berreyni ve Hakan-ül-bahreyni Es-Sultan-ibn-is Sultan

Arka Yüz : قسطنطنیه فی ضرب ملکہ دام حان محمد بن مصطفی السلطان ۱۱۰۱
: Es-Sultan Mustafa bin Mehmed Han dame mülkühü duribe fi Kostantiniyye
:1106

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev: 31 no: 492

Env. No : 34/645 (Kostantiniyye)-801/2342 (Kostantiniye)- 802/2343 (Kostantiniye)-
976/3044 (Kostantiniye) -18 g)- 1458/6801 (Kostantiniye)

: Gümüş, 39 mm, 19.48 g, **Zolota**, noktalı, kırık.

Lev. XVII 2

III. AHMED (H. 1115-1143/1703-1730)

Ön Yüz : طغرا

Arka Yüz : Duribe fi Kostantiniye 1115

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : TMOK 624
: <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 366)

Env. No : 62/673- İ.1441/6687

: Gümüş, 15 mm, 0.63 g, **Para**.

Lev. XVIII : 1

Ön Yüz : السلطان ابن السلطان وحاقان البحرى سلطان البرين

: Sultan-ül berreyni ve Hakan-ül-bahreyni Es-Sultan-ibn-is Sultan

Arka Yüz : ٥ اسالمبول ضرب نصره عز {طغرا} ١١١

: {Tuğra} Azze nasrühü duribe fi İslambol 1115

Darp Yeri : İslambol

Ref. : O.M.P. Lev: 45 No: 683

Env. No : 53/674

: Altın 15 mm, 1.23 g, ½ İstanbul zeri mahbubu.

Lev. XVIII : 2

Ön Yüz : Sultanül berreyni...

Arka Yüz : Tuğra, duribe fi Tiflis 1115

Darp Yeri : Tiflis

Ref. : O.M.P. Lev: 34 No: 532

: <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 361)

Env. No : İ.64/675

: Gümüş, 24 mm, 5.28g, **10 Para**, delikli.

Lev. XVIII : 3

Ön Yüz : Sultanüş berreyni ve ...

Arka Yüz : Tuğra, duribe fi Kostantiniye 1115

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev. 33 No: 517-518

Env. No : İ.65/676

: Gümüş, 29 mm, 7 g, **10 Para**, noktalı.

Lev. XVIII : 4

Ön Yüz : Tuğra

Arka Yüz : ٥ ق س ط ن ط و ١١١٥

: Duribe fi Kostantiniye 1115

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : -

Env. No : 66/677a(delikli)- 372/1160-2016.2142 (0.9 mm, 0.50 g)- 2016.2143 (12 mm, :0.59 g)

: Gümüş, 15 mm, 0.68 g, **Para**, delikli.

Lev. XVIII : 5

Ön Yüz : Tuğra

Arka Yüz : Duribe fi İslambol 1115-İşaret harf üstte "he"

Darp Yeri : İslambol

Ref. : <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 352)

Env. No : 2018.196

: Altın, 18 mm, 3.47 g, **Fındık**, noktalı.

Lev. XVIII : 6

Ön Yüz : Sultanül berreyni

Arka Yüz : Essultan Ahmed bin Mehmed Han dame mülkühü duribe fi Kostantiniye 1115

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev. 33 No: 520

Env. No : 781/2294- 803/2344

: Gümüş, 39 mm, 19 g, **Zolota**.

Lev. XVIII : 7

- Ön Yüz : السلطان ابن السلطان وحقان البحرى سلطان البحرين
: Sultan-ül berreyni ve Hakan-ül-bahreyni Es-Sultan-ibn-is Sultan
- Arka Yüz : قسطنطينيه ضرب ملكه دامحان محمد بن احمد السلطان ١١١
: Es-sultan Ahmed bin Mehmed Han dame mülkühü durube fi Kostantiniye
: 1115
- Darp Yeri : Kostantiniye
- Yeri : قسطنطينيه
Darp
- Ref. : O.M.P. Lev. 34 No. 536
- Env. No : 828/2433
: Bakır, 37 mm, ? g, **Zolota**, kırık.
- Lev. XVIII : 8
- Ön Yüz : Tuğra
- Arka Yüz : Duribe fi İslambol 1115 (İşaret harfi: Ayn)
- Darp Yeri : İslambol
- Ref. : O.M.P. Lev. 32 No: 499
- Env. No : 1200/5444 (delikli)
: Altın, 18 mm, 3.46 g, **Fındık**.
- Lev. XVIII : 9
- Ön Yüz : Tuğra
- Arka Yüz : Duribe fi Mısır sene 1115 (İşaret harf: “mim”,
:“re”)
- Darp Yeri : Mısır
- Ref. : O.M.P. Lev. 32 No: 500
- Env. No : 1282/5570(delikli)
: Altın, 20 mm, 3.38 g, **Fındık**.
- Lev. XVIII : 10

I. MAHMUD (H. 1143-1168/M.1730-1754)

Ön Yüz : السلطان ابن السلطان وحقان البحرى سلطان البرين
: Sultan-ül berreyni ve Hakan-ül-bahreyni Es-Sultan-ibn-is Sultan
Arka Yüz : Azze nasrühü duribe fi İslambol 1143
Darp Yeri : İslambol
Ref. : O.M. P. Lev: 36 No: 557: Damalı, *Osmanlı Sikkeleri...VI*, 2167.
Env. No : 35/646
: Altın, 17 mm, 1.18 g, ½ **Zer-i mahbûb.**
Lev. XIX 1

Ön Yüz : السلطان ابن السلطان وحقان البحرى سلطان البرين
: Sultan-ül berreyni ve Hakan-ül-bahreyni Es-Sultan-ibn-is Sultan
Arka Yüz : فى ضرب { طغرا } قسطنطينيه ٣٤١١ هـ

: {Tuğra} Duribe fi Kostantiniye 1143
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M. P. Lev: 37 No: 575
Env. No : 36/647
: Gümüş, 25 mm, 6.30 g, **10 Para**, çarkıfelek çiçeksiz, delikli.
Lev. XIX 2

Ön Yüz : Sultan-ül berreyni...
Arka Yüz : Tuğra, duribe fi Kostantiniye 1143
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev. 37 No: 583
: <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 371)
Env. No : 37/648-38/649
: Bakır-gümüş, 31 mm, 22 g, **Kuruş**.
Lev. XIX 3

Ön Yüz : Tuğra
Arka Yüz : Duribe fi Kostantiniye 1143
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev: 37 No: 578
: <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 377)
Env. No : 39/650- 1347/6321 (deliksiz)
: Gümüş, 16 mm, 0.52 g, **Para**, delikli.
Lev. XIX 4

Ön Yüz : السلطان ابن السلطان وحقان البحرى سلطان البرين
: Sultan-ül berreyne ve Hakan-ül-bahreyne Es-Sultan-ibn-is Sultan
Arka Yüz : اسالمبول ضرب نصره عز {طغرا} ٣٤١١
: {Tuğra} Azze nasrühü duribe fi İslambol 1143
Darp Yeri : İslambol
Ref. : O.M.P. Lev: 36 No: 557
Env. No : 108/718
: Altın, 17 mm, 1.11 g, **Yarım Zer-i Mahbûb**, delikli.
Lev. XIX 5

Ön Yüz : Sultan-ül berreyne ve Hakan-ül-bahreyne Es-Sultan-ibn-is Sultan
Arka Yüz : {Tuğra} duribe fi Kostantiniye 1143
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 375)
Env. No : 2016.4
: Gümüş, 19 mm, 2.55 g, **5 Para**.
Lev. XIX 6

Ön Yüz : Sultan-ül berreyne...
Arka Yüz : Tuğra, duribe fi Kostantiniye 1143
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev. 37 No: 575
Env. No : 810/2351- 927/2985- 928/2986-931/2989- 933/2991
: Gümüş, 25 mm, 6 g, **10 Para**, çarkıfelek çiçeksiz.
Lev. XIX 7

Ön Yüz : السلطان ابن السلطان وحقان البحرى سلطان البرين
: Sultan-ül berreyni ve Hakan-ül-bahreyni Es-Sultan-ibn-is Sultan

Arka Yüz : فى ضرب {طغرا} قسطنطينيه ١١٤٣ هـ
: {Tuğra} duribe fi Kostantiniye 1143

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev. 37 No: 583

Env. No : 819/2424 (delikli)-820/2425(delikli)- 821/2426 (kırık)- 1301/5902 (deliksiz)-
:1416/6623

: Gümüş, 40 mm, 23.87 g, **Kuruş**, delikli.

Lev. XIX 8

Ön Yüz : Tuğra, azze nasruhu duribe fi Mısır sene 1143

Arka Yüz : Sultan-ül berreyni...

Darp Yeri : Mısır

Ref. : O.M.P. Lev. 36 No: 563

Env. No : 902/2960 (delikli)-

: 1384/6554

: Altın, 20 mm, 2.6 g, **Zer-i Mahbûb**.

Lev. XIX 9

Ön Yüz : Sultan-ül berreyni ve Hakan-ül-bahreyni Es-Sultan-ibn-is Sultan

Arka Yüz : {Tuğra} duribe fi Kostantiniye 1143

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 37 No: 575

Env. No : 929/2987-930/2988-932/2990

: Gümüş, 25 mm, 6. 5 g, **10 Para**, çarkıfelek çiçekli.

Lev. XIX 10

III. OSMAN (H. 1168-1171/M.1754-1757)

Ön Yüz : Sultanül berreyni
Arka Yüz : Tuğra, azze nasruhu duribe fi İslambol 1168
Darp Yeri : İslambol
Ref. : O.M.P. Lev. 39 No: 595
Env. No : 903/2961 (delikli)
: Altın, 17 mm, 1.30 g, delikli.
Lev. XX 1

Ön Yüz : Sultan-ül berreyni
Arka Yüz : Tuğra, duribe fi Kostantiniye 1168
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev. 39 No: 600 : : Damalı, *Osmanlı Sikkeleri...*, VII, 2275.
Env. No : 937/2995- 938/2996-939/2997
: Gümüş, 25 mm, 5.5 g, **10 Para**.
Lev. XX 2

III. MUSTAFA (H.1171-1187/ M. 1757-1774)

Ön Yüz : السلطان ابن السلطان وحقان البحرى سلطان البرين
Sultan-ül berreyni ve Hakan-ül-bahreyni Es-Sultan-ibn-is Sultan
Arka Yüz : اسالمبول فى ضرب ملكه دام خان احمد بن مصطفى السلطان ١٧١١ :
: Es-sultan Mustafa bin Ahmed Han dame mülkühü duribe fi İslambol 1171
Darp Yeri : İslambol
Ref. : O.M.P. Lev: 41 No: 632

Env. No : 40/651-824/2429- 853/2606 (noktalı, deliksiz), 900/2958-
901/2959 (43 mm, 28 g, noktalı, deliksiz), 945/3003 (Sene 81), 947/3005
(Sene 8), 1201/5445 (Sene 7, deliksiz), 1202/5446
(Sene 1, deliksiz).1204/5448 (Sene 6, kırık)

: Gümüş, 41 mm, 27 g, **Çifte Zolota (Altmışlık)**, delikli.

Lev. XXI 1

Ön Yüz : Sultan-ül berreyni

Arka Yüz : Tuğra, azze nasruhu duribe fi İslambol 1171

Darp Yeri : İslambol

Ref. : O.M.P. 40 No: 617 : Damalı, *Osmanlı Sikkeleri...*, VII, s. 2326.

Env. No : 41/652

: Altın, 21 mm, 2.33 g, **Zer-i mahbûb.**

Lev. XXI 2

Ön Yüz : **النصر ضارب**

: Darib-ün-nadri...

Arka Yüz : **مصر سنه في ضرب خان احمد بن مصطفى سلطان ١٧١١**

: Sultan Mustafa bin Ahmed Han durube fi sene Mısır 1171

Darp Yeri : Mısır

Ref. : O.M.P. Lev: 41 no: 628

Env. No : 42/653

: Altın, 15 mm, 0.81 g, **Yarım Zer-i Mahbûb**, delikli.

Lev. XXI 3

Ön Yüz : **(طغرا)**

Arka Yüz : **اسالمبول في ضرب ٣٨ سنه ١٧١١**

: Sene 84/81-85 duribe fi İslambol 1171

Darp Yeri : İslambol

Ref. : O.M.P. Lev: 41 No: 635
Env. No : 43/654a/b- 606/1524- 827/2432(delikli)-948/3006 (Sene 83),
:950/3008 (Sene 80), 952/3010 (Sene 86), 954/3012 (Sene 5),
958/3016 (Sene 9), 960/3018 (delikli, sene 3, tuğra sağı çiçekli), 962/3020
(sene 87), 968/3026 (Sene 82), 1213/5457 (Sene 7),
: Gümüş, 39 mm, 19 g, **Kuruş**, noktalı

Lev. XXI 4

Ön Yüz : (طغرا)

: Tuğra (sağı boş)

Arka Yüz : ۱۷۱۱ سنه ۳ ضرب اسالمبول فای

: Sene 4-1 duribe fi İslambol 1171

Darp Yeri : İslambol

Ref. : O.M.P. Lev: 42 no: 637

Env. No : 44/655- 830/2435 -895/2912 (delikli, sene 82), 904/2962 (Sene 7)
: 906/2964d (Sene 9), 908/2966 (Sene 81), 911/2969 (Sene 6),
: 914/2972 (sene 83), 918/2976 (sene 80), 919/2977 (Sene 8),
: 923/2981 (Sene 86), 936/2994 (Sene 85)
: Gümüş, 25 mm, 4.50 g, **10 Para**.

Lev. XXI 5

Ön Yüz : (طغرا)

Arka Yüz : ۱۷۱۱ سنه ? ضرب قسطنطينيه فای

: Sene 5/?-81-8-2 duribe fi Kostantiniye 1171

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 42 no: 639

Env. No : 45/656a/b/e- 50/661-306/1063-342/1111-373/1161-679/2091
: Gümüş, 15 mm, 0.41 g, **Para**.

Lev. XXI 6

Ön Yüz: Sultan-ül berreyni ve hakanül

Arka Yüz : Tuğra, azze nasruhu duribe fi İslambol 1171

Darp Yeri : İslambol

Ref. :

<https://www.coinarchives.com/w/results.php?search=mustafa+III&s=0&upcoming=0&results=100>

Env. No : 108/719 (Sene 8)-1198/5442 (Sene 7, delikli)

: Altın, 20 mm, 2.65 g, **Zer-i Mahbûb.**

Lev. XXI 7

Ön Yüz : (طغرا)

Arka Yüz : سنه مصر فی ضرب ١٧١١

: Duribe fi Mısır sene 1171

Darp Yeri : Mısır

Ref. : O.M.P. Lev: 42 No: 643

Env. No : 343/1112-741/2206

(delikli)

: Gümüş, 15 mm, 0.50 g, **Para.**

Lev. XXI 8

Ön Yüz : السلطان ابن السلطان و حاقان البحري سلطان البرين

: Sultan-ül berreyini ve Hakan-ül-bahreyini Es-Sultan-ibn-is Sultan

Arka Yüz : فی ضرب نصر عز (طغرا) اسالمبول

Darp Yeri : İslambol

Ref. :O.M.P. Lev: 40 No: 619

Env. No : 632/1596

: Altın, 18 mm, 1.30 g, **Yarım Fındık Altını**, noktalı, delikli.

Lev. XXI 9

Ön Yüz : Tuğra (büyük noktalı bordür içinde)

Arka Yüz : Duribe fi İslambol, üstte sene 8

Darp Yeri : İslambol

Ref. : <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 393)

Env. No : 2020.5-2020.10-679/2091 (delikli)- 870/2855 (delikli, sene 7)- 872/2857 (delikli, sene 83), 973/3031 (Sene 82), 974/3032 (delikli, sene 5), 975/3033 (Sene 3)

: Gümüş, 15.5 mm, 0.45 g, **Para**, büyük noktalı.

Lev. XXI : 10

Ön Yüz : Tuğra (sağında küçük nokta halini almış **çiçek**)

Arka Yüz : Duribe fi İslambol 1171 sene 5

Ön Yüz : (طغرا)

Arka Yüz : اسالمبول في ضرب ٥ سنه ١٧١١

Darp Yeri : İslambol

Ref. : O.M.P. Lev. 42 No. 637

Env. No : 905/2963-907/2965 (sene 2), 909/2967 (sene 4), 910/2968 (Sene 5), 912/2970 (sene 3), 925/2983 (Sene 1)

: Gümüş, 25 mm, 4 g, **10 Para**.

Lev. XXI : 11

Ön Yüz : (طغرا)

Arka Yüz : اسالمبول في ضرب ٨ سنه ١٧١١

: Sene 8 Duribe fi İslambol 1171

Darp Yeri : İslambol

Ref. : Lev. 42 No. 638

Env. No : 940/2998-941/2999 (Sene 82)-942/3000 (sene 6), 943/3001 (sene :8)

: Gümüş, 20 mm, 2 g, **Beşlik**.

Lev. XXI : 12

Ön Yüz : السلطان ابن السلطان وحقاقان البحرى سلطان البحرين

: Sultan-ül berreyni ve Hakan-ül-bahreyni Es-Sultan-ibn-is Sultan

Arka Yüz : مصر سنه فى ضرب نصر عز (طغرا) ١٧١١

: (Tuğra) azze nasrühü duribe fi sene Mısır 1171

Darp Yeri : Mısır

Ref. : -

Env. No : 1199/5443

: Altın, 19 mm, 2.58 g, **Zer-i Mahbûb.**

Lev. XXI 13

Ön Yüz : ٧٨ السلطان ابن السلطان وحقان البحرى سلطان البرين

: Sultan-ül berreyni ve Hakan-ül-bahreyni Es-Sultan-İbn-is Sultan

Arka Yüz : اسالمبول فى ضرب ملكه دام خان احمد بن مصطفى السلطان ١٧١١

: Es-sultan Mustafa bin Ahmed Han dame mülkühü duribe fi İslambol 1171

Darp Yeri : İslambol

Ref. : O.M.P. Lev. 41 No. 633

Env. No : 1217/5461

: Gümüş, 35 mm, 13.79 g, **Zolota.**

Lev. XXI 14

Ön Yüz : Tuğra

Arka Yüz : Sene 87 duribe fi Mısır sene 1171

Ön Yüz : (طغرا)

Arka Yüz : مصر فى ضرب سنه ٧٨ ١٧١١

Darp Yeri : Mısır

Ref. : <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 394)

Env. No : 46/657

: Gümüş, 15 mm, 0.40 g, **Para.**

Lev. XXI 15

I. ABDÜLHAMİD (H. 1187-1203/1774-1789)

- Ön Yüz : Tuğra; kenarlarda geniş nakışlı bordur.
- Arka Yüz : Duribe fi İslambol 1171
- Darp Yeri : İslambol
- Ref. : O.M.P. Lev. 43 No: 656
: <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 399)
- Env. No : 47/658
: Altın, 30 mm, 3.90 g, **Bir buçuk fındık**, delikli.
- Lev. XXII 1
- Ön Yüz : السلطان ابن السلطان وحاقان البحري سلطان البرين ٢١
: Sultan-ül berreyini ve Hakan-ül-bahreyini Es-Sultan-İbn-is Sultan (12)
- Arka Yüz : ٧٨ قسطنطينيه في ضرب (طغرا) ١١
: (Tuğra) duribe fi Kostantiniye 1187
- Darp Yeri : Kostantiniye
- Ref. : TMOK 866.
- Env. No : 49/660-897/2914 (Kulplu, işaret rakam 3, 20 mm, 2.03 g, kulplu)-
969/3027 (İşaret harf: Ayn, deliksiz)- 1193/5350 (Sene 13, delikli)
: Gümüş, 19 mm, 2 g, **5 Para**, delikli.
- Lev. XXII 2
- Ön Yüz : طغرا
- Arka Yüz : ٧٨ سنه مصر في ضرب ١١
: Sene 5 Duribe fi Mısır sene 1187
- Darp Yeri : Mısır
- Ref. : O.M.P. Lev: 45 No: 683
- Env. No : 51/662-874/2859
: Gümüş, 15 mm, 0.46 g, **Para**, delikli.

Lev. XXII 3

Ön Yüz : Sultan-ül berreyni.. (15)

Arka Yüz : Tuğra; azze nasruhu duribe fi İslambol 1187

Darp Yeri : İslambol

Ref. : O.M.P. Lev. 44 No: 661

Env. No : 108/720

: Altın, 22 mm, 2.59 g, **Zer-i Mahbûb.**

Lev. XXII 4

Ön Yüz : Sultan-ül berreyni..

Arka Yüz : Tuğra; azze nasruhu duribe fi Mısır 1187 (nun)

Darp Yeri : Mısır

Ref. : O.M.P. Lev. 44 No: 661

Env. No : 108/721-1197/5441 (ع)

: Altın, 23 mm, 2.57 g, **Zer-i Mahbûb**, delikli.

Lev. XXII 5

Ön Yüz : Tuğra

Arka Yüz : Sene 10 Duribe fi İslambol 1187

Darp Yeri : İslambol

Ref. : O.M.P. Lev. 44 No: 660

Env. No : 108/722

: Altın, 14 mm, 0.85 g, **Çeyrek fındık**, delikli.

Lev. XXII 6

Ön Yüz : طغرا

Arka Yüz : قسطنطينيه في ضرب سنه ١٠١٠?

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 45 No: 681

Env. No : 157/780-863/2764b (Sene 87)-1295/5751 (Sene 5)-1318/6280
: (Sene 4)

: Gümüş, 14 mm, 0.40 g, **Para**.

Lev. XXII : 7

Ön Yüz : Sultan-ül berreyne ve Hakan-ül-bahreyni Es-Sultan-İbn-is Sultan (5)

Arka Yüz : قسطنطينيه في ضرب طغرا ؟

: Tuğra, duribe fi Kostantiniye ?

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 45 No: 679

Env. No : 341/1110- 406/1212 (İşaret Rakam: 6, 24 mm, 3.40 g, delikli)-
896/2913 (Kulplu, işaret rakam 3, 25 mm, 3.74 g)

: Gümüş, 25 mm, 4.68 g, **10 Para**, deliksiz.

Lev. XXII : 8

Ön Yüz : Sultan-ül berreyne ve Hakan-ül-bahreyni Es-Sultan-İbn-is Sultan

Arka Yüz : Essultan Abdülhamid bin Ahmed Han dame mülkühü duribe fi Kostantiniye

: 1187 (fi üzerinde saadet düğümü, işaret rakamı 11)

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 45 No: 674

Env. No : 2018.21-1223/5467 (▲)-1224/5468 (10, deliksiz)- 1225/5469
(6, deliksiz)- 1233/5477 (4, deliksiz)- 1235/5479 (9, deliksiz)-
1341/6306 (Sene 15)

: Gümüş, 44.6 mm, 25.77 g, **Çifte Zolota (Altmışlık)**, delikli.

Lev. XXII : 9

Ön Yüz : Tuğra (çiçekli)

Arka Yüz : Sene 7 Duribe fi Kostantiniye 1187

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : Lev. 45 No: 673

Env. No : 2020.4-2020.6

: Gümüş, 15 mm, 0.48 g, **Para**.

Lev. XXII : 10

Ön Yüz : Sultan-ül berreyini ve Hakan-ül-bahreyini Es-Sultan-İbn-is Sultan (Sağında : Çarkıfelek)

Arka Yüz : ٧٨ قسطنطينيه في ضرب طغرا ١١١٠
: Tuğra, duribe fi Kostantiniye 1187

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 45 No: 676

Env. No : 681/2093(8) -805/2346 (işaret rakam 9)
: Gümüş, 38 mm, 17.7 g, **Kuruş**.

Lev. XXII 11

Ön Yüz : ٥ السلطان ابن السلطان وحاقان البحري سلطان البرين ١١١٠
: Sultan-ül berreyini ve Hakan-ül-bahreyini Es-Sultan-İbn-is Sultan (Sağında:
: Çarkıfelek Çiçeği)

Arka Yüz : ٧٨ قسطنطينيه في ضرب طغرا ١١١٠
: Tuğra, duribe fi Kostantiniye 1187.

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : -

Env. No : 778/2291 (delikli)
: Gümüş, 24 mm, 3.94 g, **10 Para**, delikli.

Lev. XXII 12

Ön Yüz : Sultan-ül berreyini ve Hakan-ül-bahreyini Es-Sultan-İbn-is Sultan (İşaret rakamı 2)

Arka Yüz : Tuğra; duribe fi Kostantiniye 1187 (Sağında, yıldız ve oklar)

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (No: 407)

Env. No : 934/2992-935/2993 (١)- 955/3013 (Sene 2)- 1243/5487
(Sene 3)- 1253/5496 (Sene 10)-1258/5502 (Sene 5)-1260/5504 (Sene 7)
: Gümüş, 38 mm, 18 g, **Kuruş**, noktalı.

Lev. XXII 13

Ön Yüz : طغرا

Arka Yüz : ٧٨ سنه مصر في ضرب سنه ١١٥ ?

Darp Yeri : Mısır

Ref. : O.M.P. Lev. 45 No.683

Env. No : 1027/3356

: Gümüş, 15.5 mm, 0,29 g, **Para**, noktalı.

Lev. XXII 14

Ön Yüz : Sultan-ül berreyini.. (İşaret rakam 1)

Arka Yüz : Es sultan Abdülhamid bin Ahmed Han dame mülkühü duribe fi Kostantiniye
: 1187

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev. 45 No.677

Env. No : 1173/5328(delikli)- 1177/5334 (İşaret rakam 1, deliksiz)- 1255/5499 (sene
2)- 1260/5505 (Sene 5),1263/5507 (Sene 4, deliksiz)

: Gümüş, 36 mm, 13.66 g, **Zolota**, delikli.

Lev. XXII 15

Ön Yüz : Sultanül berreyini... (Sene 15)

Arka Yüz : Tuğra, duribe fi Kostantiniye 1187

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P Lev. 45 No: 678

Env. No : 1269/5513-1270/5514 (Sene 9)-1459/6803 (Sene 13)

: Gümüş, 30 mm, 9.25 g, **20 Para**.

Lev. XXII 16

Ön Yüz : Tuğra
Arka Yüz : (Sene 9) duribe fi Kostantiniye 1187
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : -
Env. No : 1364/6360(delikli)
: Altın, 15 mm, 0.89 g, **Fındık**, delikli.
Lev. XXII 17

III. SELİM (H. 1203-1222/1789-1807)

Ön Yüz : Tuğra
Arka Yüz : Sene 19: Duribe fi İslambol 1203
Darp Yeri : İslambol
Ref. : O.M.P. Lev. 46 No: 696
Env. No : 52/663- 1405/6587 (sene 18, delikli)
: Altın,15 mm, 0.82 g, **Çeyrek Fındık**, noktalı.
Lev. XXIII 1

Ön Yüz : Tuğra (Sağında Çiçek)
Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi İslambol 1203
Darp Yeri : İslambol
Ref. : O.M.P. Lev. 46 No: 699
Env. No : 53/664-1404/6586 (Sene 15, delikli)
: Altın, 15 mm, 0.52 g, **Çeyrek Zer-i Mahbûb**, noktalı.
Lev. XXIII : 2

Ön Yüz : Sultanül berreyni ... (Büyük yapraklar arasında)/2/3/4/5/6/7/8/11/12/13/14/
: 15/16/18.

Arka Yüz : Tuğra (sağında ok ve yapraklar), duribe fi İslambol 1203

Ön Yüz : السلطان ابن السلطان وحاقان البحرى سلطان البرين

Arka Yüz : اسامبول فى ضرب طغرا ٣٠٢١

Darp Yeri : İslambol

LV

Ref. : O.M.P. Lev: 47 no: 705

Env. No : 54/665 (Sene 8)- 1176/5333 (sene 3)-1185/5342 (sene 11, delikli)-
:1186/5343 (sene 2, delikli)- 1242/5486 (sene 5, deliksiz, noktalı)- 1293/5749
(Sene 1, deliksiz)- 1322/6287 (sene 6, deliksiz)- 1325/6290 (sene 11, deliksiz)-
1330/6295 (sene 4, deliksiz)- 1332/6297 (Sene 12, deliksiz)- 1333/6298 (sene
9, deliksiz)
: Gümüş, 44 mm, 31.75 g, **Yüzlük**, noktalı.

Lev. XXIII : 3

Ön Yüz : Tuğra (Sağ ve solunda **yaprak**)

Arka Yüz : Sene 1/3/4/6/8/10/11/15/16-12 Duribe fi İslambol 1203

Ön Yüz : طغرا

Arka Yüz : اسامبول فی ضرب سنه ۳۰۲۱

Darp Yeri : İslambol

Ref. : O.M.P. Lev: 47 No: 706

Env. No : 55/666-822/2427 (Sene 16)- 823/2428 (Sene 12)- 1457/6800
: (Sene 15)
: Gümüş, 41 mm, 25 g, **İkilik**, noktalı.

Lev. XXIII : 4

Ön Yüz : Tuğra (Sağında yapraklı çiçek)

Arka Yüz : Sene 18: Duribe fi İslambol 1203

Ön Yüz : طغرا

Arka Yüz : اسامبول فی ضرب سنه ۳۰۲۱ ۸۱

Darp Yeri : İslambol

Ref. : O.M.P. Lev: 47 No: 708

Env. No : 56/667
: Gümüş, 35 mm, 12 g, **Kuruş**, noktalı.

Lev. XXIII : 5

Ön Yüz : Tuğra (Sağında **ok/yaprak** ?)
Arka Yüz : Sene 9: Duribe fi İslambol 1203
Ön Yüz : طغرا
Arka Yüz : ۳۰۲۱ ۹ سنه ۹ اسامبول فی ضرب
Darp Yeri :İslambol
Ref. : O.M.P. Lev: 48 No: 710
Env. No : 57/668- 1275/5561 (sene 13, delikli)
: Gümüş, 24 mm, 3.10 g, **10 Para**, noktalı.
Lev. XXIII : 6

Ön Yüz : Tuğra (Sağında nokta)
Arka Yüz : Sene 6: Duribe fi İslambol 1203
Ön Yüz : طغرا
Arka Yüz : ۳۰۲۱ ۶ سنه ۶ اسامبول فی ضرب
Darp Yeri : İslambol

Ref. : O.M.P. Lev: 48 No: 716
Env. No : 58/669
: Gümüş, 19 mm, 1.50 g, **Beşlik**, delikli.

Lev. XXIII : 7

Ön Yüz : Tuğra (sağı boş)

Arka Yüz : Sene 15: Duribe fi İslambol 1203

Ön Yüz : طغرا

Arka Yüz : ۳۰۲۱ ۵۱ سنه ۳۰۲۱ ۵۱ سامبول فی ضرب

Darp Yeri : İslambol

Ref. : O.M.P. Lev: 48 No: 717

Env. No : 59/670-871/2856 (sene 4, noktalı)
: Gümüş, 15 mm, 0,35 g, **Para**, delikli.

Lev. XXIII : 8

Ön Yüz : Tuğra (Sağında çiçek var)

Arka Yüz : Azzee nasruhu (16/12?) duribe fi İslambol 1203

Ön Yüz : طغرا

Arka Yüz : ۳۰۲۱ ۵۱ سنه ۳۰۲۱ ۵۱ فاضرب نصر عز

Darp Yeri : İslambol

Ref. : O.M.P. Lev: 46 No: 699

Env. No : 67/678a/b
: Altın, 15 mm, 0,55 g, **Çeyrek Zer-i Mahbûb**, delikli.

Lev. XXIII : 9

Ön Yüz : Tuğra

Arka Yüz : Duribe fi Mısır sene 1203

Darp Yeri : Mısır

Ref. : O.M.P. Lev: 46 No: 696

Env. No : 71/682
: Altın 16 mm, 0,55 g, **Çeyrek Fındık**, delikli.

Lev. XXIII : 10

Ön Yüz : Tuğra (kenarları su nakışlı)
Arka Yüz : Sene 1: Duribe fi İslambol (kenarları su nakışlı)
Darp Yeri : İslambol
Ref. : O.M.P. Lev: 46 No: 693
Env. No : 108/723
: Altın, 20 mm, 3.40 g, **Tek Fındık**, delikli.
Lev. XXIII : 11

Ön Yüz : Sultanül Berreyni ve hakanül...
Arka Yüz : Tuğra, azze nasruhu duribe fi İslambol 1203
Darp Yeri : İslambol
Ref. : O.M.P. Lev: 46 No: 697
Env. No : 108/724 (Sene 12)- 436/1257 (Sene 19)- 1365/6361 (sene 17, delikli)-
: 1380/6550 (Sene 7)- 1381/6551 (Sene 13, deliksiz)- 1382/6552 (Sene 15)-
1402/6584 (Sene 6)
: Altın 22 mm, 2.40 g, **Tek Zer-i Mahbûb**.
Lev. XXIII : 12

Ön Yüz : Tuğra (sağı boş), Çevresinde boncuk dizisi
Arka Yüz : (Sene 19) Azze nasruhu duribe fi İslambol 1203: Çevresinde boncuk dizisi
Darp Yeri : İslambol
Ref. : O.M.P. Lev: 46 No: 694
Env. No : 647/1747
: Altın, 20 mm, 3,4 g, **Tek fındık**.
Lev. XXIII : 13

Ön Yüz : طغرا
Arka Yüz : ۳۰۲۱۵ اسالمبول فضر ب سنه
Darp Yeri : İslambol

Ref. : O.M.P. Lev. 46 No: 696
Env. No : 655/1927
: Altın, 15 mm, 0.8 g, **Çeyrek fındık**, delikli.
Lev. XXIII : 14

Ön Yüz : Tuğra
Ön Yüz : طغرا
Arka Yüz : ۳۰۲۱۹ اسالمبول فضرپ سنه
: 9 sene duribe fi İslambol

Darp Yeri : İslambol
Ref. : O.M.P. No: 713
Env. No : 661/1969 -2020.8 (sene 8, delikli)-1317/6279 (sene ?, deliksiz)
: Gümüş, 15 mm, 0.30 g, **Para**, noktalı.
Lev. XXIII : 15

Ön Yüz : Tuğra
Arka Yüz : 3 sene Duribe fi Kostantiniye 1203
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : -
Env. No : 2020.7
: Gümüş, 15 mm, 0.45 g, **Para**.
Lev. XXIII : 16

Ön Yüz : Tuğra: Sağında yapraklı çiçek, solunda ok motifi.
Ön Yüz : طغرا
Arka Yüz : Sene 3, duribe fi İslambol 1203
Arka Yüz : ۳۰۲۱۳ اسالمبول فضرپ سنه
Darp Yeri : İslambol

Ref. : O.M.P. Lev. 47 No: 708
Env. No : 780/2293
: Gümüş, 36 mm, 13 g, **Kuruş**, delikli.
Lev. XXIII : 17

Ön Yüz : السلطان ابن السلطان وحقان البحري سلطان البرين ٣
: Sultan-ül berreyne ve Hakan-ül-bahreyne Es-Sultan-İbn-is Sultan
Arka Yüz : اسالمبول فای ضرب ملکه دام خان مصطفى بن سليم اسلطان ?
: Es-sultan selim bin Mustafa Han dame mülkühü duribe fi İslambol ?

Darp Yeri : İslambol
Ref. : O.M.P. Lev. 47 No. 707
Env. No : 865/2837- 1271/5515 (sene 3, deliksiz, noktalı)-
: Gümüş, 41 mm, 20 g, **Çifte Zolota**.
Lev. XXIII : 18

Ön Yüz : Tuğra (Sağı boş)
Arka Yüz : Sene 2, duribe fi Mısır 1203
Ön Yüz : طغرا
Arka Yüz : سنه مصر ف ضرب سنه ٢ ٢١ ٣٠

Darp Yeri : Mısır
Ref. : O.M.P. Lev. 48 No. 717
Env. No. : 876/2861
: Gümüş, 15 mm, 0.35 g, **Para**, noktalı.
Lev. XXIII : 19

Ön Yüz : Tuğra (Sağında ve solunda 1 yaprak)
Arka Yüz : Sene 1, duribe fi İslambol 1203
Ön Yüz : طغرا
Arka Yüz : اسالمبول ف ضرب سنه ١ ٢١ ٣٠

Darp Yeri : İslambol
Ref. : O.M.P. Lev. 47 No.705
Env. No : 1187/5344 (sene 1, delikli, noktalı)-1188/5345 (sene 13, delikli, noktalı)-
1203/5447 (sene 4, deliksiz, noktalı)- 1206/5450 (Sene 5, deliksiz,
noktalı)- 1335/6300 (43 mm, 24.41 g, sene 4, deliksiz)
: Gümüş, 41 mm, 25.85 g, **Çifte kuruş**, delikli.
Lev. XXIII : 20

Ön Yüz : Tuğra
Arka Yüz : Duribe fi İslambol 1203
Darp Yeri : İslambol
Ref. : O.M.P. Lev. 47 no: 709
Env. No : 1273/5517
: Gümüş, 30 mm, 5.85 g, **Yirmilik**, noktalı.
Lev XXIII 21

Ön Yüz : Tuğra (Sağında çiçek)
Arka Yüz : Sene 7: Duribe fi Kostantiniye 1203
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. No: 699
Env. No : 1311/6113 (delikli)
: Altın, 13 mm, 0.40 g, **Çeyrek Zer-i Mahbûb**, delikli, kenarları tırtıklı.
Lev. XXIII 22

IV. MUSTAFA (H. 1222-1223/1807-1808)

Ön Yüz : السلطان ابن السلطان وحاقان البحرى سلطان البرين ١

Arka Yüz : قسطنطينيه فى ضرب طغرا ٢٢٢١

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 49 No: 731

Env. No : 60/671 (Sene 1)

: Gümüş, 44 mm, 25 g, **Yüzlük**.

Lev. XXIV : 1

Ön Yüz : Essultanül...

Arka Yüz : ... Kostantiniye 1222

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O. M. P. Lev: 49 No: 734

Env. No : 61/672 (Sene 1)

: Gümüş, 23 mm, 3.30 g, **Onluk**, delikli.

Lev. XXIV : 2

Ön Yüz : Tuğra

Arka Yüz : Duribe fi Kostantiniye 1222

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 49 No: 727

Env. No : 108/729 (Sene 1)

: Altın, 15 mm, 0.81 g, **Çeyrek fındık**, delikli.

Lev. XXIV : 3

Ön Yüz : Tuğra
Arka Yüz : Sene 2: Duribe fi Kostantiniye ...
Ön Yüz : طغرا
Arka Yüz : قسطنطينيه في ضرب سنه ٢٢٢١ هـ
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev: 49 No: 736
Env. No : 344/1113
: Gümüş, 15 mm, 0.40 g, **Para**.
Lev. XXIV : 4

II. MAHMUD (H. 1223-1255/1808-1839)

- Ön Yüz : Ortada adli tuğra, çevresi: Sultanı selatini zaman Mahmud Han
Arka Yüz : (Sene 20-20-23-19) Duribe Kostantiniyyeti'l el mahruse 1223
Çevresi: dame mülkühü ve saltanatühü ahirid devran
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev. 51 No: 771
Env. No : 68/679a/b/c/d-70/681 (Sene 19, delikli)- 2016.2144-2018.189(delikli)
: Altın, 13 mm, 0.38 g, **Çeyrek Cedid Adliye Altını**, delikli.
- XXV 1
- Ön Yüz : Tuğra (sağında çift güllü dal sağa sarkmış)
Ön Yüz : طغرا
Arka Yüz : (8-?-7-7-9) duribe fi Kostantiniyye
1223
Arka Yüz : قسطنطينية في ضرب سنة ٥٢٢١ هـ
Darp Yeri : Kostantiniyye
Ref. : O.M.P. Lev: 50 No: 751
Env. No : 69/680 a-b-e-g-h
: Altın, 14 mm, 0.81 g, **Çeyrek Zer-i Mahbûb**, delikli, noktalı.
- Lev. XXV 2

Ön Yüz : Tuğra (sağında biri açmış biri tomurcuk çift dallı çiçek sola sarkmış)
Arka Yüz : (6-5-?-4) Duribe fi Kostantiniye 1223
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : -
Env. no :69/680c-d-f-1350/6329(delikli)-639/1674-2016.11-2016.2149 (delikli)-
1020/3175 (delikli)- 1280/5566-1366/6362(delikli)- 1385/6555-1387/6557-
1391/6561-1392/6562
: Altın, 14 mm, 0.38 g, delikli, (14 mm, 0.39 g, delikli), (13 mm, 0.76 g,
delikli), (14 mm, 0.40 g, delikli, noktalı), (13 mm, 0.58 g, deliksiz), (14 mm,
0.79 g, delikli), 15 mm, 0.79 g, deliksiz), (15 mm, 0.80 g, deliksiz), (15 mm,
0.74 g, deliksiz), (15 mm, 0.80 g, deliksiz)
: Altın, 14 mm, 0,81g, (13 mm, 0.57 g, delikli) **Çeyrek Zer-i Mahbûb**, delikli,
noktalı.
Lev. XXV 3

Ön Yüz : Tuğra (Sağında dalından ayrılmış tek çiçek)
Arka Yüz : (2) Duribe fi Kostantiniye 1223
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : -
Env. No : 69/680ı
: Altın, 14 mm, 0,81g, **Çeyrek Zer-i Mahbûb**, delikli, noktalı.
Lev. XXV 4

Ön Yüz : Tuğra (sağında tek çiçekli dal sola eğilmiş)
Ön Yüz : طغرا
Arka Yüz : (16-?-16) Duribe fi Mısır 1223
Arka Yüz : مصر فای ضرب سنه ٦١ ٣٢٢١
Darp Yeri : Mısır
Ref. : O.M.P. Lev: 51 No: 783
Env. No : 72/683a-c-g
: Altın 13 mm, 0,36 g, **Tuğralı Çeyrek Cedid Mahmudiye**, delikli, noktalı.
Lev. XXV 5

Ön Yüz : Tuğra (Sağında birbirine dolanmış çift dallı çiçek)
Arka Yüz : (Sene 19-15) Duribe fi Mısır 1223
Darp Yeri : Mısır
Ref. : -
Env. No : 72/683d-b
: Altın, 13 mm, 0, 36 g, **Tuğralı Çeyrek Cedid Mahmudiye**, delikli, noktalı
Lev. XXV 6

Ön Yüz : Tuğra (Sağında çiçek ve tomurcuklu dal)
Arka Yüz : (?-?) Duribe fi Mısır 1223
Darp Yeri : Mısır
Ref. : -
Env. No : 72/683e-f
: Altın, 13 mm, 0, 36 g, **Tuğralı Çeyrek Cedid Mahmudiye**, delikli, noktalı
Lev. XXV 7

Ön Yüz : Adli Tuğra (etradında dört gül dalı)
Arka Yüz : Sene 30: Duribe fi Kostantiniye 1223
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev: 55 No: 840
Env. No : 73/684-2018.116(delikli)-2018.119(delikli)-2018.123(delikli)-2018.125(delikli)-
2018.158 (delikli)-2018.167 (delikli).
: Altın, 20 mm, 1. 60 g, delikli, (20 mm, 1.55 g, delikli), (20 mm, 1.49, delikli),
(20 mm, 1.53 g, delikli), (20 mm, 1.54 g, delikli), (20 mm, 1.62 g, delikli)
: 20 mm, 0.70 g, **Cedid Mahmudiye**, delikli, kenarları çiçekli su.

Lev. XXV : 8

Ön Yüz : Adli Tuğra (kenarları çiçekli tomurcuklu-yapraklı bordür

Ön Yüz : طغرا

Arka Yüz : قسطنطينيه في ضرب سنه ٦٢ ٣٢٢١

Arka Yüz : Sene: 24-22-26-25: Duribe fi Kostantiniye 1223

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 53 No: 810

Env. No : 74/685a-b-c-d -809/2350(delikli)-812/2417-816/2421-371/1159-

:400/1201-401/1207-1189/5346(delikli)-1288/5735 (delikli).

: Gümüş kaplama, 39 mm, 16.82 g, delikli-39 mm, 14.75 g, delikli-39 mm, 14 g, deliksiz-39 mm, 14 g, deliksiz, **Cedid Beş Kuruş**, noktasız.

Lev. XXV : 9

Ön Yüz : Tuğra, (Sağında baklava desenli motif)

Arka Yüz : (2 ya da 3) Duribe fi Kostantiniyye 1223

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> No: 444

Env. No : 74/685j-1172/5327 (delikli, sene 5)

: Gümüş, 40 mm, 24 g, **Cihadiye Beş Kuruş**, noktalı.

Lev. XXV 10

Ön Yüz : Adli tuğra (çevresinde 4 tane gül) noktalı, kenarları lale sulu

Ön Yüz : طغرا عدلی

Arka Yüz : (27-26-29) Duribe fi Kostantiniye 1223 (Etrafında 5 tane gül) noktalı, Kenarları lale sulu.

Arka Yüz : قسطنطنیونیه فی ضرب سنه ۹۲ ۳۲۲۱

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 55 No: 833

Env. No : 75/686a-b-c-304/1056-İ.323/1077- 409/1221-2016.2147

: Gümüş, 37 mm, 12 g, **Altılık**, delikli.

Lev. XXV 11

Ön Yüz : Adli tuğra (Çevresinde 4 tane gül, etrafı lale sulu, noktalı, delikli)

Ön Yüz : طغرا عدلی

Arka Yüz : (27-32-26-29-?-31-?-28-30) duribe fi Kostantiniye 1223 (etrafında 5 tane gül, Noktalı, :lale sulu)

Arka Yüz : قسطنطنیونیه فی ضرب سنه ۷۲ ۳۲۲۱

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 55 No: 834

Env. No : 76/687a-b-c-d- 418/1230- 440/1266-2017.3(delikli)-806/2347-808/2349 (delikli)

: Gümüş, 33 mm, 6 g-33 mm, 5.85 g-33 mm, 6.25 g, deliksiz-33 mm, 6.25 g, delikli, **Üçlük**, noktalı, delikli.

Lev. XXV 12

Ön Yüz : Sultanül berreyni ve hakanül. (Sene 1)

Arka Yüz : Tuğra: Duribe fi Kostantiniyye 1223. (Tuğranın sağında tek dallı çiçek sola yönelmiş).

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> No: 434

Env. No : 77/688- 1160/5229-1194/5351(delikli)

: Gümüş, 33 mm, 8.80 g, **Üç Dirhem Kuruş**, noktalı, delikli.

Lev. XXV 13

Ön Yüz : Sultanül berreyini ve hakanül (Sene 2-8-3)

Arka Yüz : Tuğra: Duribe fi Kostantiniye 1223. (Tuğranın sağında tek dallı çiçek sağa)

Arka Yüz ٣٢٢١ قسطنطينيه في ضرب طغرا

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 54 No: 816

Env. No : 78/689a-b -301/1050 -898/2915 (kulplu)

:Gümüş, 22 mm, 1.55 g/ 22 mm, 2.40 g, (21.5 mm, 2.43 g, **kulplu**), **On para**, delikli.

Lev. XXV 14

Ön Yüz : Tuğra (Sağında iki çiçekli dal; Etrafında noktalarla oluşturulmuş çiçekler)

Arka Yüz : Duribe fi Mısır 1223 (Etrafında noktalarla oluşturulmuş çiçekler)

Darp Yeri : Mısır

Ref. : O.M.P. Lev. 55 No: 846

: <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> No: 445

Env. No : 79/690- 1434/6676 (delikli, Sene 21)

: Gümüş, 28 mm, 3 g, **Yeni Kuruş**, delikli.

Lev. XXV 15

Ön Yüz : Sultanül berreyini ve hakanül. ...(Sene 19 **solunda çiçek dalı**)

Ön Yüz : ٩ السلطان ابن السلطان وحاقان البحري سلطان البرين ١

Arka Yüz : ٣٢٢١ قسطنطينيه في ضرب ملكه دام خان عبدالحميد بن محمد السلطان ١

: Es-Sultan Mahmud bin Abdülhamid Han dame mülkühü durine fi
Konstantiniye 1223

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 53 No: 809

Env. No : 80/691-368/1154-1191/5348 (delikli, sene 19)

: Gümüş, 28 mm, 2.91 g, **Zolota**, delikli.

Lev. XXV 16

Ön Yüz : Adli tuğra, (Çevresinde çelenk)

Ön Yüz : طغرا عدلی

Arka Yüz : (32-32-?-30-27-?-32-32-25-27 32-28) Duribe fi Kostantiniye 1223

Arka Yüz : قسطنطونیه فی ضرب سنه ۷۳ ۳۲۲۱

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 54 No: 827

Env. : 81/692a-b-c-d-e-f-g-h-ı-j-k-l-364/1146-397/1196-635/1670-

:2016.2156a (delikli)

: Gümüş kaplama, 20 mm, 1.40 g, **Cedid Yirmi Para**, delikli/deliksiz.

Lev. XXV 17

Ön Yüz : Adli tuğra (Çevresinde 4 tane gül (Etrafi noktalı lale sulu)

Ön Yüz : طغرا عدلی

Arka Yüz : (31-30-29-31-31) duribe fi Kostantiniye 1223 (çevresinde 5 gül, etrafı lale sulu)

Arka Yüz : قسطنطونیه فی ضرب سنه ۱۳ ۳۲۲۱

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 55 No: 835

Env. No : 83/694-861/2721-1179/5336a/b/c (delikli)i.

: Gümüş, 28 mm, 2.45 g, delikli, (28 mm, 2.80 g, delikli), (28 mm, 3.25 g, delikli), **Altmışlık**, noktalı.

Lev. XXV 18

Ön Yüz : Tuğra, (Sağında çiçek **sola**)
Arka Yüz : (1) Duribe fi Kostantiniye 1223
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev: 50 No: 751
Env. No : 108/730
: Altın, 15 mm, 0.80 g, **Çeyrek Zer-i Mahbûb**, delikli.
Lev. XXV 19

Ön Yüz : Sultanül berreyni ve hakanül...
Arka Yüz : (Sene yerinde noktalı çiçek) Duribe fi **Cezayir**
1228
Darp Yeri : **Cezayir**
Ref. : İ.A.M.T.İ.S.K. Cilt II s. 687
Env. No : 129/752
: Gümüş, 38 mm, 13 g, **Bucu**.
Lev. XXV 20

Ön Yüz : Tuğra, (Yanında çiçek)
Ön Yüz : **طغرا**
Arka Yüz : (Sene 29) Duribe fi Kostantiniye 1223
Arka Yüz : قسطنطيني في ضرب سنه ٩٢٢ : ٣٢٢١
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev: 54 No: 831
Env. No : 144/767
: Gümüş, 11 mm, 0. 18 g, **Para**.
Lev. XXV 21

Ön Yüz : Tuğra
Ön Yüz : طغرا
Arka Yüz : (5) Duribe fi Mısır 1223
Arka Yüz : مصر فى ضرب سنه ٥ ٣٢٢١
Darp Yeri : Mısır
Ref. : -
Env. No : 192/815
: Gümüş, 12 mm, 0.22 g, **Para**.
Lev. XXV 22

Ön Yüz : طغرا عدلى
: Adli tuğra
Arka Yüz : قسطنطينيہ فی ضرب سنه ٥ ٩٢ ٣٢٢١
: (29-30-28-27) sene duribe fi Kostantiniye 1223. Etrafında: bitkisel bezeme.
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev: 61 No: 773
: <https://www.numisbids.com/n.php?p=lot&sid=936&lot=637> (7.5.22)
Env. No : 289/1036-2018.49 (delikli)-2018.50(delikli)-2018.56 (delikli)
: Altın 20 mm, 1.15 g, (20 mm, 1.47 g, delikli), (20 mm, 1.58 g, delikli), (20 mm, 1.58 g, delikli), **Cedid Mahmudiye Yirmilik**, delikli.
Lev. XXV 23

Ön Yüz : Adli Tuğra (Kenarları çiçek sulu)
Arka Yüz : (23-26-23-24 22-31) Çelenk içinde duribe fi Kostantiniye 1223
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (10.10.2022)
Env. No : 292/1039-331/1100-396/1195-831/2436(delikli)-999/3124-1000/3125

: Gümüş 27 mm, 2.75 g, (28 mm, 2.90 g), (27 mm, 2.75 g, deliksiz), (27 mm, 2.75 g, delikli), (28 mm, 2.90 g, deliksiz), (28 mm, 2.90 g, deliksiz), **Cedid Kuruş**, noktasız.

Lev. XXV : 24

Ön Yüz : Adli Tuğra (Çelenk içinde)

Arka Yüz : (28-30-27-29 32-24) Çelenk içinde duribe fi Kostantiniye 1223

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : <http://xn--babacanktphanesi-qzbb.com/osmanli.htm> (10.10.2022)

: O.M.P. Lev: 54 No: 828

Env. No : 293/1040- 305/1062-333/1102-783/2316-1002/3127-1004/3129

: Gümüş 20 mm, 1.30 g – 20 mm, 1.22 g, delikli, noktasız, (21 mm, 1.25 g, (21 mm, 1.75 g, deliksiz), (21 mm, 1.25 g, deliksiz), (21 mm, 1.25 g, deliksiz),

Cedid Yirmi Para.

Lev. XXV : 25

Ön Yüz : Adli Tuğra (defne çelenk içinde)

Arka Yüz : (21 ya da 26-24 25-23) Duribe fi Kostantiniye 1223

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev: 54 No: 824

Env. No : 330/1099-848/2601-849/2602-850/2603-658/1946-992/3117-

: 993/3118-995/3120

: Gümüş kaplama, 35 mm, 7 g, delikli, (35 mm, 7 g, deliksiz), (35 mm, 7 g, deliksiz), (34 mm, 6.5g, deliksiz), **Cedid Yüzlük.**

Lev. XXV : 26

Ön Yüz : Adli Tuğra (Defne çelengi içinde), kenarı çiçeksulu
Arka Yüz : (26-28 31-21/20/32) Duribe fi Kostantiniye 1223
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev: 54 No: 829
Env. No : 334/1103-561/1433-562/1434-563-1435.-1171/5323a/b/c (delikli)
: Gümüş, 17 mm, 1. g, **Cedid On Para**, deliksiz. (17 mm, 1 g, noktasız, delikli)
: (17 mm, 1 g, noktasız, deliksiz), (17 mm, 1 g, delikli), (16 mm, 1.42 g, delikli)

Lev. XXV : 27

Ön Yüz : Adli tuğra ertafında 4 tane gül ve etrafında çiçekli sarmaşık
Arka Yüz : (28) duribe fi Kostantiniye 1223, çevresinde 5 adet çiçek, etrafında çiçekli sarmaşık.

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : <https://www.numisbids.com/n.php?p=lot&sid=936&lot=637> (13.05.2022)

Env. No : 636/1671

: Altın 15.5 mm, 0.80 g, **Cedid Mahmudiye Yarımı**, noktasız.

Lev. XXV : 28

Ön Yüz : Adli tuğra, kenarları sarmaşık sulu

Arka Yüz : (31-29) duribe fi Kostantiniye 1223

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev. 51 No: 775

Env. No : 637/1672-1021/3176 (delikli)-2018.181(delikli) (sene 29)

: Altın, **13 mm, 0.38 g**, (12.5 mm, 0.40 g) **Cedid Mahmudiye Çeyrek**, delikli.

Lev. XXV : 29

Ön Yüz : Adli tuğra, (Çevresi zigzag çizgili)

Arka Yüz : Duribe fi Kostantiniye 1223, (Çevresi zigzag sulu).

Darp Yeri : ؤسطنطنیہ

Ref. : O.M. P. Lev: 51 No: 776

Env. No : 638/1673

: Altın 12 mm, 0.40 g, **Cedid Çeyrek**, delikli.

Lev. XXV 30

Ön Yüz : Adli tuğra (daire içinde). Etrafında: Sultan-ı Selatin-i Zaman Mahmud Han

Arka Yüz : (19-26-27-18-20-17) Duribe fi Kostantiniyyeti'l mahruse 1223. Etrafında:
Dâme mülkühû ve saltanatûhu ila ahirid devran

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : -

Env. No : 2018.109(delikli)-2018.111(delikli)-2018.113(delikli)-2018.169 (delikli)-1015/3170-
1018/3173

: Altın, 19.4 mm, 1.63 g, delikli - 20 mm, 1.53 g, delikli- 20 mm, 1.55 g,
Delikli-19.5 mm, 1.57 g, delikli- 19.5 mm, 1.57 g, delikli-19.5 mm, 1.57 g,
delikli, **Tam Adlî Altın**.

Lev. XXV : 31

Ön Yüz : Adli tuğra. Etrafında nakışlı bezemeler içinde "Sultan-ı Selatini Zaman".
Aralarında dal motifleri var.

Arka Yüz : (23-25-22) duribe fi Kostantiniye 1223 (daire içinde). Etrafında: Gazi
Mahmud Han

Darp Yeri : Kostantiniye

Env. No : 2018.115(delikli)-2018.128(delikli)-1357/6336

: Altın, 21.5 mm, 1.28 g, delikli-21 mm, 1.74 g, delikli- 21 mm, 1.68 g, delikli, **Hayriyye Altını**.

Lev. XXV 32

Ön Yüz : Noktalı daire içine tuğra. Tuğranın sağında tek çiçekli dal sola yönelmiş. Etrafında tomurcuklu sarmaşık.

Arka Yüz : Noktalı daire içinde (10) Duribe fi Konstantiniyye 1223. Etrafında tomurcuklu sarmaşık.

Darp Yeri : Konstantiniyye

Env. No : 2018.144 (delikli)

: Altın, 19.5 mm, 1.06 g, **Atık Rumi Altını**, delikli.

Lev. XXV 33

Ön Yüz : Adli tuğra üstünde bi yaprak ve etrafında 4 tane büyük 1 küçük karanfil motifi

Arka Yüz : (15) Duribe fi Darü'l-Hilâfeti'l-Aliyye 1223. En altta 4 rakamı. Etrafında 5 tane karanfil motifi.

Darp Yeri : Darü'l-Hilâfeti'l-Aliyye

Ref. : -

Env. No : 2018.154 (delikli)

: Altın, 20.5 mm, 1.58 g, **Surre Altını (Dar el-hilâfe Altını)**, delikli.

Lev. XXV 34

Ön Yüz : Daire içinde ortada Adli tuğra. Etrafında: Sultanı Selatini Zaman Adli Mahmud Han

Arka Yüz : (?-16) Duribe fi Kostantiniyeti'l-mahruse 1223. Etrafında: Dâme mülkühü ve saltanatühü

Darp Yeri : Kostantiniye

Env. No : 2018.156(delikli)-1019.3174 (delikli)
: Altın, 15.5 mm, 0.69 g, delikli (16 mm, 0.80 g, delikli), **Yarım Adli Altın.**

Lev. XXV : 35

Ön Yüz : Adli tuğra (kenarlarda zik zag)

Arka Yüz : (25) duribe fi Kostantiniye 1223

Darp Yeri : ؤسطن طرؤه

Ref. : O.M.P. Lev. 51 No. 776

Env. No : 1023/3178

: Altın 12 mm, 0,36 g, delikli, **Cedid Mahmudiye Çeyrek** (farklı tarzda).

Lev. XXV 36

Ön Yüz : Tuğra (sağında büyük ve solunda küçük **lale rozeti**)

Arka Yüz : (10) duribe fi Kostantiniyye 1223

Darp Yeri: : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev. 53 no. 813

Env. No : 1190/5347

: Gümüş 37 mm, 12.40 g, **Çifte Zolota**, delikli.

Lev. XXV : 37

Ön Yüz : Tuğra (sağ boşlukta çiçek sola)

Arka Yüz : Duribe fi Mısır 1223

Darp Yeri : Mısır

Ref. : -

Env. No : 1351/6330(delikli)

:Altın, 11 mm, 0.30 g, altın, **Çeyrek Rumi.**

Lev. XXV 38

Ön Yüz : Tuğra (sağında iki dallı çiçek sağa)
Arka Yüz : (9) Duribe fi Kostantiniyye 1223 (Çevresinde, Essultan Mahmud Han İbn-i Sultan Abdülhamid Han dame mülkühü)
Darp Yeri : Kostantiniyye
Ref. : <https://www.numisbids.com/n.php?p=lot&sid=936&lot=632> (27.04.2022)
Env. No : 1358/6337
: Altın, 29 mm, 4.16 g, delikli, **Rumi Altın**.
Lev. XXV : 39

Ön Yüz : Tuğra (sağında 3 dallı çiçek sağa), kenarları çiçek sulu
Arka Yüz : (9) Duribe fi Kostantiniyye 1223
Darp Yeri : Kostantiniyye
Ref. : -
Env. No : 1417/6659
: Altın, 27 mm, 4.62 g, **Çifte Atık Rumi**, delikli.
Lev. XXV : 40

Ön Yüz : Adli tuğra (Çevresinde 4 büyük 1 küçük karanfil motifi)
Arka Yüz : (15) Duribe fi Darül **Hilafe Aliyye ?** 1223 (Etrafında 5 karanfil)
Darp Yeri : Kostantiniyye
Ref. : <https://www.numisbids.com/n.php?p=lot&sid=936&lot=633> (28.04.2022)
Env. No : 1423/6665 (delikli)
: Altın, 21 mm, 1.45 g, noktalı bordür, delikli, **Surre Altını (Kâbe altını, Darül hilafe)**
Lev. XXV : 41

Ön Yüz : Adli tuğra (Çelenk içinde, kenarları bordürlü)
Arka Yüz : (26) duribe fi Kostantiniyye 1223
LXXIX

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : -

Env. No : 1433/6675 (delikli)-1439/6682

: Gümüş, 39 mm, 14.77 g, delikli, **Beş Kuruş.**

Lev. XXV : 42

ABDÜLMECİD (H. 1255-1272/1839-1861)

Ön Yüz : Tuğra, sağında yapraklı çiçekli dal. Kenarlarında **nakış** ve yıldızlar. Altında sene 17-9-6-15-13.

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1255.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev: 58 No: 891

Env. No : 84/695a-84/695b-747/2215-749/2217-833/2440

: Gümüş 37 mm, 24 g, (37mm, 24 g), (37mm, 24 g), (37 mm, 24 g), **20 kuruş.**

Lev. XXVI : 1

Ön Yüz : Tuğra, sağında yapraklı çiçekli dal. Kenarlarında yıldızlar. Altında sene 8-.

Arka Yüz : Ortada: 1. Etrafında Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1255 sene.

Darp Yeri: : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev: 58 No: 895

Env. No : 85/696

: Gümüş, 15 mm, 1 g, **1 kuruş.**

Lev. XXVI : 2

Ön Yüz : Tuğra, sağında çiçek. Altında sene 20-18-19-22-21-16.

Arka Yüz : Ortada 40, Etrafında: Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1255 sene.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev: 59 No: 904

<https://en.numista.com/catalogue/pieces10137.html> (19.05.2022)

Env. No : 86/697-120/743-697a-338/1107a/b-644/1682-1415/6622

(delikli).

: Bakır, 37 mm, 21 g- 37 mm, 21 g-37 mm, 21 g-37 mm, 20 g, **40 para.**

Lev. XXVI : 3

Ön Yüz : Tuğra, sağında yapraklı çiçekli dal. Altında sene 19-19-20-12-2-?-21
Arka Yüz : Ortada: silik, Etrafında: Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1255 sene.
Darp Yeri : Kostantiniyye
Ref. : O.M.P. Lev. 59 No: 905
Env. No : 88/698-121/744-124/747-665/1975-2016.2155-1285/5716-1286/5717
: Bakır, 27 mm, 7.90 g-22 mm, 7, 6.95 g-27 mm, 15 g- 27 mm, 5.29 g- 27 mm, 3.92 g- 27 mm, 4.81 g, **10 para.**

Lev. XXVI : 4

Ön Yüz : Tuğra, sağında yapraklı çiçekli dal. Altında sene okunmuyor-sene 17-8-12.
Arka Yüz : Ortada: 5, Etrafında: Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1255.
Darp Yeri : Kostantiniyye
Ref. : O.M.P. Lev. 59 No: 906-910
Env. No : 89/699-234/857-328/1084a-b
: Bakır, 22 mm, 3 g-22 mm, 3 g, **5 para.**

Lev. XXVI : 5

Ön Yüz : Tuğra, sağında çiçeksiz yapraklı dal. Kenarlarında çiçekli yapraklı nakışlar.
Arka Yüz : (2/3-4) Duribe fi Kostantiniye 1255. Kenarlarında çiçekli yapraklı nakışlar.
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M.P. Lev: 58 No: 888
Env. No : 90/700-İ.564/1436
: Gümüş, 20 mm, 1.6 g-20 mm, 16 g, **yirmilik.**

Lev. XXVI : 6

Ön Yüz : Tuğra, sağında 7 yapraklı dal. Etrafında tırtıklı nakış.
Arka Yüz : (4)Duribe fi Kostantiniye 1255, Etrafında tırtıklı nakış.

Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : O.M. P. Lev: 58 No: 887
Env. No : 91/701
:Gümüş, 26 mm, 3 g, **altmışlık**, delikli.
Lev. XXVI : 7

Ön Yüz : Tuğra, sağı boş. Altında 5 para.
Arka Yüz : Sene 2- 1 Duribe fi Mısır 1255.
Darp Yeri : Mısır
Ref. : <https://en.numista.com/catalogue/pieces8706.html> (19.05.2022)
Env. No : 132/755-288/1019
: Bakır, 19 mm, 6 g, **5 para**, noktasız.
Lev. XXVI : 8

Ön Yüz : Tuğra, sağında yapraklı çiçekli dal motifi. Tuğranın altında sene 16-19.
Arka Yüz : Ortada: 20 para. Etrafında: Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1255.
Darp Yeri : Kostantiniyye
Ref. : O.M.P. Lev. 59 No: 904
Env. No : 336/1105-663/1973
: Bakır, 31 mm, 14 g, (31 mm, 15 g), **20 Para**.
Lev. XXVI : 9

Ön Yüz : Tuğra, sağında yapraklı dal. Kenarlarında çiçekli yapraklı nakış.
Arka Yüz : Sene 5, Duribe fi Kostantiniyye 1255. Kenarlarında çiçekli yapraklı nakış.
Darp Yeri : Kostantiniyye
Ref. : O.M.P. Lev.58 No: 889
Env. No : 408/1214

: Gümüş, 17 mm, 0.70 g, **onluk**.

Lev. XXVI : 10

Ön Yüz : Tuğra, sağında yapraklı dal. Kenarları sargı motifli.

Arka Yüz : Sene 1, duribe fi Kostantiniye 1255. Kenarları sargı motifli.

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : İ.A.M.T. İ.S.K. s. 698

Env. No : 437/1258

: Altın, 15.5 mm, 0.75 g, **memduhiye yarımılık**, delikli.

Lev. XXVI : 11

Ön Yüz : Tuğra, sağında gül dalı. Altında sene 16-?.

Arka Yüz : Ortada 1, Etrafında Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye sene 1255.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : İ.A.M.T. İ.S.K. s. 702.

Env. No : 540/1404-1446/6727

: Bakır, 13.5 mm, 1.15 g, (13 mm, 0.7 g), **1 para**.

Lev. XXVI : 12

Ön Yüz : Tuğra, sağında gül dalı. Sene 17-15-16-6-11-13. Üst kenarında yedi tane yıldız.

: Alt kenarında iki ok kesesi ile bağlanmış defne dalı.

Arka Yüz : Üst ortada bir tane yıldız. Defne dalı içinde, azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1255

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : İ.A.M.T. İ.S.K. s. 700

Env. No : 580/1459-581/1460-698/2136-699/2137-700/2138-703/2141

: Altın, 22 mm, 7.5 g-22 mm, 7 g- 22 mm, 7 g- 22 mm, 7. 20 g- 22 mm,
7.20 g-22 mm, 7.20 g, **100 kuruş (1 lira).**

Lev. XXVI : 13

Ön Yüz : Tuğra, sağında çiçekli yapraklı dal. Etrafında sargılı nakış.

Arka Yüz : Sene ?, Duribe fi Kostantiniye 1255. Etrafında nakış.

Darp Yeri : Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev. 57 No. 874

Env. No : 1024/3179

: Altın 13 mm, 0.4 g, **memduhiye altını çeyreği**, delikli.

Lev. XXVI : 14

ABDÜLAZİZ (H. 1277/1293/1861-1876)

Ön Yüz : Ortada Tuğra. Etrafında 12 tane yıldız. Nakışlı kenarlarında küçük çiçekler.

: Altında sene 1-14-15-7-8-11-13.

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1277. Etrafında 12 tane yıldız. Nakışlı kenarlarında küçük çiçekler.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev. 60 No: 929

Env. No :92/702-282/1013-719/2157-720/2158-721/2159-722/2160-723/2161

: Gümüş, 37 mm, 23 g-36 mm, 22 g- 37 mm, 23 g- 37 mm, 23.88 g-37 mm, 23.88 g-37 mm, 23.88 g-37 mm, 23.88 g, **20 kuruşluk (Mecidiye)**, noktalı.

Lev. XXVII : 1

Ön Yüz : Ortada Tuğra. Altında sene 4. Etrafında 12 tane yıldız. Nakışlı kenarlarında küçük çiçekler.

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1277. Etrafında 12 tane yıldız. Nakışlı kenarlarında küçük çiçekler.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : -

Env. No : 93/703

: Gümüş, 24 mm, 6.05 g, **5 kuruşluk (çeyrek mecdiye)**, noktalı.

Lev. XXVII : 2

Ön Yüz : Ortada Tuğra. Tuğranın yanı boş. Altında sene 4.

Arka Yüz : Ortada 20. Etrafında: Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1277

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev: 62 No: 950

Env. No : 94/704

: Bakır, 32 mm, 10.40 g, **Yirmi Para**, noktalı.

Lev. XXVII : 3

Ön Yüz : Ortada Tuğra. Tuğranın altında: Sene 1-8, Dersaadete mahsus sikke-i nuhâsiyyedir.

Arka Yüz : Ortada 10. Etrafında: Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye sene 1277.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M. P. Lev: 61 No: 947

: <https://en.numista.com/catalogue/pieces15177.html> (18.05.2022)

Env. No : 95/705-2016.2146
: Bakır, 27 mm, 4.95 g-27 mm, 4.98 g, **On Para**.

Lev. XXVII : 4

Ön Yüz : Ortada Tuğra. Altında sene 1 ve Dersaadete mahsus sikkei nuhasiyedir, yazılıdır.

Arka Yüz : Ortada 5, Etrafında: Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1277.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M. P. Lev: 61 No: 948

Env. No : 96/706
: Bakır, 22 mm, 2.75 g, **Beş Para**.

Lev. XXVII : 5

Ön Yüz : Tuğra, tuğranın altında sene 4-17.

Arka Yüz : Ortada 5. Etrafında: Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1277.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev: 62 No: 952

Env. No : 97/707-307/1053
: Bakır, 23 mm, 2.5 g-23 mm, 2.65 g, **Beş Para**, noktalı.

Lev. XXVII : 6

Ön Yüz : Ortada Tuğra, Tuğranın yanı boş. Altında 10 para.

Arka Yüz : Sene 4-5. Duribe fi Mısır 1277.

Darp Yeri : Mısır

Ref. : O.M.P. Lev: 61 No: 936

: <https://en.numista.com/catalogue/pieces11071.html> (18.05.2021)

Env. No : 98/708
: Bronz, 29 mm, 6 g, **On Para**, noktalı.

Lev. XXVII :7

Ön Yüz : Tuğra, yanı boş. Altında 4 para.
Arka Yüz : Sene 4. Duribe fi Mısır 1277.
Darp Yeri : Mısır
Ref. : O.M.P. Lev: 60 No: 921
Env. No : 99/709
: Bakır, 22 mm, 2.26 g, **Dört Para**, noktalı.
Lev. XXVII : 8

Ön Yüz : Tuğra, altında sene 4.
Arka yüz : Ortada 10. Etrafında: Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye sene 1277.
Darp Yeri : Kostantiniyye
Ref. : O.M.P. Lev: 62 No: 950
: <https://en.numista.com/catalogue/pieces22605.html> (18.05.2022)
Env. No : 122/745
: Bakır, 27 mm, 5 g, **On Para**, ortası delikli, noktalı.
Lev. XXVII : 9

Ön Yüz : Tuğra. Etrafında defne çelengi. Altında sene 2.
Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1277. Etrafında defne çelengi.
Darp Yeri : Kostantiniyye
Ref. : O.M.P. Lev: 61 No: 934
Env. No : 325/1079
: Gümüş, 13 mm, 0.60 g, **Yirmi Para**.
Lev. XXVII : 10

Ön Yüz : Tuğra, Etrafında yarım daire olarak defne çelengi. Üstünde 7 tane yıldız.
Altında sene 6-2-1-3-5-7-8-9-4.

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1277. Üst ortada bir tane yıldız.
Etrafında yarım daire şeklinde defne çelengi.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev. 60 No: 918

: <https://en.numista.com/catalogue/pieces22156.html> (18.05.2022)

Env. No : 582/1461-584/1463-704/2142-706/2144-707/2154-709/2147-
710/2148- 711/2149-1426/6668

: Altın, 22 mm, 7.10 g-22 mm, 7. 10 g-22 mm, 7.15 g-22 mm, 7.15 g-22
mm, 7.15 g-22 mm, 7.15 g-22 mm, 7.15 g-22 mm, 7.15 g-22 mm, 7.20
g **Yüz Kuruşluk**, noktalı.

Lev. XXVII : 11

Ön Yüz : Tuğra, altında sene 1. Etrafında yarım daire olarak: Dersaadete mahsus
sikke-i nuhâsiyyedir.

Arka Yüz : Ortada 20. Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye sene1277.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev. 62 no: 950

Env. No : 784/2318

: Bakır 32 mm, 10.82 g, **Yirmi Para**, delikli.

Lev. XXVII : 12

Ön Yüz : Tuğra, altında sene 4. Çiçeksiz. Etrafı boş.

Arka Yüz : Ortada 40. Etrafında: Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye sene 1277.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev. 62 no: 949

Env. No : 791/2325

: Bakır 36 mm, 21.37 g, **Kırk Para**, noktalı.

Lev. XXVII : 13

Ön Yüz : Tuğra. Kenarları boş. Altında 20 para.

Arka Yüz : Sene 4. Duribe fi Mısır sene 1277.

Darp Yeri : Mısır

Ref. : O.M.P. Lev. 62 no: 954

Env. No : 792/2326b

: Bakır 31 mm, 11 g, **Yirmi Para**.

Lev. XXVII : 14

II. ABDÜLHAMİD (H. 1293-1327/1876-1909)

Ön Yüz : El-Gâzi Tuğralı. Tuğranın altında sene 29-9. Etrafında 12 tane yıldız.
Arka Yüz : Azze Nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1293. Etrafında 12 tane yıldız.
Darp Yeri : Kostantiniyye
Ref. : O.M.P. Lev. 65 No: 986
Env. No. : 101/711-357/1138
: Gümüş, 18 mm, 2.25 g, (18 mm, 2.38 g), **İki Kuruş**, noktalı, delikli.

Lev. XXVIII : 1

Ön Yüz : El-Gâzi Tuğralı. Tuğranın altında sene 28-17-22-33-16/23. Etrafında 12 tane yıldız.
Arka Yüz : Azze Nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1293. Etrafında 12 tane yıldız.
Darp Yeri : Kostantiniyye
Ref. : O.M.P. Lev. 65 No: 987
Env. No. : 102/712-229/852-642/1677-838/2445-774/2258a/b
: Gümüş, 15 mm, 1.10 g-15 mm, 1.10 g-15 mm, 0.55 g-15 mm, 0.55 g
Bir Kuruş, deliksiz, noktalı.

Lev. XXVIII : 2

Ön Yüz : El-Gâzi Tuğralı. Tuğranın altında sene 27-25. Etrafında nakış.
Arka Yüz : Ortada 10 ve 1293. Üstte bir tane yıldız. Altta ay içinde: Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye.
Darp Yeri : Kostantiniyye
Ref. : O.M. P. Lev: 66 No: 997
: <https://en.numista.com/catalogue/pieces16277.html>
Env. No : 104/714-233/856

: Bakır, 18 mm, 2 g-19 mm, 2.10 g, **On Para.**

XXVIII 3

Ön Yüz : El-Gâzili Tuğra. Altında sene 28-25. Etrafında nakış.

Arka Yüz : Ortada 5 ile 1293. Altında yarım ay içerisinde: Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye. En üstte bir tane yıldız.

Darp Yeri: : Kostantiniyye

Ref. : <https://en.numista.com/catalogue/pieces23026.html>

Env. No : 105/715-134/757

: Bakır, 15 mm, 1 g, (15 mm, 1.20 g), **Beş Para.**

XXVIII 4

Ön Yüz : Tuğra, sağında gül dalı. Altında sene 31. Etrafında çiçekli yapraklı sarmaşık.

Arka Yüz : Ortada 2. Altında sene 1293. Etrafında: Azze nasruhu duribe fi Mısır aşerül kuruş.

Darp Yeri : Mısır

Ref. : O.M.P. Lev. 66 No. 1003

Env. No : 106/716

: Nikel, 17 mm, 2 g, **İki kuruş.**

XXVIII 5

Ön Yüz : Tuğra, sağında gül dalı. Altında: Sene 3-2

Arka Yüz : Ortada: (5) Çevresi: Azze nasrühü duribe fi Kostantiniyye sene 1293.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : N.P. O.M.P. Lev: 66 No: 996

Env. No : 278/1005-352/1131

: Bakır 22 mm, 2.5 g-22 mm, 2.18 g, **Beş Para.**

XXVIII : 6

Ön Yüz : Tuğra, sağında çiçek dalı. Altında: Sene 2-3-1. Kenarlarında 12 yıldızlı nakış.

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1293. Kenarlarında 12 yıldızlı nakış.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev: 65 No: 980

Env. No : 128/1012-354/1136-725/2163

: Gümüş 36 mm, 23.65 g-37 mm, 23.67 g- 37 mm, 23 g, **Mecidiye**, noktalı.

XXVIII : 7

Ön Yüz : Tuğra, sağında çiçek dalı. Altında: Sene 33-9-11-16-17. Kenarlarında 12 yıldızlı nakış.

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1293. Kenarlarında 12 yıldızlı nakış.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev: 65 No: 984

Env. No : 283/1014-758/2226-759/2227-760/2228-761/2229

: Gümüş, 27 mm, 12.03 g, (29 mm, 13 g), (29 mm, 13 g), (28 mm, 12.50g), (28 mm, 12.50g) **Yarım Mecidiye**, noktalı.

Lev. XXVIII : 8

Ön Yüz : Tuğra, sağında çiçek dalı. Altında: Sene 12-33-32-32. Kenarlarında 12 yıldızlı nakış.

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1293. Kenarlarında 12 yıldızlı nakış.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev: 65 No: 985

Env. No :284/1015-835/2442- XCIII

Env. No : 100/710-b (kulplu)
: Gümüş, 23 mm, 5.85 g-24 mm, 6 g, **Çeyrek Mecidiye**, noktalı.

XXVIII : 9

Ön Yüz : El-Gâzili Tuğra, Altında sene 19-27-17-29-32/28-23-22. Kenarında 12 tane yıldız.

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1293. Kenarında 12 tane yıldız.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : -

Env. No : 298/1047-324/1078-363/1145-634/1604-773/2257a/b/f-779/2292

: Gümüş 18 mm, 2.31 g, noktalı, delikli, (18 mm, 2.30 g, noktalı, deliksiz), (18 mm, 2.33 g, noktalı, deliksiz), (18 mm, 2.38 g, noktalı) **İki kuruş**.

XXVIII :10

Ön Yüz : El-Gâzili Tuğra. Altında defne çelengi. Üstünde 7 tane yıldız. Sene 32-31.

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1293. En üstte bir tane yıldız. Kenarlarında defne çelengi.

Darp Yeri: : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev: 60 No: 970

Env. No : 589/1468-1302/5969

: Altın 22 mm, 7.20g, (22 mm, 7.20), **Yüz Kuruş**.

XXVIII : 11

Ön Yüz : Tuğra, **yanı boş**. Altında defne çelengi. Üstünde 7 tane yıldız. En üstteki yıldızın altında **ay**. Sene 1.

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1293. En üstte bir tane yıldız. Kenarlarında defne çelengi.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : -

Env. No : 712/2150

: Altın, 22 mm, 7.15 g, **Yüz Kuruş.**

XXVIII : 12

Ön Yüz : El-Gâzili Tuğra. Altında sene 33. Etrafında 12 tane yıldız. Nakışı küçük çiçekli.

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1293. Etrafında 12 tane yıldız. Nakışlı küçük çiçekli.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : O.M.P. Lev: 65 No: 985

Env. No : 755/2223

: Gümüş, 23 mm, 5.80 g, **Çeyrek Mecidiye**, uzun noktalı.

Lev. XXVIII :13

V. MEHMED (H. 1327-1336/ 1909-1918)

Ön Yüz : Tuğra. Sağında küçük yapraklı çiçek dalı. Altında sene 3.

: Kenarlarında çiçekli sarmaşık nakışlı.

Arka Yüz : Ortada 2. Altında sene 1327. Etrafında: Azze nasruhu duribe fi Mısır.

Darp Yeri : Mısır

Ref. : <https://en.numista.com/catalogue/pieces15241.html> (22.02.2022)

Env. No : 107/717

: Nikel, 18 mm, 2.5 g, **İki Kuruş.**

Lev. XXIX : 1

Ön Yüz : Tuğra Reşad sene 1-2-4-3.

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : -

Env. No : 109/732-228/851-290/1037

: Gümüş, 24 mm, 6 g-24 mm, 6 g-24 mm, 5.99 g, **5 Kuruş (Çeyrek Mecidiye)**

XXIX : 2

Ön Yüz : Tuğra, Reşad (küçük noktalı daire içerisinde). Altında sene 5-?-8/3-1-1.
Etrafında: Hürriyet, müsavat, adalet (aralarında yıldız).Kenarları uzun noktalı.
Altında yarısı zeytin dalı diğer yarısı buğday başağı olan fiyonk.

Arka Yüz : Ortada 40. Etrafında: Duribe fi devlet-i Osmaniye Kostantiniyye 1327.

Kenarları uzun noktalı. Altında yarısı zeytin dalı diğer yarısı buğday başağı
olan fiyonk.

Darp Yeri : Kostantiniyye
Ref. : O.M.P. Lev.71 No:1059
Env. No : 113/736-125/748 -796/2330-112/735-276/1008a-b-291/1038-296/1045
: Nikel, 21 mm, 5 g-28 mm, 6 g-23 mm, 5.94 g-24 mm, 5.90 g-24 mm, 5.90 g,
40 para.

XXIX :3

Ön Yüz : Tuğra, Reşad (küçük noktalı daire içerisinde). Altında sene 5-3. Etrafında:
Hürriyet, müsavat, adalet (aralarında yıldız).Kenarları uzun noktalı. Altında
yarısı zeytin dalı diğer yarısı buğday başağı olan fiyonk.

Arka Yüz : Ortada 5 para. Etrafında: Duribe fi devlet-i Osmaniye Kostantiniyye
1327. Kenarları uzun noktalı. Altında yarısı zeytin dalı diğer yarısı buğday
basağı olan fiyonk.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Env. No : 115/738-128/751
:Nikel, 16 mm, 1.5 g-16mm, 1.5 g, **5 Para.**

XXIX : 4

Ön Yüz : Ortada tuğra. Sağında Reşad. Altında sene 4-5-5/2/5/5/5. Etrafında:
Hürriyet, müsavat, adalet. Aralarında yıldızlar. Altında yarısı zeytin dalı
yarısı buğday başağı olan fiyonk.

Arka Yüz : Ortada 20 para. Çevresinde: Duribe fi Devlet-i Osmaniye Kostantiniyye 1327.
Altında yarısı zeytin dalı yarısı buğday başağı olan fiyonk.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : -

Env. No : 294/1041-297/1046-797/2331a/b/c/d/e
: Nikel 21 mm, 3.85 g, (22 mm, 3.90 g), (21 mm, 3.90 g) **20 para.**

XXIX 5

Ön Yüz : Tuğra. Sağında Reşad. Altında sene 5/7-3-2-4. Etrafında: Hürriyet, müsavat, adalet. Aralarında yıldızlar. Altında yarısı zeytin dalı yarısı buğday başağı olan fiyonk.

Arka Yüz : Ortada 10 para. . Çevresinde: Duribe fi Devlet-i Osmaniye Kostantiniyye 1327.
: Altında yarısı zeytin dalı yarısı buğday başağı olan fiyonk.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : -

Env. No : 300/1049-2016.2162-714/2152-798/2332

: Nikel 18 mm, 2.43 g-19 mm, 2.59 g-18 mm, 2.43 g-19 mm, 2.65 g, **10 para.**

XXIX 6

Ön Yüz : Tuğra, sağında Reşad. Altında sene 2-3-4-1. Etrafında 12 tane yıldız.

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1327.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : <https://en.numista.com/catalogue/pieces15565.html>

Env. No : 345/1114-357/1139-633/1603-651/1838

: Gümüş, 18 mm, 2.40 g-18 mm, 2.50 g-18 mm, 2.38 g, deliksiz, noktalı-18 mm, 2. 38 g, deliksiz, noktalı, **İki kuruş**, noktalı, delikli.

Lev. XXIX : 7

Ön Yüz : Tuğra. Sağında Reşad. Altında sene 2. Etrafında 12 tane yıldız.

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1327. Etrafında 12 yıldız.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : <https://en.numista.com/catalogue/pieces23994.html>

Env. No. : 346/1115

: Gümüş, 15 mm, 1.30 g, **Bir kuruş**, noktalı, delikli.

Lev. XXIX : 8

Ön Yüz : Tuğra, sağında Reşad. Altında sene 3. Alt çevreside çelenk. Üst çevresinde 7 tane yıldız.

Arka Yüz : Çelenk içinde: Duribe fi Kostantiniyye 1327. Üstte yıldız.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : <https://en.numista.com/catalogue/pieces232679.html>

Env. No : 2016.2141

: Altın, 21 mm, 4.82 g, **Elli Kuruş**, noktalı.

Lev. XXIX : 9

Ön Yüz : Tuğra, sağında Reşad. Altında sene 6-9. Etrafında nakış içinde 12 tane yıldız. Nakışın dış çevresinde küçük çiçekler.

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1327. Nakış içinde 12 tane yıldız. Nakışın dış çevresinde küçük çiçekler.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : <https://en.numista.com/catalogue/pieces15399.html>

Env. No : 753/2221-978/3102

: Gümüş, 27 mm, 12 g, (27 mm, 12 g) **On Kuruş**, noktalı.

Lev. XXIX : 10

Ön Yüz : Tuğra, sağında Reşad. Üstte yedi yıldız. Altında sene 2.

Arka Yüz : Azze nasruhu duribe fi Kostantiniyye 1327.

Darp Yeri : Kostantiniyye

Ref. : <https://en.numista.com/catalogue/pieces143145.html>

Env. No : 1305/5972

: Altın, 22 mm, 7.22 g, **Yüz Kuruş**.

Lev. XXIX : 11

NAKIŞLI MANGIRLAR

Ön Yüz :

Arka Yüz :

Darp Yeri :

Ref. :

Env. No : 379/1167

: Bakır, 15 mm, Hasköy, satın alınma, 14.4.1977.

Lev. XXX : 1

Ön Yüz :

Arka Yüz :

Darp Yeri :

Ref. :

Env. No : 380/1168

: Bakır, 17 mm, 3.03 g, Hasköy, satın alınma, 14.4.1977.

Lev. XXX : 2

Ön Yüz :

Arka Yüz :

Darp Yeri :

Ref. :

Env. No : 381/1169

: Bakır, 18 mm, Hasköy, satın alınma, 14.4.1977.

Lev. XXX : 3

Ön Yüz :

Arka Yüz :
Darp Yeri :
Ref. :
Env. No : 382/1170
: Bakır, 15 mm, 3.31 g, Hasköy, satın alınma, 14.4.1977.

Lev. XXX : 4

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 383/1171
: Bakır, 16 mm, 3.13 g, Hasköy, satın alınma, 14.4.1977.

Lev. XXX : 5

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 384/1172
: Bakır, 12 mm, 1.10 g, Hasköy, satın alınma, 14.4.1977.

Lev. XXX : 6

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 385/1173
: Bakır, 15 mm, 1.58 g, Hasköy, satın alınma, 14.4.1977.

Lev. XXX : 7

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 386/1174
: Bakır, 12 mm, 1.13 g, Hasköy, satın alınma, 14.4.1977.
Lev. XXX : 8

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 387/1175
: Bakır, 15 mm, 2.83 g, Hasköy, satın alınma, 14.4.1977.
Lev. XXX : 9

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 388/1176
: Bakır, 11 mm, 1.43 g, Hasköy, satın alınma, 14.4.1977.
Lev. XXX : 10

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 389/1186
: Bakır, 13.5 mm, Hasköy (Havsa), satın alınma, 14.4.1977.
Lev. XXX : 11

Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 392/1189
: Bakır, 12 mm, satın alınma.
Lev. XXX : 12

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 187/810
: Bakır, 14 mm, **mangır**.
Lev. XXX : 13

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 151/774
: Bakır, 21 mm, **mangır**.
Lev. XXX : 14

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 153/776

: Bakır, 17 mm, **mangır.**

Lev. XXX : 15

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 159/782

: Bakır, 20 mm, **mangır.**

Lev. XXX : 16

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 162/785

: Bakır, 20 mm.

Lev. XXX : 17

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 167/787

: Bakır, 20 mm, **mangır.**

Lev. XXX : 18

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 165/788
: Bakır, 20 mm, **mangır.**
Lev. XXX :19

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 166/789
: Bakır, 20 mm, **mangır.**
Lev. XXX : 20

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 167/790
: Bakır, 16 mm, **mangır.**
Lev. XXX : 21

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri :

Ref. : -
Env. No : 168/791
: Bakır, 17 mm, **mangır.**
Lev. XXX :22

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 169/792
: Bakır, 17 mm, **mangır.**
Lev. XXX : 23

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 170/793
: Bakır, 16 mm, **mangır.**
Lev. XXX : 24

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 171/794
: Bakır, 17 mm, **mangır.**
Lev. XXX 25

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 4.İ.172/795
: Bakır, 17 mm, **mangır.**
Lev. XXX : 26

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 173/796
: Bakır, 16 mm, **mangır.**
Lev. XXX :27

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 174/797
: Bakır, 15 mm, **mangır.**
Lev. XXX 28

Ön Yüz :

Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 176/799
: Bakır, 16 mm, **mangır.**
Lev. XXX : 29

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 177/800
: Bakır, 15 mm, **mangır.**
Lev. XXX 30

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 179/802
: Bakır, 16 mm, **mangır.**
Lev. XXX 31

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -

Env. No : 181/804
: Bakır, 18 mm, **mangır.**

Lev. XXX : 32

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 182/805
: Bakır, 14 mm, **mangır.**

Lev. XXX : 33

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 183/806
: Bakır, 14 mm, **mangır.**

Lev. XXX : 34

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 184/807
: Bakır, 14 mm, **mangır.**

Lev. XXX : 35

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 625/1576
: Bakır, 14 mm, **mangır.**
Lev XXX : 36

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 646/1746
: Bakır, 7 mm, **mangır.**
Lev. XXX. : 37

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 652/1922
: Bakır, 15 mm, 2.65 g, **mangır.**
Lev. XXX : 38

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -

Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 653/1923
: Bakır, 14 mm, **mangır**.
Lev. XXIV : 39

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 654/1924
: Bakır, 11 mm, 1 g, **mangır**.
Lev. XXX : 40

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 656/1942
: Bakır, 11 mm, 1.07 g, **mangır**.
Lev. XXIV : 41

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : Edirne
Ref. : N.O.M. Lev. 1 No: 174
Env. No : 657/1943
: Bakır, 19 mm, 1.58 g, **mangır**.

Lev. XXX : 42

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 667/1977

: Bakır, 14 mm, **mangır.**

Lev. XXIV : 43

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 671/1983

: Bakır, 14 mm, **mangır.**

Lev. XXX : 44

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 675/1988

: Bakır, 1.25 mm, 1.29 g, **mangır.**

Lev. XXX : 45

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 677/2003
: Bakır, 14 mm, 2.2 g, **mangır**.
Lev. XXX : 46

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 676/2004
: Bakır, 16 mm, 2.6 g, **mangır**.
Lev. XXX : 47

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 738/2196
: Bakır, 13 mm, **mangır**.
Lev. XXX : 48

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -

Ref. : -
Env. No : 743/2211
: Bakır, 18 mm, **mangır.**
Lev. XXX : 49

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 742/2212
: Bakır, 18 mm, **mangır.**
Lev. XXX : 50

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 891/2906
: Bakır, 13 mm, **mangır.**
Lev. XXX : 51

TANIMSIZ SİKKELER

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 390/1187

: Gümüş, 16 mm, 0.25 g.

Lev. XXXI : 1

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 391/1188

: Bakır, 20 mm, 3.10 g, **mangır.**

Lev. XXXI : 2

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 139/762

: Bakır, 25 mm, **mangır.**

Lev. XXXI : 3

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 148/771

: Bakır, 22 mm, **mangır.**

Lev. XXXI : 4

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : O.M.P. Lev: 59 No: 903
Env. No : 644/1682
: Bakır, 37 mm.
Lev. XXXI : 5

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 659/1947
: Bakır, 14 mm, 1.25 g, **mangır**.
Lev. XXXI : 6

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 660/1952
:Bakır, 16 mm, 1.86 g, **mangır**.
Lev. XXXI : 7

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -

Darp Yeri : -
Ref. :
Env. No : 662/1972
: 41 mm
Lev. XXXI : 8

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 669/1981
: Bakır, 17 mm, **mangır.**
Lev. XXXI : 9

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : O.M.P. Lev. 7 No. 94
Env. No : 670/1982
: Bakır, 14 mm, **mangır.**
Lev. XXXI : 10

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -

Env. No : 673/1986
: Bakır, 14 mm, 1.52 g, **mangır.**

Lev. XXXI : 11

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 680/2092 (delikli)

: Bakır, 14 mm.

Lev. XXXI : 12

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri : -

Ref. : -

Env. No : 766/2250

: Gümüş, 18 mm.

Lev. XXXI : 13

Ön Yüz : -

Arka Yüz : -

Darp Yeri :Kostantiniye

Ref. : O.M.P. Lev. 33 No: 520

Env. No : 781/2294

: Gümüş, 39 mm, 19 g, **Zolta.**

Lev. XXXI : 14

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 863/2764c
: Gümüş, 15 mm, 0.40 g.
Lev. XXXI : 15

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : -
Ref. : -
Env. No : 869/2854
: Gümüş, 24 mm, delikli.
Lev. XXXI : 16

Ön Yüz : -
Arka Yüz : -
Darp Yeri : Kostantiniye
Ref. : -
Env. No : 873/2858
: Gümüş, 15 mm.
Lev. XXXI : 17

Ön Yüz : -

Arka Yüz :

Darp Yeri : -

Env. No : 892/2907

: Bakır, 13 mm, mangır.

Lev. XXXI : 18

Tablo 23

Sikkelerde yer alan lakap, unvan ve niyazlar (Pere, s. 33)

PADİŞAH LAKAP VE UNVANLARI	KULLANILDIĞI SENELER	TÜRKÇE ANLAMLARI
Sultan bin Sultan ¹	816	Sultan oğlu Sultan
Han ²	816-1255	Han
Emir ³	806	Emir
Sultan veya Essultan	855-1336	Sultan
Dârib-ün-nadri Sâhib-ül-izzi ven-nasri filberri vel-bahr	855-1171	Altını basan, denizde ve karada Tanrının yardımına mazhar, izzet sahibi
Sultan-ül-berreyni ve Hakan-ül-bahreni Es-Sultan-ibn-is Sultan	855-1223	İki karanın sultanı ve iki denizin hakani sultan oğlu sultan
Sâhib-ün-nadri ven-nasrı filberri vel-bahr	918-926	Altını kestiren, denizde, karada Tanrının yardımına mazhar
Şah	918-1003	Şah
Sultan-ül-berri vel-bahr	926	Karanın ve denizin sultanı
Sultan-ül-âdilü velkâmilü ebul-lutf	926	Lûtf babası, kâmil ve âdil sultan
Sultan-ül berreyni vel-bahreyni hâdim-ül-haremeyn-iş-şerifeyn	926 ve 982	İki karanın ve iki denizin sultanı, şerefli iki harem (Mekke ve Medine) hâdimi
Dârib-ün-nadri Sâhib-ül-izzi ven-nasri	974	Parayı kestiren, Tanrının yardımına mazhar, izzet sahibi

1 “Sultan” unvanının ilk defa Çelebi Sultan Mehmed sikkelerinde kullanıldığı bilinmektedir.

2 “Han” unvanı, padişahların babaları için kullanılmıştır. Çelebi Mehmed dönemi ile II. Mehmed dönemi sikkelerinde görülür. Sultan Abdülmecid döneminden itibaren ise, İstanbul dışında basılan tuğrasız sikkelerde babalar için kullanılmaya devam etmiştir.

3 “Emir” unvanının sadece Yıldırım Bayezid oğullarından olan Süleyman Çelebinin sikkelerinde kullanıldığı bilinmektedir.

Es-Sultanü fil-berri vel-bahr	974-982	Denizin ve karanın sultanı
Sâhib-ül-berreyni vel-bahreyn	1049	İki denizin ve iki karanın sahibi
Dârib-ün-nadri Sâhib-ül-izzî vez-zaferi fil-berri vel-bahr	1115-1171	Altını kestiren, denizde ve karada zafer ve izzet sahibi
Han ⁴	1143-1336	Han
Sultan-ül-berreyni vel-bahreyn	1187	İki denizin ve iki karanın sultanı
Sultani selâtini zaman	1223	Zaman sultanlarının sultanı
Gazi	1223	Gazi
Adlî	1223	Adlî (Sultan Mahmud âdlî)
Melik-üd-Devlet –il- Osmaniye ⁵	1277-1336	Osmanlı devleti meliki (hükümdarı)
El-Gazi	1293-1327	El-Gazi

DUA VE NİYAZLAR	KULLANILDIĞI SENELER	TÜRKÇE ANLAMLARI
Lâilâhe illallah Muhammedün Resûlullâh	729, 761, 806	Allahtan başka Tanrı yoktur, Muhammed Allahın resulüdür.
Ebu Bekir, Ömer, Osman, Ali	729, 761, 806	Dört halifenin isimleri
Halled-allahü mülkehü	727-761	Allah mülkünü devamlı kılsın
Hullide mülkühü	761-1058	Mülkü devamlı olsun
Zide umrühü	816	Ömrü uzun olsun
Azze nasrühü	822-1336	Allah onu aziz yardımıyla galip kılsın
Hamele üsrel-bâb	827	Kapının (Devletin) zorluğunu yükledi

4 “Han” kelimesi H.1115’e kadar padişahların babalarının unvanı olarak kullanılıyordu fakat I. Mahmud döneminde basılan sikkelerden itibaren başa alınmış ve “Han-ı Mahmud bin Mustafa el muzafferü daima” şeklinde yazılmıştır.

5 Bu unvan, II. Abdulhamid döneminden itibaren ziynet altınlarında kullanılmıştır. Abdülaziz ve II. Abdülhamid dönemlerinin bazı madalya ve sikkelerinde de kullanıldığı görülmektedir.

Halled-allâhü Emülkehü ve Sultanehü	926-982	Allah mülkünü ve saltanatını devamlı kılsın
Halled-allâhü mülkehü ve Sultanehü ve eyyede hilâfete hü ve müddete hü	982	Allah mülkünü ve saltanatını devamlı kılsın ve hilafet müddetini teyit etsin.
Azze nusretühü	982	Yardımlı aziz olsun
Ya Kadi-yel-hâcâti veya Kâfi-yel-mühimmat	1012	Ey hacetleri yerine getiren ve ey mühim işlere yeten Tanrı
Hullide mülkühü ve saltanatühü	1049	Mülkü ve saltanatı devamlı olsun
El-muzafferü daima	1049-1336	Dâima muzaffer
Dame mülkühü	1099-1223	Mülkü daim olsun
Azze nasrühü ve eyyede bü	1143-1168	Allah onu aziz yardımıyla galip ve mülkünü müeyyed kılsın
Fallahü hayrün hâfizan ve hüve erham-ürrahimin	1143	Allah muhafızların en hayırlısıdır ve O, rahmet edenlerin en rahimidir.
Dâme mülkühü ve saltanatühü ilâ ahir-iddevran	1223	Kıyamete kadar mülkü ve saltanatı daim olsun
El-müstenidü bitevfikadır-rabbaniye	1277-1336	Tanrının Tevfiklerine dayanan
Halled-allahü Sultanehü ⁶	848-885	Allah saltanatını devamlı kılsın

EK 2 SİKKE KATALOĞU

EK 2

SİKKE KATALOĞU

LEVHA: I

1

2

LEVHA: II

1

2

3

4

1

2

1

1

2

3

4

5

6

7

LEVHA: VI

16

17

18

19

20

1

2

3

4

5

6

7

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

16

17

18

19

20

1

2

1

1

1

2

3

LEVHA: XIV

1

2

3

4

1

2

3

1

2

3

1

2

LEVHA: XVIII

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

LEVHA: XIX

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

1

2

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

6

7

8

9

10

6

7

8

9

10

LEVHA: XXI

11

12

13

14

15

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

16

17

LEVHA: XXIII

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

LEVHA: XXIII

16

17

18

19

20

21

22

LEVHA: XXIV

1

2

3

4

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

LEVHA: XXV

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

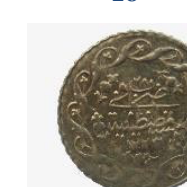
28

29

30

LEVHA: XXV

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

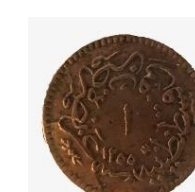
12

13

14

LEVHA: XXVII

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

LEVHA: XXVIII

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

LEVHA: XXIX

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13.

14

15

16

17

18

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

31

32

33

34

35

36

37

38

39

40

41

42

43

44

45

46

47

48

49

50

51

LEVHA: XXXI

1

2

3

4

5

6

7

8

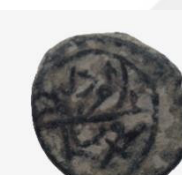
9

10

11

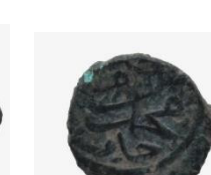
12

13

14

15

16

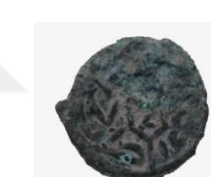
17

18

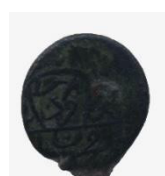
19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

16

18

17

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

İsim SOYİSİM :
Doğum Yeri :
Doğum Tarihi :
ORCID NO :

EĞİTİM DURUMU

Lisans Öğrenimi :
Yüksek Lisans Öğrenimi :
Doktora Öğrenimi :
Bildiği Yabancı Diller :